

Waldorfská střední škola Olomouc s.r.o.

Školní vzdělávací program

Kombinované lyceum

zaměření humanitní a přírodovědné

Obor vzdělávání: 78-42-M/06 Kombinované lyceum

Verze dokumentu 2023_V1

Obsah

1.	Úvodní identifikační údaje	4
2.	Profil absolventa	5
2.1	Popis uplatnění absolventa v praxi	5
2.2	Kompetence absolventa	5
2.3	Způsob ukončení vzdělávání a potvrzení dosaženého vzdělání, stupeň dosaženého vzdělání	8
3	Charakteristika vzdělávacího programu	8
3.1	Popis celkového pojetí vzdělávání	8
3.2	Organizace výuky	10
3.3	Realizace průřezových témat	12
3.4	Způsob hodnocení žáků	15
3.5	Realizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence	15
3.6	Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných	15
4	Učební plán	20
4.1	Identifikační údaje	20
4.2	Poznámky k učebnímu plánu:	20
4.3	Tabulka	21
4.4	Přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP	22
4.5	Přehled využití týdnů ve školním roce	22
5	Učební osnovy předmětů	23
5.1	Jazykové vzdělávání a komunikace	23
5.1.1	Český jazyk a literatura (ČJL)	23
5.1.2	Anglický jazyk (AJ)	33
5.1.3	Španělský jazyk (ŠJ)	43
5.2	Společenskovední vzdělávání	52
5.2.1	Dějepis (D)	52
5.2.2	Základy společenských věd a etická výchova (ZSV)	61
5.3	Přírodovědné vzdělávání	70
5.3.1	Fyzika (F)	70
5.3.2	Chemie (CH)	75
5.3.3	Biologie a ekologická výchova (BIO)	79
5.3.4	Zeměpis (Z)	85
5.4	Matematické vzdělávání	91

5.4.1	Matematika (MAT)	91
5.5	Estetické vzdělávání	99
5.5.1	Hudební výchova (HV)	100
5.5.2	Umělecká tvorba a dějiny umění (UT)	106
5.5.3	Dramatická výchova a komunikace (DV)	116
5.6	Vzdělávání pro zdraví	124
5.6.1	Tělesná výchova (TV)	124
5.7	Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích	133
5.7.1	Informatika (INF)	133
5.8	Ekonomické vzdělávání	139
5.8.1	Ekonomika (EKO)	139
5.9	Humanitní zaměření	143
5.9.1	Pedagogika (PED)	143
5.9.2	Psychologie (PSY)	148
5.9.3	Sociální práce (SOC)	153
5.9.4	Komunikace v zaměření (KOMz)	157
5.10	Zaměření přírodovědné	160
5.10.1	Matematika v zaměření (MATZ)	160
5.10.2	Biologie v zaměření (BIZ)	162
5.10.3	Fyzika v zaměření (FvZ)	165
5.10.4	Chemie v zaměření (CHZ)	170
6	Popis materiálního a personálního zajištění výuky	174
6.1	Personální podmínky zajištění realizace ŠVP	174
6.2	Materiální podmínky zajištění realizace ŠVP	174
7	Charakteristika spolupráce se sociálními partnery	175

1. Úvodní identifikační údaje

Název ŠVP:**Kombinované lyceum**

Kód a název oboru vzdělávání:

78-42-M/06 Kombinované lyceum

Dosažený stupeň vzdělání:

střední vzdělání s maturitní zkouškou,
kvalifikační úroveň EQF 4

Délka a forma vzdělávání:

čtyřleté denní

Název a adresa školy:**Waldorfská střední škola Olomouc s.r.o.**

Adresa:

Tomkova 420/48, 779 00 Olomouc Hejčín

RED-IZO:

600017966, IZO: 110012259

IČ:

253 82 098

Kontaktní údaje:

+420 732 755 935, lyceum@waldorf-olomouc.cz
www.waldorf-olomouc.cz**Zřizovatel:****Waldorfská střední škola Olomouc s.r.o.**

IČ:

253 82 098

adresa:

Tomkova 420/48, 779 00 Olomouc Hejčín

Platnost dokumentu:

1. 9. 2023

Číslo jednací:

Mgr. Lucie Jurášová
ředitelka školy

2. Profil absolventa

2.1 Popis uplatnění absolventa v praxi

Cílem výchovně vzdělávací činnosti školy je absolvent jako sebevědomá, tvůrčí a zodpovědná lidská bytost, schopná aktivně ovlivňovat dění ve společnosti a svět kolem nás. Absolvent oboru vzdělání Kombinované lyceum je připraven pro další vzdělávání na vysokých a vyšších odborných školách, zejména v oblastech zvoleného odborného zaměření.

Po ukončení studia je **absolvent humanitního zaměření** připraven k terciárnímu studiu zejména humanitních oborů na filozofických, pedagogických a sociálně orientovaných fakultách vysokých škol nebo vyšších odborných škol. Během studia si osvojí vědomosti a dovednosti z oblasti psychologie, pedagogiky, sociální práce a hudební, dramatické, estetické a výtvarné výchovy, čímž získá vhled do obsahu humanitních oborů i konkrétní představu o náročnosti studia těchto předmětů na vysokých školách. Při přímém vstupu na trh práce má předpoklady uplatnit se v takových pozicích, kde se vyžaduje připravenost k efektivní práci s lidmi (a to i s různými znevýhodněními), orientace v lidské osobnosti, sociální a komunikační dovednosti či schopnost tvořivého přístupu k řešení problémů.

Absolvent **přírodovědného zaměření** je připraven zejména ke studiu na vysokých školách a vyšších odborných školách se zaměřením na přírodní vědy a jejich praktické aplikace jako medicínu, farmacii, tvorbu a ochranu životního prostředí, zemědělství a učitelství přírodovědných předmětů.

Vzhledem k širokému vzdělanostnímu základu a jeho prohloubení v přírodovědných předmětech má vytvořeny odborné předpoklady uplatnit se i na trhu práce v činnostech, ve kterých se vyžaduje připravenost k efektivní práci v oblasti biologie, chemie a fyziky spolu s matematikou a informačními technologiemi. Absolvent si během studia osvojí kompetenci v oblasti kritického, produktivního a kreativního myšlení včetně chápání jevů v souvislostech. Úzké propojení prohlubujícího přírodovědného studia se společenskovědními, rukodělnými a uměleckými předměty společného základu oboru mu navíc umožní získat širší přehled o problémech a otázkách překračujících rámec rozdělení na humanitní a přírodní vědy, stejně jako o mezioborových vztazích v současném komplexním a globalizovaném světě. Tento široký vzdělanostní základ mu umožňuje snadnější adaptaci a orientaci v dynamicky se proměňující společnosti a světě práce. Poskytuje dobré výchozí podmínky pro případné další vzdělávání v kvalifikačních a rekvalifikačních kurzech a modulech.

2.2 Kompetence absolventa

Obecné

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolvent dosáhl prohloubení vzdělanostního základu, tzn. absolvent by se měl stát vnitřně integrovanou a socializovanou osobností, která vědomě hledá smysl své existence, je schopna překonávat danosti a směřovat k trvalejším hodnotám na základě samostatného úsudku s vědomím osobní zodpovědnosti za utváření svého života i svého okolí.

Kompetence k učení

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni efektivně se učit, vyhodnocovat dosažené výsledky a pokrok a reálně si stanovovat potřeby a cíle svého dalšího vzdělávání, tzn., že absolventi by měli volit pro sebe vhodné strategie učení, využívat ke svému učení různé informační zdroje, sledovat a hodnotit pokrok při dosahování cílů svého učení s využitím vnější i vnitřní evaluace.

Kompetence k řešení problémů

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni samostatně řešit běžné pracovní i mimo-pracovní problémy, tzn., že absolventi by měli samostatně řešit běžné problémy objektivně (na základě ověřených informací) s využitím adekvátních postupů a prostředků a ve spolupráci s ostatními lidmi a řešit vhodným způsobem problémové sociálně komunikativní situace.

Komunikativní kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni vyjadřovat se v písemné i ústní formě v různých učebních, životních i pracovních situacích, tzn., že absolventi by měli mít schopnost vyjadřovat a tlumočit představy, myšlenky, pocity, skutečnosti a názory písemně i ústně a vhodným a tvůrčím způsobem reagovat ve různých situacích jak v mateřském, tak v cizím jazyce; vést konstruktivní rozhovor, mít zájem komunikovat s ostatními, uvědomovat si a vhodně uplatňovat estetickou a emocionální stránku jazyka.

Personální a sociální kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli připraveni stanovovat si na základě poznání své osobnosti přiměřené cíle osobního rozvoje v oblasti zájmové i pracovní, pečovat o své zdraví, spolupracovat s ostatními a přispívat k utváření vhodných mezilidských vztahů; rozvíjet své tvořivé síly prostřednictvím umění a chápat, že umění je hlavním zdrojem tvořivosti, která se pak uplatňuje v mnoha profesních oblastech; usilovat o kultivaci svých estetických schopností a podílet se tak na kulturním životě; rozpoznat a využít příležitosti pro osobní či profesní sebezrovoj, zhodnotit přínosy a rizika takovéto příležitosti na základě pochopení širšího kontextu a uvědomit si její etický rozměr; vyvažovat kritický úsudek a zvědavost úctou k objektu zkoumání a porozuměním obecným etickým hodnotám; orientovat se v zásadách bezpečnosti práce a ochrany zdraví a používat vědomosti o zásadách poskytování první pomoci při úrazu.

Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni optimálně využívat svých osobnostních a odborných předpokladů pro úspěšné uplatnění ve světě práce, pro budování a rozvoj své profesní kariéry a s tím související potřebu celoživotního učení, tzn., že absolventi by měli: mít odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti, a tedy i vzdělávání; uvědomovat si význam celoživotního učení a být připraveni přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám; mít přehled o možnostech uplatnění na trhu práce v daném oboru; cílevědomě a zodpovědně rozhodovat o své budoucí profesní a vzdělávací dráze včetně kompetence a dostatečné vědomostní základně k budování vlastního úspěšného podnikání.

Matematické kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni funkčně využívat matematické dovednosti v různých životních situacích, tzn., že absolventi by měli používat matematické myšlení k řešení problémů v různých životních situacích, používat soubor znalostí a metod používaných k objasnění přírodních zákonů ke kladení otázek a k formulaci závěrů založených na důkazech.

Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi pracovali s osobním počítačem a jeho základním a aplikačním programovým vybavením, ale i s dalšími prostředky ICT a využívali adekvátní zdroje informací a efektivně a kriticky pracovali s informacemi, tzn., že absolventi by měli využívat ICT ke zpracovávání dat získaných prostřednictvím více informačních zdrojů, jejich analýzu, vyhodnocení, třídění a interpretování do kvalifikovaných relevantních závěrů; vědomě užívat základních právních aspektů a etických zásad týkajících se práce s informacemi a výpočetní technikou, copyrightu, osobních dat a ochrany informací dle GDPR.

Odborné kompetence

Humanitní zaměření

Vzdělávání směřuje k tomu, aby si absolventi prohloubili a rozšířili poznatky z humanitního vzdělání využitelné pro další vzdělávání a pro budování profesní kariéry, tzn., že absolventi by měli:

- porozumět základním procesům, které utvářejí osobnost člověka;
- chápat důležitost výchovy a vzdělávání pro rozvoj člověka a jejich specifika v různých obdobích života;
- znát základní tělesná, smyslová, mentální a sociální znevýhodnění dětí, dospělých i seniorů, jejich potřeby a možné formy pomoci;
- rozpoznat strategie učení a zjistit, které jim nejlépe odpovídají, porozumět strategiím učení ostatních;
- umět zhodnotit vlastní práci, vyhledat radu, informaci a podporu tam, kde je to třeba, a následně zhodnotit práci ostatních;
- být motivováni k tomu, aby uplatňovali v různých kontextech to, co získali v procesu učení, životními zkušenostmi a svou aktivitou při vyhledávání možností učit se a aplikovat získané znalosti při řešení problémů;
- konstruktivně komunikovat v různém prostředí a sociálních situacích;
- ovládat techniku mluveného slova a využívat výrazové možnosti verbálního i neverbálního projevu, vhodně prezentovat a argumentovat, vytvářet při jednání pocit důvěry a empatie;
- být schopni reflektovat sebe i ostatní, uplatňovat etické normy;
- vážit si různosti, respektovat ostatní a být připraveni překonat předsudky a hledat kompromisy;
- být schopni rozpoznat příležitosti pro vlastní osobní či profesní rozvoj;
- chápat důležitost tvořivého vyjádření idejí, zkušeností a emocí prostřednictvím různých médií, jako např. hudby, divadla, literatury a vizuálního umění, a dokázat se jejich prostřednictvím vyjádřit;
- rozumět důležitosti estetických faktorů v každodenním životě.
- Umět aktivně využívat ICT prostředky k dosažení stanovených cílů

Přírodovědné zaměření

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi získali základní znalosti a dovednosti z vybraných přírodovědných oborů, včetně základních principů v oblasti kritického, produktivního a kreativního myšlení včetně chápání jevů v souvislostech, využitelné pro další vzdělávání a budování profesní kariéry, tzn., že absolventi by měli:

- mít přehled o základech přírodovědných oborů, možnostech dalšího vysokoškolského nebo vyššího odborného technického vzdělávání a jeho obsahu;
- mít osvojenou dovednost zaujímat aktivní postoje a hledat řešení aktuálních přírodovědných a ekologických problémů,
- ovládat a využívat základní metody vědecké práce, zpracovávat a interpretovat data získaná prostřednictvím pozorování, experimentu a měření;
- umět aplikovat přírodovědné znalosti, matematické postupy i prostorovou představivost i prostředky digitálních technologií při řešení technických problémů, umět zdůvodnit i obhájit zvolené řešení;
- využívat digitální technologie ke zvýšení efektivnosti své činnosti, k dokonalejší organizaci práce a týmové spolupráce;
- dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci, chápat bezpečnost práce jako součást řízení jakosti;

- dodržovat základní právní a etické zásady týkající se práce s informacemi a výpočetní technikou, respektovat duševní vlastnictví copyrightu, osobních dat a zásad správného citování autorských děl.
- Umět aktivně využívat ICT prostředky k dosažení stanovených cílů

2.3 Způsob ukončení vzdělávání a potvrzení dosaženého vzdělání, stupeň dosaženého vzdělání

Vzdělávání je ukončeno maturitní zkouškou; dokladem o získání středního vzdělání s maturitní zkouškou je vysvědčení o maturitní zkoušce. Konání maturitní zkoušky se řídí školským zákonem a příslušným prováděcím právním předpisem.

Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury konané formou písemné práce a formou ústní zkoušky a ze zkoušky z cizího jazyka konané formou písemné práce a formou ústní zkoušky, pokud si žák z povinných zkoušek společně části maturitní zkoušky zvolil cizí jazyk, a z dalších dvou nebo tří povinných zkoušek. Ředitel školy určí nabídku povinných zkoušek tak, aby nejméně jednu z povinných zkoušek žák konal ze vzdělávací oblasti zvoleného zaměření. Jedna z povinných zkoušek musí být konána formou praktické zkoušky nebo maturitní práce a její obhajoby před zkušební maturitní komisí.

Stupeň dosaženého vzdělání: střední vzdělání s maturitní zkouškou, kvalifikační úroveň EQF 4.

3 Charakteristika vzdělávacího programu

3.1 Popis celkového pojetí vzdělávání

Školní vzdělávací program vychází z rámcového vzdělávacího programu 78-42-M/06 Kombinované lyceum. Škola umožňuje všem žákům získat dostatečné všeobecné znalosti ve všech vzdělávacích předmětech a hlubší znalosti z nabízených specializací.

Studijní obor Waldorfské lyceum je určen žákům se zájmem o humanitní a přírodovědné obory, cizí jazyky a umělecké disciplíny, kteří po jeho absolvování chtějí pokračovat ve studiu na vysokých nebo vyšších odborných školách příslušného zaměření.

Cílem studijního oboru je komplexní rozvoj osobnosti žáka a jeho vybavení potřebnými vědomostmi, dovednostmi i praktickými zkušenostmi, které umožní jeho úspěšné další studium, položí základy k celoživotnímu vzdělávání, vytvoří předpoklady k tvůrčímu a aktivnímu uplatnění v praxi a zvýší jeho adaptabilitu na nejrůznější budoucí pracovní a životní situace.

Školní vzdělávací program je založen na širším všeobecně vzdělávacím základu odpovídajícím požadavkům na danou úroveň vzdělávání, avšak s prohloubenou výukou některých všeobecně vzdělávacích předmětů, s uměleckými a odbornými kurzy a praktiky. Součástí vzdělávacího obsahu jsou i základy odborného vzdělání podle zvolené specializace, které plní průpravnou funkci k předpokládanému vysokoškolskému nebo vyššímu odbornému studiu.

Základním rysem waldorfské pedagogiky je snaha o rozvoj člověka v jeho celistvosti (holistické pojetí výchovy). Pojetí školního vzdělávacího programu tedy vychází z potřeb osobnostního rozvoje, vyučované předměty nejsou cílem, ale prostředkem ke komplexnímu rozvoji osobnosti mladého člověka. Přístupy waldorfské pedagogiky pak vytvářejí prostředí podporující tvořivost, iniciativu a aktivitu, spolupráci a rozvíjení sociálních vztahů.

Klima školy – hlavním úkolem je prohloubení partnerského vztahu mezi pedagogickým sborem a žáky školy, který je základem pozitivního přístupu ke vzdělání, tento vztah je založen na vzájemném respektu a úctě bez strachu a stresů, role učitele je založena na přirozené autoritě a odborných znalostech, u žáků se respektuje jejich individualita, zaměření, schopnosti a dovednosti, rozvíjí se jejich talent a podporuje jejich nadšení.

Pro komplexní rozvoj osobnosti je důležitá mimo jiné i sociálně vztahová oblast. Ve školním prostředí pak zejména vztahy se spolužáky a vztah učitel-žák.

Naše škola rozvíjí ve svém ŠVP pro kombinované lyceum klíčové kompetence obsažené v RVP, jedná se tedy o kompetenci k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetenci, personální a sociální kompetenci, občanskou kompetenci a kulturní povědomí, kompetenci k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, matematickou kompetenci, kompetenci využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi.

Škola by měla být institucí, která se podílí vedle žákových znalostí a vědomostí i na jeho osobnostním, sociálním a morálním vývoji. Naše vzdělávání se zaměřuje na naplnění čtyř cílů vzdělávání pro 21. století formulovaných komisí UNESCO (tzv. Delorovy cíle): učit se poznávat, učit se učit, učit se být, učit se žít s ostatními a navazuje na cíle a obsah vzdělávání stanovené RVP základního vzdělávání.

Cílem je umět adekvátně reagovat na určité situace, jednat podle svého úsudku, ale zároveň být schopen dodržovat morální normy a nést za svá rozhodnutí odpovědnost. Pro dosažení tohoto pilíře je třeba pracovat na komplexním rozvoji osobnosti, na sebereflexi, tvořivosti, samostatnosti v myšlení, rozhodování a jednání, sebedůvěře, seberegulaci i autoregulaci jednání. Vést žáky k poznání, že úcta, slušnost, soucit a solidárnost jsou významné hodnoty, které je třeba pěstovat a rozvíjet. Naším cílem je vést žáky k pochopení druhých, k respektu a úctě k druhým, ke vzájemnému porozumění a toleranci k odlišnosti, k empatii, sounáležitosti a schopnosti spolupráce.

Učitelé a vychovatelé procházejí doplňujícím vzděláváním, postaveném na principech a praxi waldorfské pedagogiky. Všichni kolegové se zapojují do osobního a pedagogického rozvoje a učení. Učitelé a zaměstnanci se pravidelně setkávají jako poradní orgán, který nese každodenní profesionální zodpovědnost za vzdělávání a kvalitu učení ve škole.

Vyučování se děje především osobním spoluprožíváním dění při výuce, myšlenkovým zpracováváním poznatků a sebepoznáváním. Žáci ve vyučování řeší problémové úkoly. Nad frontální výukou převažuje výuka skupinová, kooperativní a individuální. Učitelé podněcují žáky ke kladení otázek, diskusím, vzájemné výměně zkušeností, ke kritickému myšlení. Důležité místo ve výuce naší školy má dramatická výchova, brainstorming a projektová výuka.

Další didaktické postupy uplatňované při realizaci ŠVP:

- různé způsoby práce s textem s cílem naučit se vyhledávat a vybírat podstatné informace, třídit je a zpracovávat, učit se využívat odborné texty a rozumět odborné terminologii
- projektová práce, která podporuje u žáků schopnost pracovat v týmu, stanovovat si pravidla týmové práce, chápat význam své role v týmu, spolupracovat na dosažení cíle, respektovat názory a chování druhých, stanovovat si vlastní cíle a hodnotit jejich dosažení
- zadávání problémových úloh spojených s praxí a vytváření modelových situací
- samostatná práce vedoucí k samostatnému řešení problémů a využívání dosavadních vědomostí a dovedností z různých oborů, ke schopnosti vyhledávání a zpracovávání informací a podpoře kritického myšlení a psaní

- srovnávání různých zdrojů informací na internetu s cílem naučit práci s daty, informacemi, zejména jejich kritické posouzení a srovnání
- práci s moderními komunikačními technologiemi vést žáky k jejich užívání v komunikaci a k jejich kreativnímu využívání
- prezentacemi a diskuzemi podporovat schopnosti sebe prezentace, vyjádření se, volby vhodných verbálních a neverbálních prostředků
- návštěvami filmových, divadelních představení, výstav, galerií, muzeí a exkurzemi podporovat u žáků respektování a chápání kulturních a duchovních hodnot vlastního národa i národů jiných, respekt k životnímu prostředí, toleranci k národnostním a etnickým menšinám
- přednáškami a diskuzemi s významnými osobnostmi zapojovat žáky do veřejného života
- obhajobami prací vést žáky k hájení vlastních postojů
- experimentální ověřování přírodních zákonů a zákonitostí vedoucích k vytváření dostatečného prostoru pro ověřování hypotéz a teorií a síle vědy
- zadáváním badatelsky orientovaných úloh podpořit zvědavost a touhu po neznámých informacích
- zařazováním odborného dialogu různých skupin podpořit kulturu a etiku vyjadřování
- přednáškami a diskuzemi s významnými osobnostmi z praxe představit možnosti dalšího profesního směřování.

Důležitou roli hraje učitel. V duchu hesla „co sám nemáš, nepředáš“ je koncipován tzv. výchovný styl. Je to soubor zásad, které by měl učitel dodržet, aby podpořil rozvoj prosociálního chování u žáka. Mezi tyto zásady patří:

- pracovat na vytváření výchovného společenství,
- akceptovat druhé,
- stanovovat jasná pravidla,
- moudře používat odměny a tresty,
- disciplínu udržovat poukazováním na přirozené důsledky jednání,
- vybízet žáky k prosociálnosti,
- očekávat, že se žáci mohou chovat žádoucím způsobem chování,
- aktivně spolupracovat s rodiči a snažit se v hodinách udržovat radostnou atmosféru.

3.2 Organizace výuky

Studium oboru vzdělání podle ŠVP je organizováno v délce 4 let denní formy vzdělávání. Výuka je realizována na základě učebního plánu. Do učebního plánu jsou zařazeny vyučované předměty vytvořené na základě vzdělávacích oblastí a obsahových okruhů stanovených v rámcovém rozvržení obsahů vzdělávání.

Vyučovací den je organizován do více vyučovacích bloků. Typické členění je na ranní, dopolední, polední a odpolední bloky volitelně doplněné nultou ranní hodinou. Pro vyučovací bloky je užíván termín epocha nebo epochové vyučování.

- Pojem epochové vyučování znamená, že se daný předmět vyučuje v časovém bloku po dobu dvou až čtyř týdnů a poté je vystřídán jiným předmětem. Tato koncepce umožňuje práci projektovým způsobem a hlubší proniknutí do daného předmětu.
- Cvičné hodiny probíhají každý týden po dobu celého roku. Jsou to předměty vyžadující pravidelné procvičování - cizí jazyky, cvičné hodiny českého jazyka a matematiky apod. Cvičné hodiny mohou být spojeny i do bloku přesahujícího 45 minut.

- Formou tvůrčí epochy jsou realizovány umělecké a tvůrčí předměty (např. umělecká tvorba, dramatická výchova, komunikace apod.). Výuka probíhá kontinuálně několik dní za sebou od zahájení po ukončení díla či projektu.

V prvním a druhém ročníku jsou všechny předměty společné. Od třetího ročníku se dělí žáci podle zvoleného **zaměření** a probíhá vyučování předmětů jednotlivých specializací.

Kurzy, praktika a projekty

Program školy je založen na širokém všeobecně vzdělávacím základu, vedle obvyklých předmětů jsou jeho součástí i různé **odborné a umělecké kurzy, praktika a projekty**. Účelem těchto aktivit je získání praktických zkušeností s reálnou prací a životem a rozvíjení sociálních dovedností s akcentem na praxi. Žáci tak získají celostní pohled na svět, uvědomí si lépe souvislosti, příčiny a důsledky některých jevů. Naučí se aplikovat znalosti a dovednosti získané ve škole do praxe. Budou mít lepší představu o svém budoucím profesním uplatnění. V průběhu čtyřletého studia jsou zařazovány kurzy, praktika a projekty dle schváleného rozvrhu pro aktuální školní rok a typicky se jedná o tyto kurzy:

- **Adaptační kurz**

Na začátku prvního ročníku probíhá adaptační kurz, jehož cílem je posílit vzájemné poznávání nových studentů, utváření sociálních vztahů a nastavení dobrého klimatu ve třídě.

- **Lyžařský kurz**

Lyžařský kurz probíhá ve 2. polovině školního roku a je zaměřen na osvojení základů lyžování, ale i vzájemné poznávání a utváření sociálních vztahů.

- **Zeměměřičský kurz**

Zeměměřičské praktikum s astrologickým kurzem se uskutečňuje v obvyklé délce 1 týdne. Žáci prakticky provádějí podstatné kroky od vyměřovacích prací v terénu až po kreslení mapy. Prakticky zaměřené zeměměřičské práce mají u žáků vytvořit vazbu mezi teoretickými znalostmi získanými především ve výuce zeměpisu a matematiky a jejich praktickým uplatněním.

- **Sportovní kurz**

V rámci vzdělávání pro zdraví je realizován Sportovní kurz, který je většinou zaměřen turisticky či vodácky, jeho cílem je však seznámit s žáky s širokým sportovním vyžitím. Projekt podporuje klima ve třídě, vede žáky k poznávání svých možností a psychohygieně.

- **Ekologicko-zemědělské praktikum**

Cílem tohoto praktika je posílení vztahu žáků k biologii a zemědělství z pohledu trvale udržitelného přístupu k životu. Jedná se o mezipředmětově orientovaný kurz, který navazuje na výuku biologie, ekologické výchovy, zeměpisu, základů společenských věd i fyziky. Program se věnuje vývoji vztahu člověka a prostředí, ekologickým zákonitostem obnovitelným zdrojům energie, poznávání běžných druhů rostlin a živočichů, domácí ekologii a dalším aspektům trvale udržitelného života.

- **Divadelní představení – kulturní festival**

Kulturní festival „FestiWal Vladimíra Nejedla“ je kreativní setkání uměleckých souborů středních waldorfských škol z České republiky, které se každoročně koná na waldorfské škole v Příbrami. Toto setkání má za cíl seznámit navzájem studenty jednotlivých waldorfských škol a během třídního programu dát každé třídě prostor pro jejich vystoupení. Hlavním uměleckým programem je zejména činohra ztvárněná v projektech ročníkových divadel, která jsou z velké části v režii studentů samotných, ať už jde o námět a výběr hry, její uchopení a umělecké ztvárnění, či obsazení rolí.

Festival ale zahrnuje i další formy umění – eurytmii, autorské čtení, loutkoherectví, tanec, akrobacii, pantomimu a v neposlední řadě také hudbu. Studenti tak mají nejen možnost potkat se se studenty jiných waldorfských škol, ale především stojí před výzvou veřejného vystoupení mimo prostory jejich vlastní školy.

- **Třídní cesta**

V průběhu studia absolvují žáci zpravidla týdenní třídní vzdělávací cestu. Třídní cesta do libovolné, nejlépe zahraniční destinace, je dle vlastního výběru studentů. Studenti se musí dohodnout a vše sami zajistit a zorganizovat, od společného výběru cíle cesty, přes ubytování, cestu až po program. Cílem této cesty může být rozšíření znalosti cizích jazyků, získání praktického poznání specifických aspektů kultury v cizích zemích, ale zejména prohloubení sociálních vztahů ve třídě a podpoření schopnosti kolektivního rozhodování, plánování a hledání konsensu, včetně přijímání zodpovědnosti za vlastní i skupinová rozhodnutí.

- **Odborná praxe**

Profesní praktikum doplňuje znalosti a dovednosti žáka získané v odborné složce vzdělávání o nejdůležitější poznatky a dovednosti související s jeho uplatněním ve světě práce, které by mu měly pomoci při rozhodování o další profesní a vzdělávací orientaci, při vstupu na trh práce a při uplatňování pracovních práv. Žáci si nejlépe sami vyhledají zařízení, v němž budou působit a škola následně ošetří smluvní vztahy.

- **Ročníková/maturitní práce**

Jedná se o individuální ročníkový projekt všech žáků 4. ročníku. Cílem je prokázat schopnost samostatně a originálně zpracovat a prezentovat vybrané téma v rámci odborných předmětů v rámci zaměření. Projekt se dotýká průřezových témat Občan v demokratické společnosti a Informační a komunikační technologie. Záměrem je, aby žák zdokonalil své schopnosti a dovednosti v samostatné práci, návrhu a realizaci vlastních nápadů, uživatelském zacházení s počítačem, jednání s lidmi, shromažďování, třídění a kompletování informací, dat a především zhotovení prakticko-uměleckého výrobku. Po dokončení každá práce prochází hodnocením a veřejnou ústní prezentací.

Výuka je dále doplněna systémem exkurzí, výletů a dalších mimoškolních aktivit, které doplňují běžnou teoretickou výuku o poznávání reality, odborné i umělecké zážitky. Záměrem je lepší naplnění vzdělávacích cílů a průřezových témat.

3.3 Realizace průřezových témat

Průřezová témata jsou formulována v programu RVP Kombinované lyceum. Mají především výchovný charakter a měla by přispět k tomu, aby si žáci osvojili určité postoje a hodnoty, a měla by stimulovat, ovlivňovat či korigovat jejich postoje, hodnotový systém a jednání. Průřezová témata jsou realizována převážně formou integrace do vyučovacích předmětů a do práce třídních učitelů.

Občan v demokratické společnosti

Výchova k demokratickému občanství se netýká jen společenskovední oblasti vzdělávání, v níž se nejvíce realizuje, ale prostupuje celým vzděláváním. Naše škola velmi dbá na demokratické klima školy, otevřené k rodičům a k širší občanské komunitě v místě školy, dobré přátelské vztahy mezi učiteli a žáky a mezi žáky navzájem.

Průřezové téma je integrováno především do vyučovacích předmětů: Český jazyk a literatura, Komunikace, Základy společenských věd a etická výchova, Dějepis, Ekonomika, Pedagogika, Psychologie, Sociální práce, Matematika a realizací odborné praxe.

K posilování komunikativní kompetence a kompetence k využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a práce s informacemi přispívají také předměty Anglický jazyk a Španělský jazyk.

Toto téma je realizováno používáním aktivizujících metod a forem práce ve výuce, jako je problémové a projektové učení, kooperativní učení, různé diskusní a simulační metody, a ty jsou využívány ve většině předmětů.

Průřezové téma je realizováno také nadpředmětově v projektech Adaptační kurz, Lyžařský a Sportovní kurz, Kulturní festival, Ekologicko-zemědělské praktikum a Třídní cesta.

Žáci jsou vedeni k tomu, aby:

- měli vhodnou míru sebevědomí, sebeodpovědnosti a schopnost morálního úsudku;
- byli připraveni klást si základní existenční otázky a hledat na ně odpovědi a řešení;
- hledali kompromisy mezi osobní svobodou a sociální odpovědností a byli kriticky tolerantní;
- byli schopni odolávat myšlenkové manipulaci;
- dovedli se orientovat v mediálních obsazích, kriticky je hodnotit a optimálně využívat masová média pro své různé potřeby;
- dovedli jednat s lidmi, diskutovat o citlivých nebo kontroverzních otázkách, hledat kompromisní řešení;
- byli ochotni se angažovat nejen pro vlastní prospěch, ale i pro veřejné zájmy a ve prospěch jiných lidí, zejména sociálně potřebných, doma i v jiných zemích;
- vážili si materiálních a duchovních hodnot, dobrého životního prostředí a snažili se je chránit a zachovat pro budoucí generace.

Člověk a životní prostředí

Průřezové téma Člověk a životní prostředí je realizováno komplexně v samostatných modulech v předmětech Biologie a ekologická výchova a Zeměpis, dále rozptýleně ve společenskovědním, estetickém vzdělávání a vzdělávání pro zdraví a nadpředmětově v projektech Zeměměřičský kurz a Ekologicko-zemědělské praktikum.

Nejen v těchto předmětech, ale i v celé výuce jsou žáci vedeni k tomu, aby:

- pochopili souvislosti mezi různými jevy v prostředí a lidskými aktivitami, mezi lokálními, regionálními a globálními environmentálními problémy;
- chápali postavení člověka v přírodě a vlivy prostředí na jeho zdraví a život;
- porozuměli souvislostem mezi environmentálními, ekonomickými a sociálními aspekty ve vztahu k udržitelnému rozvoji včetně omezenosti zdrojů;
- respektovali principy udržitelného rozvoje;
- získali přehled o způsobech ochrany přírody, o používání technologických, ekonomických a právních nástrojů pro zajištění udržitelného rozvoje;

- samostatně a aktivně poznávali okolní prostředí, získávali informace v přímých kontaktech s prostředím a z různých informačních zdrojů;
- pochopili vlastní odpovědnost za své jednání a snažili se aktivně podílet na řešení environmentálních problémů;
- osvojili si základní principy šetrného a odpovědného přístupu k životnímu prostředí v osobním a profesním jednání;
- dokázali esteticky a citově vnímat své okolí a přírodní prostředí;
- osvojili si zásady zdravého životního stylu a vědomí odpovědnosti za své zdraví.

Člověk a svět práce

Průřezové téma je realizováno přímými bloky v předmětech: Ekonomika, Základy společenských věd a etická výchova, Informatika, Český jazyk a literatura, předměty odborného zaměření, realizací odborné praxe a dalších projektů.

Kariérové vzdělávání není jen jednorázovým tématem. Této oblasti se věnujeme nejen v rámci vyučovacího procesu, ale systematicky po celou dobu vzdělávání i s využitím jiných aktivit v rámci předmětu Základy společenských věd a Ekonomika formou seznámení se zajímavými životními osudy lidí, jejich vnímání životních hodnot, vytváření osobních cílů s volbou profesní i životní cesty.

Kariérové vzdělávání je na naší škole realizováno také prostřednictvím služeb kariérového poradce.

Techniky, které jsou ve výuce využívány napříč všemi předměty (hry, projekty, samostatná práce, prezentace, týmová a individuální práce, besedy, exkurze apod.) vedou žáky:

- k osobní odpovědnosti za vlastní život;
- naučit se formulovat své profesní cíle, plánovat a cílevědomě vytvářet profesní kariéru podle svých potřeb a schopností;
- motivaci k celoživotnímu učení pro udržení konkurenceschopnosti na trhu práce a pro aktivní osobní i profesní rozvoj;
- seznámení s globalizovaným světem práce a rozvojem pracovních příležitostí;
- naučit se vyhledávat v relevantních informačních zdrojích a kriticky posuzovat informace o profesních příležitostech a možnostech dalšího vzdělávání;
- naučit se efektivní sebe prezentaci při jednání s potenciálními zaměstnavateli;
- seznámit se se základními aspekty pracovního vztahu, právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů i aspekty soukromého podnikání, včetně klíčových právních předpisů.
- vytvoření vlastního podnikatelského záměru včetně jeho prezentace

Informační a komunikační technologie

Práce s prostředky informačních a komunikačních technologií má dnes nejen průpravnou funkci pro odbornou složku vzdělání, ale také patří ke všeobecnému vzdělání moderního člověka v kontextu funkční gramotnosti.

Žáci jsou připravováni k tomu, aby byli schopni pracovat s prostředky informačních a komunikačních technologií a efektivně je využívali jak v průběhu vzdělávání, tak při výkonu povolání (tedy i při řešení pracovních úkolů v rámci profese, na kterou se připravují), stejně jako v činnostech, které jsou a budou běžnou součástí jejich osobního a občanského života.

Průřezové téma je realizováno v samostatném vyučovacím předmětu Informatika a proniká i do předmětů ostatních. Cílem je naučit žáky používat základní a aplikační programové vybavení počítače, a to nejen pro účely uplatnění se v praxi, ale i pro potřeby dalšího vzdělávání. Důležité je pro nás také naučit žáky pracovat s informacemi a komunikačními prostředky, což je realizováno i praktickými úkoly v předmětech jako Ekonomika a Základy společenských věd.

Naše škola je k realizaci tohoto tématu vybavena potřebnou hardwarovou i softwarovou technikou.

3.4 Způsob hodnocení žáků

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka vychází z pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Žák a zákonný zástupce mají právo se na začátku školního roku seznámit s požadavky vyučujícího. Na začátku výuky každého předmětu jsou žáci seznámeni s pravidly hodnocení daného předmětu, jeho formě, požadavcích a četnosti. Vzdělávání a chování žáků se hodnotí průběžně a celkově, a to v první řadě výhradně slovně, volitelně doplněné procentuální škálou. Hodnocení na vysvědčení je prováděno slovně. K tomu je v katalogovém listu žáka vedena rovněž pomocná evidence převodu slovního hodnocení na známky. Tyto známky nejsou oficiálním hodnocením školy, slouží pouze pro účely budoucího přijímacího řízení na VŠ nebo VOŠ. V případě ohrožení žáka studijním neúspěchem je převedené hodnocení na známky 4, 5 a nehodnoceno komunikováno vůči zákonnému zástupci, případně přímo zletilým žákům. Hodnocení žáka/žákyně je orientováno na jeho/její dovednosti - ve vztahu k obsahu a cílům vzdělávání a k jeho/jejím vzdělávacím a osobnostním předpokladům - a na jeho/její přístup k práci při výuce a při přípravě na ni.

3.5 Realizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence

Podrobná realizace BOZP a PO je uvedena ve Školním řádu. Žáci jsou na začátku školního roku prokazatelným způsobem seznámeni se zásadami BOZP a PO třídním učitelem. Před školními akcemi a činnostmi, při kterých hrozí zvýšené riziko úrazu, jsou poučeni zvláště (např. před prováděním laboratorních prací, před hodinami tělesné výchovy, před exkurzemi, kurzy, apod.), poučení je prokazatelně zapsáno. Při akcích mimo školu jsou žáci navíc poučeni o bezpečném chování na pozemních komunikacích.

Žáci mají právo na ochranu před sociálně-patologickými jevy, před projevy diskriminace, nepřátelství a násilí. Škola o těchto jevech, jejich nebezpečí a možnostech ochrany před nimi žáky informuje v rámci své výchovně-vzdělávací činnosti a činí preventivní opatření a akce prostřednictvím školního metodika prevence.

Do učiva biologie a ekologické výchovy jsou zapracována témata v rámci ochrany člověka za mimořádných událostí, tj. zásady chování člověka při živelných pohromách, při haváriích s únikem nebezpečných látek a zásady poskytnutí první pomoci.

3.6 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je naplňováno v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. v platném znění a vyhláškou 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných v platném znění.

Inkluzivní vzdělávání na Waldorfské škole v Olomouci se zaměřuje na společné vyučování žáků a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v prostředí waldorfské pedagogiky. Jeho podstatou je rovné zacházení s rozdílností intelektuálních i fyzických schopností a dovedností žáků. Ve škole se snažíme zajistit, aby se každému žákovi dostalo takových podpůrných opatření, které vhodným využitím pomohou přizpůsobit výuku individuálním potřebám dítěte tak, aby se mohlo optimálně a harmonicky vyvíjet a dosahovat svého osobního maxima i v třídním společenství.

Koncept poradenských služeb zajišťovaných přímo ve škole

Ve škole je zřízeno školní poradenské pracoviště (ŠPP), které slouží k poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy. Program školního poradenského pracoviště se podílí na zabezpečování pedagogicko-psychologického poradenství poskytovaného ve škole, klade důraz na vzájemnou informovanost a spolupráci. Součástí ŠPP je výchovný, školní metodik prevence, školní speciální pedagog a školní psycholog.

Výchovný poradce (VP) - koordinace činnosti, pedagogický pracovník pověřený spoluprací se školskými poradenskými zařízeními, úzce spolupracuje s dalšími odborníky, zajišťuje poradenskou pomoc dětem, rodičům a učitelům, má přehled o odborných pracovištích, předává rodičům kontakty, vede přehled žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Školní metodik prevence (MP) - zajišťuje poradenskou pomoc dětem, rodičům a učitelům, zajišťuje a koordinuje práci jednotlivých učitelů a externích spolupracovníků v rámci prevence rizikového chování, podílí se na analýze současného stavu a zároveň na řešení jednotlivých problémů, zprostředkuje a zajišťuje spolupráci školy s orgány státní správy a s dalšími odborníky.

Školní speciální pedagog (SP) - zajišťuje poradenskou pomoc dětem, rodičům a učitelům, úzce spolupracuje s dalšími odborníky, má přehled o kompenzačních pomůckách, speciálních učebnicích a učebních pomůckách, kterými škola disponuje.

Školní psycholog (ŠP) - zajišťuje poradenskou, diagnostickou, metodickou a informační činnost dětem, rodičům a učitelům. Spolupracuje se specializovanými školskými a dalšími poradenskými zařízeními, zejména pedagogicko-psychologickými poradnami, dále se zařízeními a institucemi zdravotnickými a sociálními, s orgány státními i nestátními organizacemi péče o děti a mládež apod.

Další zodpovědná osoba v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je třídní učitel, který respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků, využívá doporučených podpůrných opatření, nastavuje cílenou podporu ve vzdělávání žáků podle doporučení školského poradenského zařízení, poskytuje konzultace rodičům, žákům a učitelům, spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, podílí se na tvorbě IVP, PLPP, vede a spolupracuje s asistentem pedagoga.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami naše škola spolupracuje prioritně s těmito ŠPZ: Pedagogicko-psychologickou poradnou Olomouc a speciálními pedagogickými centry dle potřeb žáků. S ostatními subjekty bude škola spolupracovat v souladu s doporučením poradenských zařízení.

Podpůrná opatření

Při stanovení podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami škola vychází z doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., přílohy č. 1.

Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání odpovídající zdravotnímu a psychickému stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou.

Podpůrná opatření spočívají v:

- a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) využití asistenta pedagoga,
- h) využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočníka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními

Vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními probíhá formou individuální integrace. Žáci se vzdělávají na základě zpracovaných plánů pedagogické podpory či individuálních vzdělávacích plánů, dle stupně podpůrných opatření se ve spolupráci a na doporučení PPP nebo SPC realizují změny v učebních plánech.

Specifika provádění podpůrných opatření 1. stupně

Podpůrná opatření 1. stupně volí škola tehdy, pokud má žák při vzdělávání takové obtíže, že je nezbytné jeho vzdělávání podpořit. Pro tyto účely může být zvolena přímá podpora žáka pedagogem formou pedagogické intervence, nebo vytvořen plán pedagogické podpory.

Pokud vyučující pedagog vyhodnotí, že má žák při vzdělávání takové potíže, že je potřebné jeho vzdělávání podpořit podpůrnými prostředky pedagogické intervence, neodkladně informuje ředitele školy a výchovného poradce a zahájí podporu v rámci pedagogické intervence. Nebo vytvoří škola žákovi plán pedagogické podpory. Plán pedagogické podpory (PLPP) zpracovává škola pro žáka od prvního stupně podpůrných opatření a to na základě potřeb úprav ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu. PLPP zpracovává třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce před zahájením poskytování podpůrných opatření. Před zpracováním PLPP budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností, organizovány společné schůzky s rodiči žáka i žákem samotným, případně s vedením školy (TU ve spolupráci s VP).

PLPP zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření 1. stupně, stanovení cílů podpory a způsob vyhodnocování naplňování plánu. PLPP se aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. PLPP má písemnou podobu (formulář viz příloha vyhlášky č. 27/2016 Sb.), s PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující. Poskytování podpůrných opatření třídní učitel průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po 3-6 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů (třídní učitel – pedagog – výchovný poradce). Pokud podpora stanovená v plánu nevede ke stanoveným cílům, doporučí škola zákonnému zástupci žáka poradenskou pomoc školského poradenského zařízení.

Specifika provádění podpůrných opatření 2. stupně a vyššího stupně

Pro žáky od druhého stupně podpůrných opatření může být vypracováván Individuální vzdělávací plán (IVP). Ten zpracovává škola na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka. IVP vychází z obsahu školního vzdělávacího programu. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků (sportovní, zdravotní). IVP může být během roku upravován podle potřeb studenta.

Studenti s přiznanými podpůrnými opatřeními v oblasti sociální škola nabízí individuální přístup pedagoga, častější konzultace či kontroly plnění zadaných úkolů. U studentů, které ohrožuje sociální prostředí - z něhož do školy přicházejí - natolik, že se to významně projevuje v průběhu a výsledcích školní práce, je snahou vlivu sociálního zázemí co nejvíce předcházet a oslabovat jej. Totéž platí i pro žáky, kteří jsou v České republice v postavení azylantů či osob požívajících doplňkové ochrany.

V přístupech, výuce a praxi waldorfské školy se úsilí o zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáků sociálně znevýhodněných uplatňuje následujícím způsobem:

- individuálním zohledňováním ve výuce až po tvorbu individuálních vzdělávacích plánů
- přizpůsobováním vzdělávacích obsahů
- podporou skrze asistenta pedagoga
- podporou sociální koheze a pro-inkluzivního prostředí ve třídním i školním kolektivu
- zohledněním míry možnosti uskutečnit přípravu do výuky v domácím prostředí a vytvářením prostředí pro tuto přípravu ve škole
- zohledněním jazykové připravenosti žáka
- zvýšeným úsilím při spolupráci s rodinou
- možností využívat sociální fond školy v oprávněných případech tak, aby nebyla zejména ohrožena samotná docházka do školy

Zajištění výuky předmětů speciálně pedagogické péče (PSPP)

Předmět speciálně pedagogické péče (PSPP) je zařazen jako forma intervence, která má přispět ke zlepšení aktuálních obtíží žáka. Je směřován na podporu při reedukaci specifických poruch učení, k rozvoji percepčně-motorických funkcí, jazykových kompetencí a komunikačních dovedností, k rozvoji prostorové orientace a orientace v čase, pozornosti, paměti apod. či k zajištění logopedické péče.

Předmět nemá povahu povinné vyučovací hodiny (ve smyslu §26 odst. 2 školského zákona) a nezapočítává se do maximálního týdenního počtu povinných vyučovacích hodin stanoveného pro jednotlivé ročníky příslušným RVP. Výukou PSPP může ředitel pověřit učitele, který získal kvalifikaci učitele žáků se SVP nebo speciálního pedagoga. Je možné jej poskytovat již od druhého stupně PO na základě doporučení ŠPZ.

Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Při vzdělávání mimořádně nadaných žáků je nutné, aby učitelé vycházeli z principů individualizace a vnitřní diferenciací ve třídě:

- tvorbou individuálních vzdělávacích plánů
- rozšířením vzdělávacích obsahů
- zadáváním specifických úkolů
- zapojením mimořádně nadaných žáků do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- vnitřní diferenciací v některých předmětech (např. výuka některého předmětu ve vyšším ročníku)

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s výchovným poradcem, školským poradenským zařízením a učiteli jednotlivých vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje žákovo mimořádné nadání. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP. Může také obsahovat termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší dobu než je školní rok. V průběhu školního roku může dojít k doplňování a upravování IVP. Výchovný poradce či třídní učitel žáka zajišťuje písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP řediteli školy, který je zaznamená do školní matriky.

4 Učební plán

4.1 Identifikační údaje

Školní vzdělávací program: Kombinované lyceum

Kód a název oboru vzdělávání: 78-42-M/06 Kombinované lyceum

Délka a forma vzdělávání: 4 roky, denní

Platnost učebního plánu: od 1. 9. 2023

4.2 Poznámky k učebnímu plánu:

- Vyučovací jednotky a bloky se pro potřeby časového učebního plánu přepočítávají na 45 minutové vyučovací hodiny za týden.
- Škola realizuje dvě odborná zaměření: – humanitní a přírodovědné, žáci si je volí na konci 2. ročníku s realizací od počátku 3. ročníku.
- **Humanitní zaměření** je realizováno v celkovém rozsahu 16 týdenních vyučovacích hodin takto:
 - a. v rozsahu 16 týdenních vyučovacích hodin prostřednictvím předmětů: Pedagogika, Psychologie, Sociální práce a Komunikace v rámci povinných obsahových okruhů z RVP;
 - b. prostřednictvím předmětů estetického a společenskovedního vzdělávání
 - c. 2 týdny odborné praxe.
- **Přírodovědné zaměření** je realizováno v celkovém rozsahu 16 týdenních vyučovacích hodin takto:
 - a. v rozsahu 16 týdenních vyučovacích hodin prostřednictvím povinných obsahových okruhů z RVP: Biologie v zaměření, Chemie v zaměření, Matematika v zaměření a Fyzika v zaměření v rámci povinných obsahových okruhů z RVP;
 - b. prostřednictvím předmětů přírodovědného a matematického vzdělávání
 - c. 2 týdny odborné praxe;
- **Přírodovědné vzdělávání** vychází z varianty C fyzikální složky a z varianty B chemické složky v RVP.
- **Estetické vzdělávání** je realizováno takto:
 - literárně kulturní složka (celek 1-6 RVP) je realizována v předmětech: Český jazyk a literatura (tematické celky Literatura a ostatní druhy umění a Práce s literárním textem), Hudební výchova (tematický celek Hudební historie a teorie), Dějiny umění (tematické celky Dějiny výtvarné kultury a Práce s obrazovým materiálem), Dramatická výchova (tematický celek Kultura);
 - umělecké činnosti (celek 7-9 RVP) jsou realizovány v předmětech: Hudební výchova (tematický celek Hudební činnost), Umělecká tvorba (tematický celek Výtvarné činnosti) a Dramatická výchova (tematický celek Dramatické činnosti).
- Oblast **vzdělávání pro zdraví** je rozpracována (v souladu s RVP Kombinované lyceum) do vyučovacích předmětů Tělesná výchova a Biologie a ekologická výchova.
- Součástí ŠVP je **odborná praxe** v rozsahu 2 týdny ve 3. ročníku vzdělávání formou učební praxe či stáže na odborných pracovištích dle zvoleného odborného zaměření studia.
- Týdenní počet vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání je 128.
- Maturitní seminář má za cíl přípravu žáků v určitém všeobecně vzdělávacím předmětu k maturitní zkoušce či přijímací zkoušce na vysokou školu a vychází z potřeb žáků pro jednotlivé zkoušky.

4.3 Tabulka

Povinné předměty:	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	celkem
Český jazyk a literatura	2,5	2,5	2,5	2,5	10
Anglický jazyk	2,75	2,75	2,5	2,5	10,5
Španělský jazyk	2,75	2,75	2,5	2,5	10,5
Dějepis + dějiny umění	2	2	2	2	8
ZSV (etická výchova)	1,5	1,5	1,5	1,5	6
Fyzika	1,5	1,5		-	3
Chemie	1,5	1,5		-	3
Biologie a ekologická výchova	2	2		-	4
Zeměpis	1,5	1,5	1,5	1,5	6
Matematika a její aplikace	3	3	2,5	2,5	11
Umělecká tv. (dřevo, hlína, kov, malba, grafika, kresba)	2	2	2	2	8
HV-zpěv, hra na nástroj	2	2	1,5	1,5	7
DV, kom. a liter. tvorby	2	2	2	2	8
Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Informatika	1,5	1,5	1,5	1,5	6
Ekonomika	1,5	1,5	-	-	3
Maturitní seminář	-	-	-	až 10 dnů	až 10 dnů
Humanitní zaměření:					16
Pedagogika	-	-	3	3	6
Psychologie	-	-	2	2	4
Sociální práce	-	-	2	2	4
Komunikace v zaměření	-	-	1	1	2
Přírodovědné zaměření:					16
Biologie v zaměření	-	-	3	3	6
Chemie v zaměření	-	-	2	2	4
Fyzika v zaměření	-	-	2	2	4
Matematika v zaměření	-	-	1	1	2
Celkem za ročník	32	32	32	32	128

4.4 Přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP

RVP - vzdělávací oblasti a obsahové okruhy	RVP - minimální počet týdenních vyučovacích hodin	Vyučovací předmět	ŠVP - počet týdenních vyučovacích hodin	Využití disponibilních hodin
Jazykové vzdělávání a komunikace	6	Český jazyk a literatura	10	4
	21	Cizí jazyk I.	10,5	
		Cizí jazyk II.	10,5	
Společenskovědní vzdělávání	8	Dějepis	8	6
		ZSV a etická výchova	6	
Přírodovědné vzdělávání	13	Biologie a ekologická výchova	4	3
		Chemie	3	
		Fyzika	3	
		Zeměpis	6	
Matematické vzdělávání	10	Matematika	11	1
Estetické vzdělávání	12	Umělecká tvorba	8	11
		Hudební výchova	7	
		Dramatická výchova	8	
Vzdělávání pro zdraví	8	Tělesná výchova	8	0
Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích	6	Informatika	6	0
Ekonomické vzdělávání	3	Ekonomika	3	0
Odborné vzdělávání	16	Humanitní zaměření	16	0
		Přírodovědné zaměření	16	
Disponibilní hodiny	25			25
Celkem	128		128	25

4.5 Přehled využití týdnů ve školním roce

Přehled využití týdnů období září – červen				
Činnost / ročník	1.	2.	3.	4.
Výuka podle rozpisu učiva	33	34	34	28
Lyžařský kurz/Sportovní kurz*	1	1	0	0
Zeměměřičský kurz*	0	1	0	0
Třídní cesta *	0	0	1	0
Ekologicko-zemědělské praktikum*	2	0	0	0
Maturitní zkouška a seminář	0	0	0	3
Odborná praxe*	0	0	2	0
Časová rezerva/Projekty/Adaptace/Třídnické dny*	4	4	3	4
Celkem	40	40	40	35

* Plánování ročníkových tematických týdnů podléhá dostupnosti nezbytných zdrojů v aktuálním školním roce.

5 Učební osnovy předmětů

5.1 Jazykové vzdělávání a komunikace

5.1.1 Český jazyk a literatura (ČJL)

Charakteristika a cíle předmětu

Výuka českého jazyka má dvě formy, epochy a průběžné hodiny. V rámci epoch žáci intenzivně pracují s vybranými literárními díly exemplární metodou. Díla jsou vybírána na základě vývojových potřeb žáka vztahujících se ke konkrétnímu věkovému období¹. Kromě epochového vyučování žáci pravidelně každý týden pracují v průběžných hodinách, které jsou orientovány na osvojení praktických komunikativních dovedností, pravopisu a na systemizaci literárního vývoje.

Vzdělávací cíle

10. ročník

Vzhledem k vývojovým potřebám dospívajícího člověka je kladen důraz na přesné vnímání textu, čtení s porozuměním, interpretaci čteného textu a následné poznávání zákonitostí literárního textu a na rozvíjení úsudku. Základní výukovou metodou je pozorování, popis, analýza a komparace textu.

V epoše „**Poetika**“ se žáci seznamují se zákonitostmi básnických textů, učí se poznávat básnické stopy, typy rýmů, básnické figury a strofy. Žáci se také pokouší o tvorbu vlastních básnických skladeb.

V epoše „**Starověká literatura**“ žáci srovnávají texty různých civilizačních kultur. Na základě vnímání textu přechází k pojům. Ve starověkých eposech je možno sledovat typ hrdiny a jeho proměny v historii.

V epoše „**Antika**“ žáci na příkladu antických tragédií probírají přesné členění dramatického díla (expozice, kolize, krize, peripetie, katastrofa).

Ve **cvičných hodinách** se prohlubuje schopnost gramaticky i obsahově správně popsat skutečnost styl prostě sdělovací popisný) a vypravovat příběh v určité kompozici.

Možné mezipředmětové propojení ČJ v 10. ročníku

Epocha „**Poetika**“ může být propojena s **eurytmií**, kde se žáci učí pohybem ztvárňovat jednotlivé básnické stopy. Rovněž je možno s žáky uskutečnit projekt sestavení almanachu básní, které mohou být doplněny vlastními obrazy (**výtvarná výchova**). Na grafické stránce lze spolupracovat v rámci **informatiky**. Jako další možné vyústění lze zorganizovat pro školu např. křest almanachu s recitací žáků. V rámci poetiky se lze zapojit i do veřejných projektů. Jako kulturní zážitek žáci mohou zhlédnout dramaturgii básnického díla v profesionálním podání.

¹ Například v 10. ročníku se ve vyučovacích předmětech objevuje téma přesnosti a měřitelnosti. V jazykové rovině tomu odpovídá epocha „**Poetika**“, v níž se žáci seznamují s principy metriky, rýmů a dalšími básnickými prostředky.

V epoše „Antika“ s **informatikou**, kde se žáci učí zacházet s textovým editorem (např. slohový útvar referát). Z hlediska českého jazyka lze hodnotit práci se sekundární literaturou, bibliografické odkazy knih, internetové odkazy, koherenci referátu a pravopis.

11. ročník

Žáci jsou seznámeni s přehledem vývoje literatury v období středověku, světového i českého baroka, renesance, klasicismu, preromantismu a světového romantismu. Stěžejním tématem může být osobnost Jana Amose Komenského a jeho dílo.

V epoše „Literatura“ ve 2. ročníku se probírá především světová renesance a humanismus, případně i baroko v evropské literatuře. V této epoše je mimo jiné cílem ukázat proměnu středověkého a novověkého myšlení, která se zrcadlí v probíraných textech, literárních žánrech, v typech literárních postav.

Klasicismus, osvícenství a preromantismus v české a světové literatuře a nástup romantismu se probírají v rámci **cvičných hodin**, nebo dle situace v epoše.

V **gramatice** se upevňují pravidla českého pravopisu, žáci si osvojují syntaktické členění věty jednoduché i souvětí, dále pak větné členy, komplexní grafický syntaktický rozbor. Ve **slohu** žáci pronikají do publicistického stylu. Seznamují se s útvary publicistického stylu a jeho jazykovými prostředky. I zde žáci rozvíjejí úsudek, zvláště při analýze publicistických útvarů různých stylových vrstev (např. srovnávání zpráv ze seriózních tiskovin a z bulvárních tiskovin, sledování jazykových a pragmalingvistických prostředků reklamy, ad.). Je možné posílit znalosti a dovednosti žáků v oblasti publicistiky pomocí projektu, v němž přibližně čtyřčlenné skupiny zpracovávají vlastní časopis s původními texty.

Možné mezipředmětové propojení ČJ v 11. ročníku

V **informatice** žáci mohou zpracovávat grafickou stránku projektové práce, týkající se tvorby vlastních novin. V **angličtině** žáci mohou číst a překládat relevantní pasáže z děl W. Shakespeara.

12. ročník

Žáci zpracovávají **ročníkové práce** na vybrané téma. Při samotné realizaci se učí zacházet s primárními a sekundárními prameny, učí se pravidlům citační etiky, citační normu, osvojují si teoreticky i prakticky základní útvary odborného stylu, jako je odborný výklad a popis. Rozvíjejí schopnost analýzy i syntézy, schopnost samostatného úsudku, myšlenkové operace, jako je indukce, dedukce či analogie. Z hlediska hodnocení na vysvědčení je ročníková práce brána jako samostatná jednotka a je hodnocena zvlášť.

V **literatuře** se žáci seznamují s přehledem vývoje literatury v období světového i českého romantismu, s literaturou národního obrození, s literaturou 19. století ve světové a české literatuře, vlivem realismu a naturalismu.

V **jazykové výchově** probíhá syntaktická a pragmatická analýza textů.

Ve **slohu** se seznamují s esejistickým a řečnickým stylem, s jeho kompozicí a jazykovými prostředky, což souvisí s přípravou na prezentaci ročníkových prací, ale i s jakoukoli veřejnou sebeprezentací v budoucnosti.

V tomto období se z hlediska rozvíjení úsudku klade důraz na syntézu, které se žáci učí také prostřednictvím přehledu dějin literatury.

Možné mezipředmětové propojení českého jazyka a literatury v 12. ročníku:

V rámci humanitních studií mohou žáci i při probírání literárních děl v rámci hodin češtiny pozorovat vyrovnávání se s problematikou dobra a zla.

Možné mezipředmětové propojení ČJ v 13. ročníku

Žáci se připravují na vstup do další etapy života.

V **jazykové výuce** se klade důraz na správné používání spisovného jazyka, na komunikační dovednosti. Žáci se připravují na maturitní zkoušku, ale i na budoucí přijímací pohovory na školách či pracovištích.

Osvojují si základní znalosti administrativního a řečnického a esejistického stylu. Také se zabývají textovou syntaxí a výstavbou textu.

Dále **rekapitulují** a **opakují jazykové i literární učivo**.

V **epochách** se věnují vývoji literatury 20. století na světové i české scéně.

Cvičné hodiny jsou využity pro doplnění literárního vývoje, výše zmíněná témata jazyka či opakování a procvičování na maturitní zkoušku.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah učiva v 10. ročníku - 2,5 h/týden		
Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
žák/yně: - začíná vnímat básně jako graficky, rytmicky a intonačně ucelené texty; na textu zažívá rytmické stopy, sám/sama se pokouší u zadaných textů odhalit básnické stopy - uvědomuje si specifika přízvuku - seznámí se s fonetickými a lexikálními zákonitostmi rýmu, na základě ukázky sám/sama odhaluje zvláštnosti u různých typů rýmů; sám/sama si vyzkouší vlastní rýmy - seznamuje se se základními básnickými formami na základě práce s básnickými texty odhaluje obsahové i formální zákonitosti jednotlivých	epocha „Poetika“²: formální básnické prostředky (verš, strofa, metrum, rytmus, básnické stopy) druhy prozodických systémů rým, druhy rýmů, rýmová schémata	15

² Epocha „Poetika“ je ideálně prvním učivem, které navazuje na úvodní seznámení s četbou studentů, seznámení, jak pracovat s textem a s informacemi v něm v úvodních cvičných hodinách.

básnických forem a sám/sama se pokouší jednoduší formy vytvořit • se v kontrastu s právě naučenými pevně danými básnickými formami seznamuje s formou volného verše • se při práci s konkrétními básnickými texty naučí analyzovat básnické prostředky (básnické figury a tropy) a vyzkouší si v cvičných úkolech sám/sama vytvářet svá básnická pojmenování • se samostatně pokusí o komplexní analýzu básnického textu, kde uplatní vše, co se naučil/a • se seznámí s přechodovými básnickými útvary; pokusí se z hlediska estetického i obsahového posoudit, jaké účinky může mít vizuální, grafická báseň, jaká složka u ní vystupuje do popředí; sám/sama vytvoří vizuální, experimentální skladby • se učí slovně formulovat charakteristické znaky a účinky nonsensové poezie; samostatně vymýšlí své texty • má možnost si uvědomit poetiku písňových textů oblíbených zpěváků a spojit si básnické umění s hudbou • porovnává více verzí překladů jedné básně • učí se formulovat své subjektivní pocity a vystihnout jemné nuance, kterými básně působ • uvědomí si, že pořadí básní v básnických sbírkách není náhodné, ale často velmi promyšlené; na konkrétních příkladech se pokusí objevit kompoziční	strofické útvary, básnické formy básnické figury básnické tropy analýza vybraného básnického díla experimentální a vizuální poezie poezie nonsensu další tematické okruhy: hudba a poezie umění překladu básnických textů kompozice básnických sbírek	
---	--	--

žák/yně: • vyhledává nejdůležitější literární postavy a učí se je klasifikovat (bohové, démoni, lidé, zvířata a jejich proměny) • objevuje základní zákonitosti eposu • popíše odlišné rysy hrdinů v jednotlivých kulturách na základě práce s texty	epocha „Starověká literatura“³: sumerská a akkadská literatura indická literatura egyptská literatura čínská literatura Bible	8
žák/yně: • zopakuje si učivo poetiky • popíše vlastnosti Oidipa • rekapituluje dějovou linii • popíše a rozliší základní dějové části dramatu rozpozná základní části divadelního představení (jednání, obrazy, výstupy) • na příkladech rozliší komedii, tragedii a činohru • ukáže na ukázce hlavní znaky eposu, dramaticky ztvární dílčí scénu z Odyssey • srovná jména a působnost římských a řeckých bohů charakterizuje formu bajky • na literárních ukázkách rozliší epickou lyrickou poezii a prózu, popíše hlavní témata lyrických a epických děl • orientuje se v římské literatuře	epocha „Antika“⁴: práce s textem rozbor antického dramatu formy dramatu řecká próza: <i>Illiad</i> a <i>Odyssea</i> Ezop latinská literatura přehled a exemplární díla antické řečnictví	8
žák/yně: • vnímá a vysvětluje specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové • vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny • při četbě bezpečně rozlišuje literární útvary, druhy a žánry a dovede je samostatně definovat • vnímá literaturu jako odraz života v různých kulturách a obdobích • charakterizuje kořeny českého písemnictví, rozumí vzniku a vývoji základních literárních žánrů • uvádí výrazné představitele probíraných žánrů v jednotlivých obdobích	epocha „Počátky literatury v Čechách“: ústní lidová slovesnost jako zdroj literární tvorby pověst, legenda, satira, vagantská poezie, kronika, píseň vznik a podoby písemnictví na území Čech a Moravy (od Velké Moravy po dobu Karla IV.)	15

³ Epocha „Starověká literatura“ může probíhat v souběhu s epochou dějepisu.

⁴ Epocha „Antika“ probíhá, pokud možno, ihned po výuce v dějepisu, ve které budou probrány historické souvislosti, v českém jazyce a literatuře pouze literární památky.

vlastními slovy (ústně i písemně) interpretuje smysl literárního díla	pověsti ze starých letopisů a kronik – literární zpracování české historie	
žák/yně: - rozliší texty odborné, prosté sdělovací, umělecké - rozliší umělecký text lyrický a epický, prózu, poezii a drama - přesně, jasně popíše literárního hrdinu, charakterizuje osobu - jasně, přesně, s využitím básnických prostředků popíše prostředí, statický obraz - napíše vyprávění - rozliší spisovné a nespisovné útvary národního jazyka, zná použití spisovné a nespisovné češtiny v závislosti na komunikační situaci (i v bloku HS – komunikace) - je seznámen/a se základními otázkami obecné jazykovědy - v praxi používá pravidla českého pravopisu orientuje se v základních lexikologických a lexikografických příručkách a dovede s nimi podle zadaného úkolu pracovat - v textu pozná frazeologický obrat, odborný termín, pořekadlo, přísloví, rčení, zkratku, umí pracovat s pojmy synonymum, antonymum, opozitum - orientuje se v systému českých samohlásek, zná základní pojmy jako je hláska, samohláska, souhláska, dvojhláska, slovní a větný přízvuk, intonace - zná pravidla spisovné výslovnosti češtiny - má základní vhled do vývojových proměn českého jazyka - vyhledá si potřebné informace k zadanému tématu v knihovně i pomocí elektronických zdrojů vyhodnotí relevantní a nerelevantní informace, umí je uspořádat, samostatně pracuje s informacemi účastní se exkurzí do kulturních organizací, tvoří si přehled o institucích zaměřených na literaturu, kulturu - dobrovolně se účastní literárních soutěží a reprezentuje školu	cvičné hodiny⁵: obecná stratifikace funkčních stylů a žánrů prostě sdělovací styl, vyprávění, výklad, popis, charakteristika, referát stratifikace národního jazyka základy obecné jazykovědy (vznik jazyka, funkce jazyka) modul osvojování pravopisu lexikologie, lexikografie hláskosloví v češtině historické proměny českého jazyka práce s informacemi, práce s knihovními systémy,	36

⁵ V době epoch jsou cvičné hodiny věnovány rozboru děl v souvislosti s probíraným učivem.

	informační zdroje tištěné a elektronické-	
	návštěva knihoven, muzeí, exkurze, literární pořady, literární soutěže	
Hodinová dotace celkem:		82,5

Obsah učiva v 11. ročníku - 2,5 h/týden		
Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
žák/yně: získá přehled o literárních tendencích v období renesance	epocha „Světová renesance“: italská renesance francouzská renesance španělská renesance anglická renesance	22
žák/yně: - získá přehled o povaze, hlavních představitelích a stěžejních dílech světové středověké, barokní, klasicistní a preromantické literatury - seznámí se se základními myšlenkami českého humanismu a baroka, orientuje se v literárních žánrech a osobnostech žijících v těchto obdobích - dovede český jazyk zařadit do příslušné jazykové rodiny - orientuje se v dělení slovanských jazyků - na praktických textových ukázkách vysoudí z kontextu objektivní i subjektivní činitele	cvičné hodiny: <u>světová literatura:</u> středověká evropská literatura (středověký epos), baroko, klasicismus, preromantismus, počátky romantismu <u>česká literatura:</u> husitská literatura, humanismus, baroko (historická charakteristika období, základní literární žánry, orientační přehled dobové literární produkce) slovanské jazyky slohotvorní činitele objektivní a subjektivní	63

• ovládá techniku mluveného slova, umí klást otázky a vhodně formulovat odpovědi – • využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova, vyjadřují postoje neutrální, pozitivní (pochválit) i negativní (kritizovat, polemizovat) • vyjadřuje se jasně a srozumitelně • se naučí základní strategie vedení diskuse • správně využívá jazykových prostředků spisovné i nespisovné češtiny v závislosti na komunikační situaci a funkci, dovede tyto kódy bez problému střídat • je seznámen/a s úskalími veřejných mediálních promluv, dovede chybné výroky najít v textu či v audiovizuálním projevu a umí je nahradit správnými ekvivalenty • je schopen/schopna rozpoznat, charakterizovat a samostatně vytvořit základní útvary publicistického stylu • používá morfologicky správně utvořená slova rozlišuje slovní druhy z hlediska sémantického i formálního • základní teoretické poznatky uplatňuje při analýze textu v rámci vyučování i při individuálním rozboru doporučené četby • si osvojí základní útvary publicistického a řečnického stylu • na vybrané téma sám/sama vytvoří zvolený útvar publicistického stylu a publicistické texty analyzuje z hlediska použití jazykových prostředků	komunikační situace, komunikační strategie vyjadřování přímé i zprostředkované technickými prostředky, monologické i dialogické, neformální i formální, připravené i nepřipravené jazyková kultura řečnický styl diskuse publicistický styl nauka o tvoření slov, funkční morfologie (ohebné a neohebné slovní druhy) rozbor literárního díla: kompoziční postupy tematický a myšlenkový obsah díla interpretace textu jazykové prostředky
Hodinová dotace celkem:	85

Obsah učiva v 12. ročníku - 2,5 h/týden		
Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
žák/yně: - získává přehled o české a světové literatuře 19. století - díky vybraným dílům vnímá v širších souvislostech klíčová témata tohoto období v české a světové literatuře - zná základní představitele a stěžejní díla tohoto období	epocha „Literatura 19. století, realismus“: světový a český romantismus světový realismus	22
žák/yně: - získává přehled české literární produkce z doby národního obrození - rozezná kompozici, jazykové prostředky a útvary uměleckého stylu, dovede výstižně popsat základní rozdíly mezi charakteristickým stylem vybraných spisovatelů - provede komplexní rozbor věty jednoduché i souvětí, prohlubuje si znalosti o větných členech, na textu dovede rozpoznat zvláštnosti větné struktury, dovede si odůvodnit pravidla interpunkce v souvětí	cvičné hodiny: národní obrození a česká literatura česká a světová literatura 19. století česká literatura 2. pol. 19. stol. <u>sloh</u> odborný, esejistický styl, řečnický styl <u>gramatika</u> syntax	63
Hodinová dotace celkem:		85

Obsah učiva v 13. ročníku - 2,5 h/týden		
Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
žák/yně: - se orientuje ve vývoji literatury 1. poloviny 20. století - pracuje s básnickými i prozaickými texty na základě ukázek a vlastní četby - získá přehled o tendencích a myšlenkových proudech v dějinách moderní literatury	epocha „Vývoj literatury v 1. pol. 20. století“ vývoj české a světové literatury v předválečném a meziválečném období	15

	próza, poezie, drama	
žák/yně: • se orientuje ve vývoji literatury 2. poloviny 20. století • pracuje s básnickými i prozaickými texty na základě ukázek a vlastní četby • získá přehled o tendencích v současné literatuře	epocha „Literatura 2. pol. 20. století“: vývoj české a světové literatury od poválečného období po literaturu současnosti próza, poezie, drama	15
žák/yně: • získává přehled světové i české literatury 20. stol. orientuje se v oblasti literární kritiky • funkčně uplatňuje prostředky administrativního, odborného a esejistického stylu • je schopen/schopna rozpoznat, charakterizovat a samostatně vytvořit základní útvary uvedených stylů se orientuje ve výstavbě i obsahu textu • vhodně používá prostředky verbální i nonverbální komunikace s ohledem na komunikační situaci při ústním projevu • správně využívá jazykových prostředků spisovné i nespisovné češtiny v závislosti na komunikační situaci a funkci, dovede tyto kódy bez problému střídat • si opakuje učivo všech ročníků, připravuje se k maturitní zkoušce	cvičné hodiny: přelom 19. a 20. století v literatuře rozbor literárních děl v souvislosti s probíranými tématy <u>sloh</u> administrativní styl, umělecký styl textová syntax, výstavba textu <u>opakování učiva 1.– 4. ročníku</u> příprava na maturitu	40
Hodinová dotace celkem:		70

5.1.2 Anglický jazyk (AJ)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Současná společnost má velké požadavky na zvládnutí cizích jazyků. Osvojení si světového jazyka, zvláště pak angličtiny, otevírá dveře k osobnímu i profesnímu růstu. Cílem výuky angličtiny je tedy pomoci žákům ke všeobecnému a lepšímu uplatnění na trhu práce a také je dostatečně vybavit pro předpokládané studium na vysoké škole. Na profilu absolventa se podílí tím, že se žáci během studia naučí komunikovat v cizím jazyce v různých situacích života na všeobecná i odborná témata, pracovat v týmu, využívat informační zdroje a sledovat a hodnotit pokrok svého učení. Znalost reálií, společenské kultury a dovednosti sociokulturního chování je pak připraví na život v multikulturní Evropě i mimo ni.

Charakteristika učiva

Tento vzdělávací program je určen pro výuku cizího jazyka s návazností na předchozí studium jazyka. Vzdělávací cíle a výstupní požadavky na absolventy jsou formulovány na úrovni B1 Společného evropského referenčního rámce.

Pro dosažení této úrovně cizího jazyka předmět doplňuje a prohlubuje jazykové vzdělávání, které je zároveň propojeno s dalšími vyučovacími předměty (český jazyk a literatura, estetická výchova, dějepis, zeměpis) a zdroji informací (internet, média, cizojazyčné příručky atd.). Žáci jsou hlavně vedeni k osvojení a prohlubování komunikativních dovedností na takové úrovni, aby byli schopni v cizím jazyce řešit komunikační situace každodenního života ústně i písemně, domluvit se v cizojazyčném prostředí, porozumět pracovním postupům, zpracovat informace ze zahraniční literatury týkající se oboru vzdělávání a porozumět jak jednoduchému, tak i složitějšímu uměleckému textu.

Prohlubování znalostí a dovedností je možno realizovat i mimo běžnou výuku. V průběhu studia je možno navštívit anglické divadelní představení, zúčastnit se krátkodobého výměnného pobytu v rámci projektů partnerských škol či navštívit besedy věnované anglicky mluvícím zemím.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka anglického jazyka směřuje k tomu, aby žáci:

- porozuměli, pochopili a respektovali tradice, zvyky a odlišné sociální a kulturní hodnoty jiných národů a jazykových oblastí,
- uvědomovali si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu,
- respektovali práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovali proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci,
- přispívali k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a předcházeli osobním konfliktům, nepodléhali předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým,
- účastnili se aktivně diskusí, formulovali a obhajovali své názory a postoje,
- měli pozitivní vztah k učení a vzdělávání se v oblasti angličtiny,
- chápali výhody znalosti cizích jazyků pro životní i pracovní uplatnění a byli motivováni k prohlubování svých jazykových dovedností v celoživotním učení.

Strategie výuky

Zásadní strategií ve výuce angličtiny je fakt, že nad frontální výukou převažuje výuka skupinová, kooperativní a individuální. Studenti jsou podněcováni klást otázky, diskutovat a vzájemně si vyměňovat zkušenosti, a to obzvláště při probírání všeobecných témat. Při probírání nové gramatiky je většinou volena metoda komunikativní, kdy je nejprve nová gramatika představena v kontextu, pak následuje vyvození pravidla žáky, a jeho následné procvičení. Aktivita žáků je podněcována zadáváním samostatných prací a projektovou výukou, jejíž realizace probíhá v rámci epochového vyučování.

Hodnocení výsledků žáků

Hodnoceny jsou tyto činnosti aplikované prostřednictvím anglického jazyka: hloubka porozumění poznatkům, schopnost aplikovat poznatky při řešení problémů, schopnost formulovat své myšlenky, argumentovat a diskutovat, schopnost porozumění textu a poslechu a schopnost vyjádřit se souvisle v písemném projevu.

Hodnocení žáků probíhá jednak průběžně, formou krátkých testů, ústního zkoušení probíraných témat a rozhovorů. Kromě faktických znalostí (například reálií) se hodnotí splnění komunikačního záměru, forma vyjadřování a vystupování a také dovednosti, např. schopnost udržet konverzaci. Po probrání většího celku (většinou se jedná o jednotlivé lekce v učebnici) následuje opakovací test. Dále se zadávají a hodnotí samostatné práce (například projekty) a referáty i aktivita žáků při vyučování, tzn. zapojení se do diskuzí či práce ve skupinkách. Žák je slovně ohodnocen průběžně během celého pololetí a celkové hodnocení za pololetí je součástí vysvědčení.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

Přínosem bude především posílení a rozvinutí **komunikativní kompetence** – absolvent bude schopen v anglickém jazyce:

- vyjadřovat se přiměřeně k účelu jednání,
- bude schopen komunikovat s určitou mírou plynulosti a spontánnosti, takže bude moci normálně konverzovat s rodilými mluvčími,
- bude rozumět přiměřeným souvislým projevům a diskuzím rodilých mluvčích pronášeným ve standardním hovorovém tempu,
- orientovat se v textu, sdělit obsah, hlavní myšlenky či informace vyslechnuté nebo přečtené,
- vyprávět příběhy, zážitky, popsat své pocity, sdělit a zdůvodnit svůj názor,
- zformulovat vlastní myšlenky a vytvořit text o událostech a zážitcích v podobě popisu, sdělení, vyprávění, dopisu a odpovědi na dopis,
- vyřešit většinu běžných denních situací, které se mohou odehrát v cizojazyčném prostředí,
- komunikovat s jistou mírou sebedůvěry a aktivně používat získanou slovní zásobu, včetně vybrané frazeologie v rozsahu daných tematických okruhů, zejména v rutinních situacích každodenního života, a vlastních zálib,
- vyjadřovat se ústně i písemně, k tématům osobního života i všeobecného charakteru;
- domluvit se v běžných situacích; získat i poskytnout informace;
- prokázat faktické znalosti především o geografických, politických, kulturních faktorech zemí dané jazykové oblasti včetně vybraných poznatků studijního oboru, a to i z jiných vyučovacích předmětů, a uplatňovat je také v porovnání s reáliemi mateřské země.

V oblasti **kompetence k řešení problémů** absolvent bude schopen:

- volit vhodné prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) pro splnění jednotlivých aktivit, využívat zkušeností a vědomostí dříve nabytých,
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení).

V oblasti **občanské kompetence a kulturního povědomí** absolvent bude schopen:

- jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním i veřejném zájmu,
- uvědomovat si v rámci plurality a multikulturního soužití vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých, uznávat tradice

a hodnoty svého národa, chápat jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu,

- podporovat hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a mít k nim vytvořený pozitivní vztah.

V oblasti **personální a sociální kompetence** absolvent bude schopen:

- stanovit si cíle a priority podle svých osobních schopností, zájmové a pracovní orientace a životních podmínek,
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku,
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností,
- podněcovat práci týmu vlastními návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaújatě zvažovat návrhy druhých,
- přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým.

V oblasti **kompetence k učení** absolvent bude schopen:

- číst s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty,
- orientovat se v textu, sdělit obsah a hlavní myšlenky,
- zaznamenávat písemně podstatné myšlenky a informace z textu nebo mluveného projevu (např. výklad, přednášku, proslov aj.),
- reálně si stanovit cíle v dalším jazykovém vzdělávání.

V oblasti **kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám** bude schopen:

- řešit pracovní i mimopracovní problémy, byť omezeně, v prostředí, kde jednacím řečí je angličtina,
- vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli, tzn. umět sepsat životopis, vést pracovní pohovor, prezentovat svůj odborný, potenciál a své profesní cíle.

Výrazně také posílí své kompetence k **využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a práce s informacemi**.

Posilování komunikativní kompetence a kompetence k využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a práce s informacemi přispívá k realizaci průřezového tématu **Občan v demokratické společnosti**. Toto téma se také realizuje v promyšleném a funkčním používání strategií výuky, např. používání aktivizujících metod a forem práce ve výuce, jako je problémové a projektové učení, kooperativní učení, různé diskusní a simulační metody. Výuka jazyka také přispívá k rozvoji osobnosti studenta. Ve čtvrtém ročníku se studenti zabývají masovými médii.

Průřezové téma **Člověk a svět práce** je pak ve třetím ročníku realizováno nácvikem písemné i verbální sebe prezentace při vstupu na trh práce, tzn. sestavování žádostí o zaměstnání a odpovědí na inzeráty, psaní profesních životopisů, průvodních (motivačních) dopisů, jednání s potenciálním zaměstnavatelem, přijímací pohovory. V rámci reálií České republiky a anglicky mluvících zemí se žáci ve 2. - 4. ročníku zabývají také soustavou školního vzdělávání v ČR, možnostmi vzdělávání v zahraničí a nabídkou zaměstnání. Používání elektronických slovníků, softwaru pro tvorbu prezentací a internetu jako zdroje informací přispívá k realizaci průřezového tématu **informační a komunikační technologie**.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

1. ročník - 2,75 h/týden

Snahou v prvním ročníku je pochopit svět v jeho zákonitostech, přičemž zájem se zaměřuje dovnitř. Toto se prolíná s tematickými okruhy, kdy se žáci zaměřují na věci jim blízké a známé (rodina, koníčky, škola atd.), ale na druhou stranu si začínají uvědomovat, že patří do lidského společenství, tudíž jsou jeho součástí.

Dále se bere na vědomí fakt, že svět je opravdový a cílem je vyučovat anglický jazyk, který poté mohou žáci využít v praxi (situace).

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozumí přiměřeným souvislým projevům a diskusím rodilých mluvčích ve standardním hovorovém tempu - odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření - porozumí školním a pracovním textům - čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu - porozumí školním a pracovním pokynům; - rozpozná význam obecných sdělení a hlášení; - vyjádří písemně svůj názor na text - při pohovorech, na které je připraven, klade vhodné otázky a reaguje na dotazy tazatele - požádá o upřesnění nebo zopakování sdělené informace, pokud nezachytí přesně význam sdělení	Řečové dovednosti: - receptivní řečová dovednost sluchová, poslech a porozumění monologických i dialogických projevů - produktivní řečová dovednost ústní, mluvení zaměřené situačně i tematicky	
Žák/yně: - vyslovuje srozumitelně co nejblíže přirozené výslovnosti, rozlišuje základní zvukové prostředky daného jazyka a koriguje odlišnosti zvukové podoby jazyka - rozumí přiměřeným souvislým projevům a diskusím rodilých mluvčích v pomalém hovorovém tempu - porozumí školním a pracovním textům - čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu - porozumí školním a pracovním pokynům; - rozpozná význam obecných sdělení a hlášení	Jazykové prostředky: - výslovnost, intonace - budování slovní zásoby - tvoření otázek - předpony, přípony, tvoření podstatných jmen, přídavných jmen a příslovcí - počítatelná a nepočítatelná podstatná jména, some/any, určitý a neurčitý člen - gramatika: přítomný čas prostý a přítomný čas průběhový, minulý čas prostý a průběhový - pořádek slov ve větě - bezpečně ovládat tvary nepravidelných sloves a přídavných jmen - stupňování přídavných jmen	

Žák/yně: - umí se vyjádřit ústně i písemně, k tématům z oblasti osobního života, mezilidských vztahů - umí vyprávět a napsat příběh - pochopí na základě historického vývoje jazyka specifické rysy anglického jazyka: synonymy, mnohoznačnost, různé jazykové rejstříky - domluví se v běžných situacích; získá i poskytne informaci	Tematické okruhy, komunikační situace a jazykové funkce: - tematické okruhy: keltská, anglosaská, vikingská a normanská jazyková úroveň v moderní angličtině, osobní údaje, počasí, části těla, nemoci, každodenní život, volný čas, zábava, jídlo, mezilidské vztahy, vzdělávání, nakupování - jazykové funkce a komunikační situace: v rámci vytváření divadelní hry obraty při zahájení a ukončení rozhovoru, vyjádření žádosti, prosby, pozvání, odmítnutí, radosti, zklamání, naděje apod.	
Žák/yně: - zvládne všeobecný popis daných zemí - umí klást otázky týkající se tohoto tématu	Poznátky o zemích: - vybrané poznatky všeobecného a historického charakteru, které vedou k seznámení se s Anglií, Skotskem, Walesem a Irskem	
Celková dotace: 90,75 hodin		

2. ročník - 2,75 h/týden

Podporuje se myšlení v souvislostech, žáci jsou vedeni k samostatnému odvozování gramatických jevů. Ve slovní zásobě jsou podporováni k porozumění i bez využití slovníků.

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - nalezne v promluvě či v textu hlavní a vedlejší myšlenky a důležité informace - rozpozná význam obecných sdělení a hlášení - přednese připravenou prezentaci, (téma si vybere sám) a reaguje na dotazy spolužáků - vypráví jednoduché příběhy, zážitky, dokáže popsat své pocity - sdělí a zdůvodní svůj názor. - pronese jednoduše zformulovaný monolog před publikem - vyhledá, zpracuje a prezentuje informace týkající se odborné problematiky, reaguje na jednoduché dotazy - zapojí se do debaty nebo argumentace, týká-li se známého tématu - zaznamená vzkazy volajících.	Řečové dovednosti: - prohlubování schopnosti rozumět monologickým i dialogickým projevům rodilých mluvčích - receptivní řečová dovednost zraková, čtení a práce s textem - interakce ústní i písemná	

Žák/yně: - komunikuje s jistou mírou sebedůvěry a aktivně používá získanou slovní zásobu, včetně vybrané frazeologie v rozsahu daných tematických okruhů, zejména v rutinních situacích každodenního života, a vlastních zálib; - používá opisné prostředky v neznámých situacích, při vyjadřování složitých myšlenek - uplatňuje základní způsoby tvoření slov v jazyce - píše dopisy a další jednoduché texty	Jazykové prostředky: - výslovnost, intonace (zvukové prostředky jazyka) - rozšiřování slovní zásoby - tvoření slov, složeniny - počítatelná a nepočítatelná podstatná jména, much/little, many/few - členy - nepravidelná množná čísla - frázová slovesa - gramatika, , budoucí čas, tvar will a tvar going to, předpřítomný čas a minulý čas - modální slovesa	
Žák/yně: - ovládá požadovanou slovní zásobu, která se týká daných témat - dokáže o těchto tématech hovořit - v daných situacích umí reagovat a vyjádřit se jak písemně, tak i ústně	Tematické okruhy, komunikační situace a jazykové funkce: - hudba a současná hudební skupina - rozmanitá povolání, profesní specializace a jejich práce - cestování, ubytování - zdraví, finance - prázdniny a dovolená - životní dilema, rozhodování v různých životních situacích - pohled do budoucnosti, jaký bude život v budoucnosti - William Shakespeare – Hamlet - pohledy do britské historie	
Žák/yně: - prokazuje praktické znalosti především o geografických, demografických, hospodářských, politických, kulturních faktorech daných zemí, umí je porovnat s realitami mateřské země	Poznatky o zemích - seznámení se životem ve Velké Británii: škola, jídlo, domov, sport, festivaly, práce, volný čas, životní prostředí, média, zdravotní péče	
Celková dotace: 93,5 hodin		

3. ročník - 2,5 h/týden

V tomto ročníku má žák pochopit svébytné jazykové a myšlenkové styly cizích jazyků a seznámit se s nejvýznamnějšími impulsy lidí každého kulturního okruhu v jejich mateřštině. Tak může v mladém člověku vzniknout fundované kvalitativní pochopení pro příspěvky různých kulturních okruhů ke světovým dějinám a v důsledku toho také prohloubit hlubší pochopení pro vlastní kulturu a jazyk. Tím se dosáhne zkoumáním významných příspěvků Velké Británie a USA k současné literatuře, stejně jako aktuálních a kulturních problémů anglicky mluvícího světa. Dále se implementují úryvky z novin a časopisů, slohové práce, volné diskuse a shrnutí obsahu z delších úryvků textu.

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - přednese připravenou prezentaci v přesně stanoveném časovém rámci na vybrané téma, důraz je kladen na odbornost, jasnou strukturu a přesvědčivost projevu - vyjadřuje se téměř bezchybně v běžných, předvídatelných situacích - dokáže experimentovat, zkoušet a hledat způsoby vyjádření srozumitelné pro posluchače - zapojí se do hovoru bez přípravy - vyměňuje si informace, které jsou běžné při neformálních hovorech - vyřeší většinu běžných denních situací, které se mohou odehrát v cizojazyčném prostředí - při čtení odborných textů a poezie dokáže rozpoznat hlavní témata - s pomocí slovníku tištěných i elektronických přeloží vybrané pasáže - dokáže anglicky odvyprávět probrané úseky i u lyrického textu - dokáže při četbě napodobovat anglickou intonaci - při četbě klade důrazy a intonuje v souladu s významem toho, co sděluje - dokáže se naučit zpaměti krátké úryvky lyrického textu a je recitovat	Řečové dovednosti: - receptivní řečová dovednost sluchová, poslech a porozumění projevů - produktivní řečová dovednost ústní, dialogy zaměřené situačně i tematicky. - intonace u různých typů tázacích vět, vět zvolací, při vyjádření pochybnosti - produktivní řečová dovednost písemná - dynamika řeči, zrychlování a zpomalování, význam pauz - čtení v duchu a následné vyslovení celé věty zpaměti	
Žák/yně: - vyslovuje co nejlépe přirozené výslovnosti, rozlišuje základní zvukové prostředky daného jazyka a koriguje odlišnosti zvukové podoby jazyka - komunikuje s jistou mírou sebedůvěry a aktivně používá získanou slovní zásobu, včetně vybrané frazeologie v rozsahu daných tematických okruhů, ovládá požadované gramatické jevy jak písemně, tak i ústně - dokáže napsat argumentativní esej s úvodem, tezí, antitezí a syntézí - dodržuje základní pravopisné normy v písemném projevu, opravuje chyby	Jazykové prostředky: - podmínkové věty s podmínkou skutečnou a neskutečnou - interpunkce - věty vedlejší vztažné - rozšiřování zásoby frází - frázová slovesa - modální slovesa - slovesné vazby s infinitivem a s přechodníkem - pořádek slov ve větě - předminulý čas - časová posloupnost - nepřímá řeč - přehled časů - jemnější významové rozdíly slovesných tvarů - zkrácené odpovědi na otázku - trpný rod - předpřítomný čas průběhový	
Žák/yně: - vyjadřuje se ústně i písemně, k tématům z oblasti zaměření studijního oboru - řeší pohotově a vhodně řečové situace i situace týkající se pracovní činnosti;	Tematické okruhy, komunikační situace a jazykové funkce: - politika - politická korektnost - etiketa	

- domluví se v běžných i komplexnějších situacích; získá i poskytne informace, umí improvizovat - používá stylisticky vhodné obraty umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci	- etické chování - chování v emocionálně vypjatých situacích - rozhodování v složitých životních situacích - media - sport - cestování - kultura - vztahy v rodině, konflikty - život v přírodě a ve městě Přírodovědná specializace – vybraná témata z informační technologie a stavebního vzdělávání Humanitní specializace – vybraná témata z pedagogiky, psychologie a komunikace	
Žák/yně: - prokazuje faktické znalosti především o geografických, historických, demografických, hospodářských, politických, kulturních faktorech zemí dané jazykové oblasti včetně vybraných poznatků studijního oboru, a to i z jiných vyučovacích předmětů, a uplatňuje je také v porovnání s realitami mateřské země - uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí	Poznátky o zemích: - seznámení se s anglosaským způsobem myšlení a mentalitou - krátký pohled do anglické historie - anglická gramatika jako odraz jiného způsobu myšlení - o anglosaské společnosti v době napsání probíraného díla - znalosti o meziválečném období v Británii, a jeho literárních směrech - seznámení s modernizmem a jeho charakteristickými znaky	
Celková dotace: 85 hodin		

4. ročník - 2,5 h/týden

V posledním ročníku se především jedná o souhrnné zopakování jevů probíraných v předešlých třech letech. Žáci jsou vedeni k ještě samostatnějšímu a jistějšímu projevu ve všech jazykových kompetencích, které jim budou potřebné při státní maturitní zkoušce. V tomto roce se intenzivně procvičují typové úlohy na státní maturitu.

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - dokáže si v duchu připravit své vyprávění nebo výklad - dokáže souvisle a plynule hovořit během hovoru má oční kontakt s publikem - improvizuje, pokud je to potřeba - umí apelovat na posluchače - pohotově reaguje na kladené otázky - v případě neznalosti nebo výpadku zachová klid, popř. zavede rozhovor jinam	Řečové dovednosti: - příprava logické struktury textu nebo pros-lovu - přiměřené a nepřiměřené tempo řeči, pauzy na správných místech - úvod, hlavní část a závěr - popis objektivní skutečnosti a vyjádření svého postoje k ní - umění reagovat na otázky, na něž nemáme přesnou odpověď	

- správně zahájí a zakončí proslov - s menšími chybami je schopný/schopná samostatně, popř. s pomocí slovníku napsat popis, vyprávění či úvahu	- základní rétorické triky - vedlejší věty a interpunkce v psaném textu	
Žák/yně: - umí ve většině případů přetvořit dané slovo na jiný slovní druh - zná rozlišovací znaky jednotlivých slovních druhů a jejich místo ve větě - zná, která slova se píše s velkým písmenem - zná základní pravidla pro určení členu a některé výjimky - umí stupňovat přídavná jména a rozlišovat je od příslovců - zná většinu zájmen a číslovek - umí skloňovat zájmena - umí časovat většinu nepravidelných sloves - ovládá základní slovesné časy - správně používá průběhové tvary - správně používá předpřítomný čas - chápe souslednost časovou - zpravidla správně určí pořadí slov ve větě	Jazykové prostředky: - slovní druhy v češtině a angličtině - použití členu u podstatných jmen - opakování slovesných časů - způsobová slovesa - nepravidelná slovesa - předložky a příslovce - pořádek slov ve větě - věty vedlejší a příslušné spojky - použití infinitivu a přechodníku - předbudoucí časy	
Žák/yně: - ovládá požadovanou slovní zásobu, která se týká daných témat - dokáže si připravit osnovu proslovu na dané téma - dokáže o těchto tématech souvisle hovořit s pomocí připravené osnovy - během hovoru má oční kontakt s publikem - improvizuje, pokud je to potřeba - pohotově reaguje na kladené otázky - v případě neznalosti nebo výpadku zachová klid, popř. zavede rozhovor jinam - s pomocí slovníku píše esej na dané téma	Tematické okruhy, komunikační situace a jazykové funkce: - čtení knih - film a divadlo - životopis – CV - každodenní rutina - rodina - koníčky - prázdniny a dovolená - internet a sociální sítě - učení se jazyků - hudba - provázení turistů - škola a studium - svět práce - doprava a cestování Technická specializace-vybraná témata z informační technologie a stavebního vzdělávání	

	Humanitní specializace –vybraná témata z pedagogiky, psychologie a komunikace	
Žák/yně: - zná státní zřízení Velké Británie a USA, jejich federativní uspořádání a systém vlády - popíše rozdíly mezi českým, britským a americkým školstvím - charakterizuje život ve Velké Británii a USA, popřípadě v dalších zemích Britského společenství národů	Poznátky o zemích: - život ve Velké Británii - anglická společnost a školství - život v USA - americká společnost a školství - život v jiných anglosaských zemích	
Celková dotace: 70 hodin		

5.1.3 Španělský jazyk (ŠJ)

Charakteristika předmětu

Cíle výuky španělštiny na waldorfském lyceu je dosažení komunikační kompetence, která vytváří předpoklady pro mezinárodní komunikaci a umožňuje zprostředkování intelektuálního a kulturního bohatství přesahující oblast žákova mateřského jazyka.

Vzdělávací cíle

V prvním ročníku se vždy musí vycházet ze skutečnosti, že na školu přicházejí žáci z různých typů škol s různou úrovní jazykové vybavenosti. V hodinách prvního pololetí se zjišťují rozdíly a v dané skupině se pokud možno dorovnávají. Pro některé se jedná o opakování učiva ze základní školy, pro druhé je to doplnění ještě neprobraného učiva či se jedná o osvojení zcela nových poznatků a schopností. Výuka se vytváří takovým způsobem, aby pokročilí mohli být nápomocni začátečníkům při osvojování španělského jazyka, učitel podle toho zadává rozličné úkoly.

Hlavní cíl, kterého chceme na konci prvního ročníku dosáhnout, je, aby žáci komunikovali na velmi jednoduché úrovni. Pasivní porozumění převládá nad aktivní tvorbou vět.

Předpokladem u začátečníků je osvojení výslovnosti a základní pravopisná pravidla. Ta by si měli osvojit na úrovni samostatné a správné aplikace, aby si mohli svépomoci poradit v reálných situacích.

Žáci by se měli umět v jednoduchých větách představit a porozumět základním frázím týkajících se jejich momentálního stavu. Měli by umět stručně popsat své zájmy, práci, studium a rodinu. Měli by umět popsat, jak tráví svůj volný čas a svůj denní harmonogram. Měli by umět popsat nejběžnější předměty z každodenního života, s kterými se setkávají a které používají.

V druhém ročníku se často již srovnaly případné rozdíly jazykové vybavenosti v rámci jedné skupiny žáků. Učivo z prvního ročníku se nadále upevňuje průběžným opakováním a rozšiřuje se postupně o novou slovní zásobu a gramatiku. Hodinová dotace je stejná jako v prvním ročníku a složení skupiny se nemění, pokud nedošlo k velkým jazykovým posunům u konkrétních žáků a je-li proto nutné je přeradit.

Žáci by měli nejen rozumět běžným frázím a sdělením, ale měli by také umět blíže popsat věcně situaci, ve které se nachází. Např. svůj zdravotní stav, rodinné zázemí, orientaci ve městě, aktivity v různých institucích jako je pošta, nemocnice, dopravní prostředky, apod.

Výuka směřuje především k praktické schopnosti domluvit se v běžných situacích a umět si poradit v cizím prostředí díky vlastním jazykovým schopnostem (např. při nakupování potravin či jízdenky).

Ve třetím ročníku se přechází k prohlubování konverzačních témat. To znamená, že žáci by na konci třetího ročníku měli být schopni jednoduše popsat, co si myslí, co zamýšlí a zdůvodnit popř. jednoduše své jednání. Měli by být schopni jednoduchého přitakání vyjádřeného mínění. Mají si projít všemi formami komunikace (s přáteli, s učiteli, na úřadě,... dopisy, sms, e-maily,...) a upevnit si základní obraty, které se běžně používají. Měli by rozumět jednoduchým popisům věcí, lidí a situací a umět se zeptat či upozornit na případné nejasnosti či slova, kterým nerozumí.

Také dochází k osvojování gramatických jevů, které se vážou na složitější větnou stavbu a na různé gramatické časy a pády podstatných a přídavných jmen a zájmen. Žáci se setkávají s jemnými nuancemi

ve významech slov. Rozumí u osvojené slovní zásoby tomu, kdy je vhodnější použít, zda ten či onen výraz, a v praktickém použití umí většinou samostatně zvolit vhodnější výraz.

Strategie výuky

Ve výuce španělského jazyka se před frontální výukou preferuje výuka skupinová, kooperativní a individuální. Studenti jsou podněcováni k větší samostatnosti, což se projevuje v diskuzích, vzájemné výměně zkušenosti při probíraných tématech. Při probírání gramatických jevů se gramatika žákům představí v kontextu, pak se žáci sami pokusí vyvodit gramatické pravidlo, které jim umožní lepší pochopení probíraného učiva. Následně je gramatika procvičována na praktických příkladech. Aktivita žáků je podněcována zadáváním samostatných prací a projektovou výukou, jejíž realizace probíhá v rámci epochového vyučování.

Hodnocení výsledků žáků

- v ústních cvičeních ve výuce
- v konverzaci na již známé téma s danou slovní zásobou
- schopnost spontánní komunikace v případě účasti žáka na projektu uskutečněném ve španělsky mluvící zemi
- písemně v samostatném zpracování domácího úkolu
- písemně v samostatném zpracování společného či individuálního úkolu ve škole
- písemně v opakovacích prověrkách (krátkých zaměřených na dílčí část či delších, které pojednávají souhrnně o více tématech a gramatice, které spolu souvisí).

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

Jedná se o kompetence ke kterým směřujeme. Kompetence jsou ucelené po ukončení studia, protože se na nich pracuje během celého studia. Zlepšuje se tak kvalita jejich osvojení. Někteří žáci si kompetence, tj. některé schopnosti, osvojí rychleji, jiné pomaleji. Zprvu je velká část iniciativy na učiteli, ke konci by studenti měli mít kompetence osvojené takovým způsobem, že jich ve svém životě samovolně užívají, a to takovým způsobem, že můžeme mluvit o tom, že se staly jejich schopnostmi, které aktivně využívají. Učitel však průběžně podporuje slabá místa podle individuálních potřeb studentů. Následující kompetence jsou rozděleny do několika oblastí, které zahrnují více druhů schopností. Jedná se o cílové formulace, ke kterým výuka po celou dobu studia směřuje:

a) kompetence k učení

- žáci získávají během studia pozitivní vztah ke španělskému jazyku a jsou motivováni se v něm i nadále zdokonalovat
- žáci si osvojili různé techniky učení a umí si vytvořit vhodný studijní režim a podmínky
- studenti uplatňují různé způsoby práce s textem (zvl. studijní a analytické čtení) a umí efektivně vyhledávat a zpracovávat informace, jsou čtenářsky gramotní
- žáci využívají ke svému učení různé informační zdroje včetně zkušeností svých i jiných lidí
- žáci znají možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání

b) kompetence k řešení problémů

- žáci volí vhodné prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) pro splnění jednotlivých aktivit, využívají zkušeností a vědomostí dříve nabytých
- žáci spolupracují při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení)

c) komunikativní kompetence

- studenti formulují své myšlenky srozumitelně a souvisle, v písemné podobě přehledně a jazykově správně
- studenti se aktivně účastní diskusí, formulují a obhajují své názory a postoje
- studenti dodržují jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii
- studenti se vyjadřují a vystupují v souladu se zásadami kultury projevu a chování

- studenti chápou výhody znalosti cizích jazyků pro životní i pracovní uplatnění, jsou motivováni k prohlubování svých jazykových dovedností v celoživotním učení

d) personální a sociální kompetence

- žáci si stanovují cíle a priority podle svých osobních schopností, zájmové a pracovní orientace a životních podmínek
- žáci reagují adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímají radu i kritiku
- žáci pracují v týmu a podílejí se na realizaci společných pracovních a jiných činností
- žáci podněcují práci týmu vlastními návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaujatě zvažují návrhy druhých
- žáci přispívají k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, nepodléhají předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým

e) občanské kompetence a kulturní povědomí

- žáci jednájí odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i ve veřejném zájmu
- žáci si uvědomují v rámci plurality a multikulturního soužití vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupují s aktivní tolerancí k identitě druhých
- žáci uznávají tradice a hodnoty svého národa, chápou jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu
- žáci podporují hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a mají k nim vytvořený pozitivní vztah

Posilování komunikativní kompetence a kompetence k využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a práce s informacemi přispívá k realizaci průřezového tématu **Občan v demokratické společnosti**. Toto téma se také realizuje v promyšleném a funkčním používání strategií výuky, např. používání aktivizujících metod a forem práce ve výuce, jako je problémové a projektové učení, kooperativní učení, různé diskusní a stimulační metody.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

1. ročník - 2,75 h/týden

Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žák/yně: - porozumí školním a pracovním pokynům; - rozpozná význam obecných sdělení a hlášení; - čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu; - při pohovorech, na které je připraven, klade vhodné otázky a reaguje na dotazy tazatele; - vyřeší většinu běžných denních situací, které se mohou odehrát v cizojazyčném prostředí; - rozpozná význam obecných sdělení a hlášení;	Řečové dovednosti: - receptivní řečová dovednost sluchová = poslech s porozuměním monologických i dialogických projevů - produktivní řečová dovednost ústní = mluvení zaměřené situačně i tematicky - jednoduchý překlad - prezentace osvojených témat Jazykové prostředky:

- čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu; - při pohovorech, na které je připraven, klade vhodné otázky a reaguje na dotazy tazatele; - vyřeší většinu běžných denních situací, které se mohou odehrát v cizojazyčném prostředí; - vyslovuje srozumitelně co nejbližší přirozené výslovnosti, rozlišuje základní zvukové prostředky daného jazyka a koriguje odlišnosti zvukové podoby jazyka; - komunikuje s jistou mírou sebedůvěry a aktivně používá získanou slovní zásobu, včetně vybrané frazeologie v rozsahu daných tematických okruhů, zejména v rutinních situacích každodenního života, a vlastních zálib; - porozumí školním a pracovním pokynům; - vyjadřuje se ústně i písemně, k tématům osobního života; - domluví se v běžných situacích; získá i poskytne informace; - prokazuje faktické znalosti především o geografických, demografických, hospodářských, politických, kulturních faktorech zemí dané jazykové oblasti i z jiných vyučovacích předmětů, a uplatňuje je také v porovnání s reáliemi mateřské země;	- výslovnost (zvukové prostředky jazyka) - slovní zásoba a její tvoření - osobní zájmena - ukazovací zájmena - tázací výrazy - přítomný čas - předmět přímý a nepřímý - předložky Tematické okruhy, obecné komunikační situace a jazykové funkce: - tematické okruhy: osobní údaje, dům a domov, zaměstnání, mezilidské vztahy, volný čas, zábava - národnost, popis a charakter, město, popis trasy - tvorba referátů - tvorba vlastního textu, monologu, dopisu Poznatky o zemích: - vybrané poznatky všeobecného charakteru k poznání země (zemí) příslušné jazykové oblasti, kultury, umění a literatury, tradic a společenských zvyklostí - hispánská města, čtvrti - známé osobnosti hispánského světa
Celková dotace: 90,75 hodin	

2. ročník - 2,75 h/týden

Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žák/yně: - sdělí obsah, hlavní myšlenky či informace vyslechnuté nebo přečtené; - pronese jednoduše zformulovaný monolog před publikem; - vyjadřuje se téměř bezchybně v běžných, předvídatelných situacích; - dokáže experimentovat, zkoušet a hledat způsoby vyjádření srozumitelné pro posluchače; - přeloží text a používá slovníky (i elektronické); - požádá o upřesnění nebo zopakování sdělené informace, pokud nezachytí přesně význam sdělení; - vyslovuje srozumitelně co nejblíže přirozené výslovnosti, rozlišuje základní zvukové prostředky daného jazyka a koriguje odlišnosti zvukové podoby jazyka; - komunikuje s jistou mírou sebedůvěry a aktivně používá získanou slovní zásobu, včetně vybrané frazeologie v rozsahu daných tematických okruhů, zejména v rutinních situacích každodenního života, a vlastních zálib; - dodržuje základní pravopisné normy v písemném projevu, opravuje chyby; - vyjadřuje se ústně i písemně, k tématům osobního života - řeší pohotově a vhodně standardní řečové situace a frekventované situace týkající se pracovních činností; - domluví se v běžných situacích; získá i poskytne informace; - používá stylisticky vhodné obraty umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci;	Řečové dovednosti: - receptivní řečová dovednost zraková = čtení a práce s textem - receptivní řečová dovednost sluchová = poslech s porozuměním monologických i dialogických projevů - interakce ústní - interakce písemná Jazykové prostředky: - některá nepravidelná slovesa - příslovce - vyjádření četnosti - členy určité, neurčité - slovesa být - kvantifikátory - opisné vazby - zájmena přízvučná a nepřízvučná - spojky - společná četba dramatu, povídky, románu Tematické okruhy, obecné komunikační situace a jazykové funkce: - tematické okruhy: osobní údaje, dům a domov, každodenní život, volný čas, zábava, jídlo a nápoje, služby, cestování, mezilidské vztahy, péče o tělo a zdraví, vzdělávání, zaměstnání, počasí, Česká republika, země dané jazykové oblasti aj;

- prokazuje faktické znalosti především o geografických, demografických, hospodářských, politických, kulturních faktorech zemí dané jazykové oblasti i z jiných vyučovacích předmětů, a uplatňuje je také v porovnání s reáliemi mateřské země; - uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí.	- tvorba referátů, příběhů, životopisů, událostí, dopisů, básní, hádanek Poznatky o zemích - vybrané poznatky všeobecného i odborného charakteru k poznání země (zemí) příslušné jazykové oblasti, kultury, umění a literatury, tradic a společenských zvyklostí - informace ze sociokulturního prostředí v kontextu znalostí o České republice - klima v hispánských zemích - populární sporty hispánských zemí - strava v hispánských zemích - vztahy Španělska k okolním zemím
Celková dotace: 93,5 hodin	

3. ročník - 2,5 h/týden

Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žák/yně: - rozumí přiměřeným souvislým projevům a diskusím rodilých mluvčích pronášeným ve standardním hovorovém tempu; - odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření; - nalezne v promluvě hlavní a vedlejší myšlenky a důležité informace; - vypráví jednoduché příběhy, zážitky, popíše své pocity; - sdělí a zdůvodní svůj názor; - uplatňuje základní způsoby tvoření slov v jazyce;	Řečové dovednosti: - produktivní řečová dovednost písemná = zpracování textu v podobě reprodukce, osnovy, výpisků, anotací, apod. - interaktivní řečové dovednosti = střídání receptivních a produktivních činností Jazykové prostředky: - přivlastňovací zájmena - rozkazovací způsob - gerundium pravidelných i nepravidelných sloves - superlativ

- dodržuje základní pravopisné normy v písemném projevu, opravuje chyby; - dodržuje základní pravopisné normy v písemném projevu, opravuje chyby; - komunikuje s jistou mírou sebedůvěry a aktivně používá získanou slovní zásobu, včetně vybrané frazeologie v rozsahu daných tematických okruhů, zejména v rutinních situacích každodenního života, a vlastních zálib; - vyjadřuje se ústně i písemně, k tématům osobního života i k tématům z oblasti odborného zaměření studia; - řeší pohotově a vhodně standardní řečové situace a frekventované situace týkající se pracovních činností; - domluví se v běžných situacích; získá i poskytne informace; - používá stylisticky vhodné obraty umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci; - prokazuje faktické znalosti především o geografických, demografických, hospodářských, politických, kulturních faktorech zemí dané jazykové oblasti i z jiných vyučovacích předmětů, a uplatňuje je také v porovnání s realitami mateřské země; - uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí.	- budoucí čas jednoduchý - příslovečná určení času - podmiňovací způsob - trpný podmiňovací způsob - trpný rod - interpretace textu - úryvky z novin a časopisů - recitace a interpretace básní Tematické okruhy, obecné komunikační situace a jazykové funkce: - tematické okruhy: osobní údaje, dům a domov, každodenní život, volný čas, zábava, jídlo a nápoje, služby, cestování, mezilidské vztahy, péče o tělo a zdraví, nakupování, vzdělávání, zaměstnání, počasí, Česká republika, země dané jazykové oblasti aj; - tematické okruhy dané zaměřením studovaného oboru; - komunikační situace: získávání a předávání informací, např. sjednání schůzky, objednávka služby, vyřízení vzkazu apod.; - jazykové funkce: obraty při zahájení a ukončení rozhovoru, vyjádření žádosti, prosby, pozvání, odmítnutí, radosti, zklamání, naděje apod. Poznatky o zemích: - vybrané poznatky všeobecného i odborného charakteru k poznání země (zemí) příslušné jazykové oblasti, kultury, umění a literatury, tradic a společenských zvyklostí - informace ze sociokulturního prostředí v kontextu znalostí o České republice - události hispánských dějin
--	---

	- dnešní hispánské země a jejich vývojové tendence, problémy, historie - současné myšlení, literatura a kultura hispánských zemí
Celková dotace: 85 hodin	

4. ročník - 2,5 h/týden

Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žák/yně: - zaznamená písemně podstatné myšlenky a informace z textu, zformuluje vlastní myšlenky a vytvoří text na dané téma a ve stanoveném rozsahu, např. formou popisu, sdělení, vyprávění, dopisu a odpovědi na dopis; - používá opisné prostředky v neznámých situacích, při vyjadřování složitých myšlenek; - vyhledá, zpracuje a prezentuje informace týkající se odborné problematiky, reaguje na jednoduché dotazy; - zapojí se do běžného hovoru bez přípravy; - vyměňuje si informace, které jsou běžné při neformálních hovorech - zapojí se do debaty nebo argumentace, týká-li se známého tématu; - přeformuluje a objasní pronesené sdělení a zprostředkuje informaci dalším lidem; - uplatňuje různé techniky čtení textu - ověří si i sdělí získané informace písemně;- zaznamená vzkazy volajících; - vyjadřuje se ústně i písemně, k tématům osobního života i k tématům z oblasti odborného zaměření studia; - prokazuje faktické znalosti především o geografických, demografických, hospodářských, politických, kulturních faktorech zemí dané	Řečové dovednosti: - produktivní řečová dovednost písemná = zpracování textu v podobě reprodukce, osnovy, výpisků, anotací, apod. - interaktivní řečové dovednosti = střídání receptivních a produktivních činností Jazykové prostředky: - tematické okruhy dané zaměřením studovaného oboru; - komunikační situace: získávání a předávání informací, např. sjednání schůzky, objednávka služby, vyřízení vzkazu apod.; - jazykové funkce: obraty při zahájení a ukončení rozhovoru, vyjádření žádosti, prosby, pozvání, odmítnutí, radosti, zklamání, naděje apod. Poznatky o zemích: - vybrané poznatky všeobecného i odborného charakteru k poznání země (zemí) příslušné jazykové oblasti, kultury, umění a literatury, tradic a společenských zvyklostí - informace ze sociokulturního prostředí v kontextu znalostí o České republice

jazykové oblasti i z jiných vyučovacích předmětů, a uplatňuje je také v porovnání s reáliemi mateřské země;-uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí.	
Celková dotace: 70 hodin	

5.2 Společenskovední vzdělávání

5.2.1 Dějepis (D)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Vzdělávací obor Dějepis je zaměřen na rozvoj historického myšlení žáků. Cílem výuky je, aby žáci aktivně pracovali se zdroji historických informací a osvojili si dovednosti kladení a zodpovídání klíčových otázek, jako jsou důvody a dopady historických událostí, logika složitých procesů a porozumění lidem z minulosti. Výuka dějepisu podporuje rozvoj časových a prostorových představ, které jsou nezbytné pro pochopení historických jevů a procesů, a tím i pro mezigenerační dialog a zodpovědné plánování budoucnosti. Důraz je kladen na citlivé vnímání veřejného prostoru, poznávání paměťových institucí a různé způsoby zobrazování minulosti v médiích a umění. Výuka zahrnuje nejen soupis historických událostí, ale také se soustředí na mikro situace ve společnosti, sledování regionálních dějin, etnik a mentální chronologie. Dějepis rozvíjí kritické a analytické myšlení žáků, podporuje diskusi o povaze dějin a formování vlastních postojů k historickým událostem. Zároveň motivuje žáky k zájmu o historii a k pochopení pojmů občanská společnost, evropanství a multikulturalismus. Výuka směřuje k pozitivnímu ovlivňování hodnotové orientace žáků, aby se stali slušnými lidmi a odpovědnými občany demokratického státu, kteří jednají uvážlivě pro veřejný zájem. Dějepis kultivuje historické vědomí žáků, učí je kriticky myslet, nenechat se manipulovat a lépe porozumět světu, ve kterém žijí.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka dějepisu směřuje k tomu, aby žák:

- dokázal jednat odpovědně a přijímat odpovědnost za své rozhodnutí a jednání, žít čestně, kriticky posuzovat skutečnost kolem sebe, přemýšlet o ní, tvořit si vlastní úsudek, nenechat se manipulovat,
- uznával, že lidský život je vysokou hodnotou, a proto je třeba si ho vážit a chránit jej,
- rozvíjel základní myšlenkové operace (analýza, syntéza, indukce, dedukce, generalizace, abstrakce, konkretizace, srovnávání, uspořádání, třídění aj.), cvičil paměť a schopnost koncentrace;
- prohloubil a rozšířil si vědomost žáků o světě, který jej obklopuje,
- dospěl k prohlubování osobnostní, národnostní a občanské identity, byl připraven tuto identitu chránit, ale současně také respektovat identitu jiných lidí, aby se žáci ve vztahu k jiným lidem oprostili od předsudků, xenofobie, intolerance, rasismu, agresivního nacionalismu, etnické, náboženské a jiné nesnášenlivosti,
- cítil potřebu aktivně se zapojit do občanského života a spolupracovat na zachování demokracie a jejím zdokonalování, aby jednal v souladu se strategií udržitelného rozvoje.

Strategie výuky

Předmět Dějepis je součástí celku Svět v souvislostech, a je tedy integračně a tematicky propojen s jinými epochálními předměty. Epochové vyučování slouží nejen k propojování jednotlivých předmětů v oblasti SVS, ale také pomáhá žákům diferencovat témata pomocí očekávaných výstupů. Učivo je realizováno pomocí základních didaktických zásad, nejčastěji pomocí modelu E-U-R. Žáci se setkávají s mnohačetnými metodami od frontální výuky až po výuku pomocí praktika mimo školu. Variabilita prvků je stanovena dle výukových cílů a výběru vyučujícího. K dosažení trvalosti slouží k poskytování průběžné a celkové zpětné vazby. Přehled využitelných metod: heuristická strategie, komunikativní strategie, kooperativní strategie, učení zážitkem, interaktivní strategie, problémové vyučování, tematická výuka, konstruktivistická strategie, projektová výuka.

Hodnocení výsledků žáků

Na začátku epochy a na začátku výuky cvičných hodin v každém ročníku seznámí vyučující žáky s podmínkami pro hodnocení předmětu a vzdělávacími cíli. Výstupními prvky pro celkové hodnocení bude adekvátní účast žáka ve vyučovacích hodinách, písemná část (vypracování epochového sešitu a jeho údržba, písemných testů a zadaných úkolů), zhotovení učebního artefaktu. Při hodnocení je kladen důraz na porozumění žáka učivu a jeho schopnost aplikovat poznatky v konkrétních úlohách. Důležitý je aspekt celostního vývoje žáka v předmětu a jeho schopnost aplikovat zafixované poznatky v praxi, tato kompetence slouží k předpokladům dalšího studia žáků ve vzdělávací oblasti. Součástí celkového hodnocení je také slovní hodnocení.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

Přínosem bude především posílení a rozvinutí **kompetence k učení** – absolvent bude schopen v předmětu dějepis:

- uplatňovat různé způsoby práce s textem (zvl. studijní a analytické čtení), umět efektivně vyhledávat a zpracovávat informace, být čtenářsky gramotný,
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy (např. výklad, přednášku, proslov aj.), pořizovat si poznámky,
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí,

V oblasti **kompetence řešení problémů** absolvent bude schopen:

- volit prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit, využívat zkušeností a vědomostí nabytých dříve,
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení).

V oblasti **občanské kompetence a kulturního povědomí** bude absolvent schopen:

- jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i ve veřejném zájmu,
- uvědomit si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých,

- zajímat se aktivně o politické a společenské dění u nás a ve světě,
- uznávat tradice a hodnoty svého národa, chápat jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu,
- podporovat hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a mít k nim vytvořen pozitivní vztah,

V oblasti **kompetencí zaměřených na využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a práce s informacemi** bude absolvent schopen:

- získat informace z otevřených zdrojů, zejména pak s využitím celosvětové sítě Internet,
- pracovat s informacemi z různých zdrojů nesenými na různých médiích (tištěných, elektronických, audiovizuálních) a to i s využitím prostředků informačních a komunikačních technologií.)
- uvědomovat si nutnost posuzovat rozdílnou věrohodnost různých informačních zdrojů a kriticky přistupovat k získaným informacím, být mediálně gramotní.

Průřezové téma **Občan v demokratické společnosti** se realizuje v předmětu dějepis od prvního do třetího ročníku. Toto téma se realizuje prostřednictvím diskuzí, samostatných prací a referátů. Žáci jsou vedeni k hledání kompromisů mezi osobní svobodou a sociální odpovědností a také k tomu, aby byli schopni odolávat myšlenkové manipulaci.

Používání softwaru pro tvorbu prezentací a internetu jako zdroje informací přispívá k realizaci průřezového tématu **informační a komunikační technologie**.

Očekávané výstupy

1. Ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
- charakterizuje různé pohledy a teorie na vývoj člověka - vyjmenuje příklady zdrojů o historii a institucí, v nichž lze zdroje nalézt - orientuje se na časové ose a v dějepisné mapě - stratifikuje základní periodická období historie a chápe historické vnímání času - zhodnotí význam nejstarších archeologických nalezišť, artefaktů a památek - rozliší typické znaky dochovaných artefaktů - zmapuje přechod doby lovců a sběračů k neolitické revoluci a objasní její příčiny - objasní náboženské, obchodní, kulturní prvky laténské doby - objasní kulturní přínos starověkých civilizací - objasní význam antiky pro současnou evropskou společnost - porovná život v řecké a římské společnosti - vysvětlí podstatu antické demokracie a římských státních zřízení ve vztahu k dnešním politickým systémům - uvede nejznámější typy antických památek s jejich přesahem do současnosti - rozlišuje úlohu víry v životě dnešního a středověkého člověka - popíše vznik křesťanství a úlohu církve	Úvod do studia Dějepisu - historie jako věda, historické prameny a instituce; knihovny, archivy, muzea, knihovny, historické budovy; - orientace v mapách, čase; - relevantnost zdrojů, způsoby ověřování faktů; Nejstarší období lidské společnosti - doba kamenná - doba bronzová - doba železná; halštatská a laténská - pravěké materiály - neolitická revoluce - Keltové Nejstarší civilizace - Starověké civilizace (Egypt, Mezopotámie) - Antické Řecko - Antický Řím Raný středověk a křesťanství - raně středověké státy - svět islámu - velké schizma - románská kultura	66

- uvede nejvýznamnější typy křesťanských a středověkých památek na území ČR a Evropy a rozpozná je dle charakteristických znaků - objasní dopad křesťanství a jeho hodnot na dnešní evropskou společnost - vyhodnotí klady a zápory setkávání a prolínání kultur tří monoteistických náboženství a porovná je se současností	- křesťanství - katolická církev - vznik české státnosti za prvních Přemyslovců - judaismus	
Hodinová dotace celkem: 66 hodin		

2. Ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
- charakterizuje středověkou společnost - popíše vznik středověkých států - kategorizuje feudální systém a společnost vzhledem k hospodářství, politice, kultuře a vojenství - popíše vývoj českého státu v evropských souvislostech - zdůvodní význam integrace českého státu a jeho vliv na dějiny Evropy - uvede nejvýznamnější typy křesťanských a středověkých památek na území ČR a Evropy a rozpozná je dle charakteristických znaků - vysvětlí podstatu snah o reformu církve - identifikuje rozdíly katolické církve 15. stol. se současností - zhodnotí morální, etický a hodnotových rozměr reformních myšlenek a jejich možné aplikace na současnost	Středověká společnost - středověká města a městská civilizace - Přemyslovci - Lucemburkové - Karel IV. - gotická kultura - feudální společnost - středověká Evropa - rozvoj českého státu v období vrcholného středověku - právo ve středověku - křížové výpravy Husitská revoluce	68

- kategorizuje historická fakta husitského revolučního hnutí podle dobových pramenů a pozdějších interpretací - kategorizuje nové myšlenkové, umělecké a vědecké proudy v období renesance - rozliší klady a zápory zámořských objevů - vysvětlí podstatu renesance jako epochy - uvede nejznámější díla renesančního umění - objasní postavení českého státu v habsburské monarchii - vysvětlí příčiny a důsledky Třicetileté války - charakterizuje význam Komenského díla s přesahem pro dnešní dobu - rozliší prvky barokní kultury	- Jan Hus - reformace - husitské hnutí Renesance - renesanční kultura - humanistické myšlení - renesance v Evropě a českých zemích - objevné plavby - Jagellonci - významní představitelé epochy renesance Třicetiletá válka - baroko - katolická a evangelická církev - jezuité a cenzura - účastníci války, důsledky války, technologie ve vojenství - Jan Amos Komenský - Habsburkové	
Hodinová dotace celkem: 68 hodin		

3. Ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
- objasní příčiny revolucí a kategorizuje jejich průběh v dotyčných státech - ilustruje odraz osvícenských myšlenek v kultuře a umění klasicismu - zhodnotí přínosy a zápory reformace a revolucí jako prostředku společenské změny - posoudí historické události revolucí z hlediska soudobé mediální interpretace, uvede, v čem se interpretace liší a z jakých důvodů - na konkrétních příkladech ukáže různé motivy a důsledky zavádění osvícenských reforem v našich zemích - charakterizuje následující sociální teorie a hnutí: liberalismus, nacionalismus, sociální (socialistická) učení - popíše geografické proměny mapy Evropy v 2. polovině 19. století - charakterizuje emancipační hnutí národů, společenských vrstev a etnik - zhodnotí klady a zápory technologického rozvoje, jeho dopady na kulturu, životní prostředí a společnost - uvede nejvýznamnější vědecké představitele 19. století s přesahem na budování národní identity Čechů - na příkladech uvede umělecké směry 19. století - vysvětlí rozdělení světa v důsledku koloniální expanze a rozpory mezi velmocemi	Novověk - velké revoluce (Anglie, Francie) - osvícenský absolutismus - tereziánské a josefínské reformy - napoleonská Evropa - kolonialismus Modernizace společnosti v 19. století - rozdělení Evropy po Vídeňském kongresu, mocnosti a kolonizace - revoluce a národně osvobozené hnutí 19. století - utváření novodobého českého národa - společnost 19. století; sociální struktura – společenské třídy, postavení národů, etnik a minorit - postavení a emancipace žen ve společnosti	68

- zmapuje první světovou válku, vysvětlí její příčiny a sociální, hospodářské a politické důsledky - analyzuje nejdůležitější události, které přispěly ke vzniku Československa - vyjmenuje osobnosti a instituce spojené se vznikem Československa - zhodnotí výsledky Versailleského systému	- technologický rozvoj, industrializace - kultura 19. a počátku 20. století První světová válka a zrod Československa - první světová válka (příčiny, průběh, důsledky) - ruská revoluce - vznik samostatného Československa - uspořádání Evropy po Versailleském míru, vznik Československa - osobnosti a instituce stojící za vznikem ČSR	
Hodinová dotace celkem: 68 hodin		

4. Ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
- vysvětlí projevy a důsledky velké hospodářské krize; - charakterizuje fašismus a nacismus; srovná nacistický a komunistický totalitarismus; - popíše mezinárodní vztahy v době mezi první a druhou světovou válkou, objasní, jak došlo k dočasné likvidaci ČSR; - objasní cíle válčících stran ve druhé světové válce, její totální charakter a její výsledky, popíše válečné zločiny včetně holocaustu; - objasní uspořádání světa po druhé světové válce a důsledky pro Československo - objasní uspořádání světa po druhé světové válce a důsledky pro Československo; - popíše projevy a důsledky studené války; - charakterizuje komunistický režim v ČSR v jeho vývoji a v souvislostech se změnami v celém komunistickém bloku; - uvede příklady úspěchů vědy a techniky ve 20. století;	Meziválečné období - velká hospodářská krize - komunismus, fašismus, nacismus - totalitní režimy - Československo - Německo před druhou světovou válkou - propaganda v umění, médiích a kultuře Druhá světová válka - příčiny, průběh důsledky - Mnichov, okupace, Protektorát Čechy a Morava - domácí a zahraniční odboj - Holokaust Poválečná Evropa a totalitní Československo - poválečné uspořádání světa – Studená válka - poválečné dějiny Československa (1948, padesátá léta, 1968, normalizace, 1989) - bipolární svět – počátky evropské integrace - Sametová revoluce a 90. léta	56
Hodinová dotace celkem: 56 hodin		

5.2.2 Základy společenských věd a etická výchova (ZSV)

Charakteristika předmětu a vzdělávací cíle

Předmět Základy společenských věd realizuje vzdělávací obsah Soudobý svět, Člověk v lidském společenství, Člověk jako občan, Člověk a právo, Člověk a svět z oblasti Společenskovědního vzdělávání, částečně pak také obsah Práce s textem a získávání informací ze vzdělávací oblasti Vzdělávání a komunikace v českém jazyce.

Cílem předmětu základy společenských věd je získávání a propojování (integrace) poznatků z různých oborů společenských věd, jejich využití nejen ve výuce, ale také v běžném životě. Společenskovědní vzdělávání napomáhá připravit žáky na aktivní a zodpovědný život v demokratické společnosti. Žáci za pomoci předmětu ZSV mohou např. lépe poznat a rozvíjet svou osobnost, přispět k volbě cílů a prohlubování sociálních citů, naučit se orientovat ve společnosti a jejích normách, najít v ní své místo a uplatnění, chápat vývoj lidského myšlení osvojit si např. některé společenské nebo ekonomické principy a zákonitosti apod. ZSV vede žáky také k orientaci v aktuálním společenském dění.

Na příkladech si žáci uvědomí kontext evropské kultury, založené především na křesťanských hodnotách a tradicích, ale zároveň též formulují své vlastní prožitky a postoje. Společně se pak dopracují k základním pojmům umožňujícím reflektovat náboženské jevy, především centrální pojem posvátna. Seznámení se s hlavními světovými náboženstvími, při němž žáci pozorují opakující se základní otázky, podobné i odlišné přístupy k jejich řešení a projevy těchto otázek a přístupů v současné společnosti i v osobním životě. Na základě osvojených pojmů jsou pak žáci schopni reflexe vlastního osobního pohledu na svět a mohou se obrátit k základním otázkám filozofie, s jejich pomocí pak vyhodnocují a uplatňují v praxi osvojené etické normy. Dalším cílem je, aby si žáci osvojili teoretické poznatky z oblasti práva, politologie a z oblasti ekonomie, které jsou schopni propojit s praktickým využitím. Jednotlivé oddíly se vymaňují původnímu uspořádání v tematických celcích rámcové vzdělávacího programu, aby lépe zapadaly do koncepce vyučování v epochách. To znamená, že očekávané výstupy jsou rozděleny do epochálních tematických celků a jsou sdružovány v závislosti na makrotématu epochy.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka základu společenských věd směřuje k tomu, aby žák:

- rozvíjel aktivní přístup k pracovnímu životu a profesní kariéře včetně schopnosti přizpůsobovat se změnám na trhu práce,
- vytváření odpovědného přístupu žáků k plnění povinností a k respektování stanovených pravidel,
- rozvoji dovedností potřebných k vyjednávání, diskusi, případnému kompromisu, k obhájení svého stanoviska i přijímání stanoviska jiných,
- utváření a kultivaci svobodného, kritického a nezávislého myšlení žáků, k rozvoji jejich úsudku a rozhodování,
- přidání odpovědnosti žáků za vlastní myšlení, rozhodování, jednání, chování a cítění,
- tomu, aby respektovali lidský život a jeho trvání jako vysokou hodnotu,
- vytváření úcty k živé i neživé přírodě, k ochraně a zlepšování přírodního a ostatního životního prostředí a k chápání globálních problémů světa,

- prohlubování osobnostní, národnostní a občanské identity žáků, jejich připravenosti tuto identitu chránit, ale současně také respektovat identitu jiných lidí,
- tomu, aby se žáci ve vztahu k jiným lidem oprostili od předsudků, xenofobie, intolerance, rasismu, agresivního nacionalismu, etnické, náboženské a jiné nesnášenlivosti,
- utváření slušného a odpovědného chování žáků v souladu s morálními zásadami a pravidly společenského chování,
- tomu, aby cítili potřebu aktivně se zapojit do občanského života a spolupracovat na zachování demokracie a jejím zdokonalování, aby jednali v souladu se strategií udržitelného zdroje,
- rozvoji komunikativních dovedností žáků a dovedností potřebných pro hodnotný partnerský život i pro život v širším (pracovním, rodinném, zájmovém aj.) kolektivu.

Strategie výuky

Učivo je realizováno pomocí základních didaktických zásad, nejčastěji pomocí modelu E-U-R. Žáci se setkávají s mnohačetnými metodami od frontální výuky až po výuku pomocí praktika mimo školu. Variabilita prvků je stanovena dle výukových cílů a výběru vyučujícího. K dosažení trvalosti slouží k poskytování průběžné a celkové zpětné vazby. Přehled využitelných metod: heuristická strategie, komunikativní strategie, kooperativní strategie, učení zážitkem, interaktivní strategie, problémové vyučování, tematická výuka, konstruktivistická strategie, projektová výuka.

Hodnocení výsledků žáků

Při hodnocení žáků se bere na zřetel míra aktivity zapojení se do diskuse ve třídě a výsledky shrnujících písemných testů. Kompetence žáků jsou ověřovány a hodnoceny jednak průběžně při pravidelném opakování probraného učiva, jednak krátkými referáty, které žáci připravují samostatně, dále heuristickými a reflektivními rozhovory v hodinách, tvorbou, vedením a participací na diskuzi, kontrolou zápisků v písemné formě (sešit, portfolio, dokument, deník), a konečně závěrečnou písemnou esejí na téma související s výukovým celkem. Naplnění vzdělávacích cílů bude ověřováno splněním samostatné práce na zadané téma v požadované kvalitě a rozsahu, například formou projektu; písemnou prací na závěr probraného celku; ústním zkoušením; tvorbou a vedením diskuse s ostatními žáky, jež reflektuje probraná témata a okruhy.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

Přínosem bude především posílení a rozvinutí kompetence k učení – absolvent bude schopen v předmětu základy společenských věd:

- ovládat různé techniky učení, umět si vytvořit vhodný studijní režim a podmínky,
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy (např. výklad, přednášku, proslov aj.),
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí,
- znát možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.

V oblasti kompetence k řešení problémů bude absolvent schopen:

- volit prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit, využívat zkušeností a vědomostí nabytých dříve,
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení).

V oblasti komunikativní kompetence bude absolvent schopen:

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat,
- účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje,
- zpracovávat administrativní písemnosti, pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata,
- vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování.

Vzdělávání v oblasti personální a sociální kompetence směřuje k tomu, aby absolvent byl schopen:

- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku,
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí,
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností,
- přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly,
- přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým.

V oblasti občanské kompetence a kulturního povědomí bude absolvent schopen:

- jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i ve veřejném zájmu,
- dodržovat zákony, respektovat práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovat proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci.
- jednat v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování, přispívat k uplatňování hodnot demokracie,
- uvědomovat si – v rámci plurality a multikulturního soužití - vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých,
- zajímat se aktivně o politické a společenské dění u nás a ve světě,
- uznávat tradice a hodnoty svého národa, chápat jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu,
- podporovat hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a mít k nim vytvořen pozitivní vztah,

V oblasti kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám bude absolvent schopen:

- mít odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti, a tedy i vzdělávání; uvědomovat si význam celoživotního učení a být připraveni přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám;
- mít přehled o možnostech uplatnění na trhu práce v daném oboru; cílevědomě a zodpovědně rozhodovat o své budoucí profesní a vzdělávací dráze;

- mít reálnou představu o pracovních, platových a jiných podmínkách v oboru a o požadavcích zaměstnavatelů na pracovníky a umět je srovnávat se svými představami a předpoklady;
- umět získávat a vyhodnocovat informace o pracovních i vzdělávacích příležitostech,
- využívat poradenských a zprostředkovatelských služeb jak z oblasti světa práce, tak vzdělávání;
- vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli, prezentovat svůj odborný potenciál a své profesní cíle;
- znát obecná práva a povinnosti zaměstnavatelů a pracovníků;

V souvislosti s kompetencemi, které si žáci mají během studia osvojit, jsou uvedené kompetence realizovány v rámci průřezových témat. V průběhu celého studia se realizuje průřezové téma „Občan v demokratické společnosti“. Mezi základní probírané témata patří společnost – jedinec a společenské skupiny, kultura; morálka, svoboda, odpovědnost, tolerance, solidarita; soudobý svět, kultura, náboženství; Komunikace, osobnost a její rozvoj. Žáci jsou mj. vedeni k tomu, aby hledali kompromisy mezi osobní svobodou a sociální odpovědností a byli kriticky tolerantní; byli schopni odolávat myšlenkové manipulaci; byli ochotni se angažovat nejen pro vlastní prospěch, ale i pro veřejné zájmy a ve prospěch lidí v jiných zemích a na jiných kontinentech; vážili si materiálních a duchovních hodnot.

Součástí výuky je také průřezové téma Člověk ve světě práce. Žáci jsou vedeni k tomu aby, se zorientovali v politickém životě společnosti, obeznámili se právními zásadami státu, o možnost participace občanů na politickém životě. Také se žák naučí vyhledávat a posuzovat informace o profesních příležitostech, orientovat se v nich a vytvářet si o nich základní představu.

Používání počítače pro tvorbu referátů a internetu jako zdroje informací přispívá k realizaci průřezového tématu informační a komunikační technologie.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

1. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - charakterizuje současnou českou společnost, její etnické a sociální složení; - vysvětlí význam péče o kulturní hodnoty, význam vědy a umění; - popíše sociální nerovnost a chudobu ve vyspělých demokraciích, uvede postupy, jimiž lze do jisté míry řešit sociální problémy; popíše, kam se může obrátit,	Společnost - společnost, společnost tradiční a moderní, pozdně moderní společnost - hmotná kultura, duchovní kultura - současná česká společnost, společenské vrstvy, elity a jejich úloha - sociální nerovnost a chudoba v současné společnosti	

když se dostane do složité sociální situace; - objasní postavení církví a věřících v ČR; - vysvětlí, čím jsou nebezpečné některé náboženské sekty a náboženský fundamentalismus; - charakterizuje demokracii a objasní, jak funguje a jaké má problémy (korupce, kriminalita...); - objasní význam práv a svobod, které jsou zakotveny v českých zákonech, a popíše způsoby, jak lze ohrožená lidská práva obhajovat; - kriticky přistupuje k informacím z internetových zdrojů a ověřuje si jejich hodnověrnost (např. informace dostupné z Wikipedie, sociálních sítí, komunitních webů apod.) - samostatně vyhledává, porovnává a vyhodnocuje mediální, odborné aj. informace; - vysvětlí, jaké otázky řeší filozofie a filozofická etika; - dovede používat vybraný pojmový aparát, který byl součástí učiva; - dovede pracovat s jemu obsahově a formálně dostupnými texty; - debatuje o praktických filozofických a etických otázkách (ze života kolem sebe, z kauz známých z médií, z krásné literatury a jiných druhů umění);	Víra a náboženství - víra a ateismus, náboženství a církve, - náboženská hnutí, sekty, náboženský Demokracie - základní hodnoty a principy demokracie - lidská práva, jejich obhajování, veřejný ochránce práv, práva dětí Práce s informacemi - kritická práce s informacemi Filozofie - co řeší filozofie a filozofická etika – význam filozofie a etiky v životě člověka, jejich smysl pro řešení životních situací	
Hodinová dotace celkem: 49,5 hodin		

2. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti; - navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti; - navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky, a vybere nejvýhodnější finanční produkt pro jejich investování; - vybere nejvýhodnější úvěrový produkt, zdůvodní své rozhodnutí a posoudí způsoby zajištění úvěru, vysvětlí, jak si nastavit splácení úvěru - dovede posoudit služby nabízené peněžními ústavy a jinými subjekty a jejich možná rizika; - vysvětlí pojem právo, právní stát, uvede příklady právní ochrany a právních vztahů; - popíše soustavu soudů v ČR a činnost policie, soudů, advokacie a notářství; - vysvětlí, kdy je člověk způsobilý k právním úkonům a má trestní odpovědnost; - popíše, jaké závazky vyplývají z běžných smluv, a na příkladu ukáže možné důsledky vyplývající z neznalosti smlouvy včetně jejich všeobecných podmínek; - dovede hájit své spotřebitelské zájmy, např. podáním reklamace; - popíše práva a povinnosti mezi dětmi a rodiči, mezi manželi; orientuje se v systému pomoci řešení problémů v rodině - popíše, co má obsahovat pracovní smlouva a vysvětlí práva a povinnosti zaměstnance; - objasní postupy vhodného jednání, stane-li se obětí nebo svědkem protiprávního činu - uvede příklady občanské aktivity ve svém regionu, vysvětlí, co se rozumí občanskou	Finanční gramotnost - majetek a jeho nabývání, rozhodování o finančních záležitostech jedince a rodiny, rozpočtu domácnosti, zodpovědné hospodaření - řešení krizových finančních situací, sociální zajištění občanů Právo - právo a spravedlnost, právní stát - právní řád, právní ochrana občanů, právní vztahy - soustava soudů v České republice - vlastnictví, právo v oblasti duševního vlastnictví; smlouvy, odpovědnost za škodu - Rodinné právo - Pracovní právo - Správní řízení - Trestní právo – trestní odpovědnost, tresty a ochranná opatření, orgány činné v trestním řízení - Řešení sociopatologických jevů v rodinách a kriminalita mladistvých, justice, orgány - Studium práva, právo jako věda Demokracie - občanská participace, občanská společnost - občanské činnosti potřebné pro demokracii a multikulturní soužití	

společností; vytvoří návrh projektu, který bude prospěšný pro občanskou společnost regionu		
- charakterizuje rozdíly mezi antickou, středověkou a současnou filozofií; - vysvětlí základní filozofické otázky;	Filozofie - vývoj filozofického myšlení - základní filozofické otázky	
Hodinová dotace celkem: 51 hodin		

3. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - charakterizuje současnou českou společnost, její etnické a sociální složení; - objasní význam solidarity a dobrých vztahů v komunitě; - debatuje o pozitivěch i problémech multikulturního soužití, objasní příčiny migrace lidí; - posoudí, kdy je v praktickém životě rovnost pohlaví porušována;	Společnost - společnost, společnost tradiční a moderní, pozdně moderní společnost - rasy, etnika, národy a národnosti; majorita a minority ve společnosti, multikulturní soužití; migrace, migranti, azylanti - postavení mužů a žen, genderové problémy Sociologie - sociologie jako věda - metody studia společnosti: sociologický dotazník - uplatnění sociologie - další vědy studující společnost: religionistika, antropologie, kulturní antropologie, kulturologie, genderová studia	

- dovede kriticky přistupovat k mediálním obsahům a pozitivně využívat nabídky masových médií; - vysvětlí, proč je nepřijatelné propagovat hnutí omezující práva a svobody jiných lidí; - na příkladech doloží druhy mediálních produktů; - uvede základní média působící v regionu; - zhodnotí význam médií pro společnost a jejich vliv na jednotlivé skupiny uživatelů; - charakterizuje současný český politický systém, objasní funkci politických stran a svobodných voleb, porovná jej z historickými systémy v ČR - uvede příklady funkcí obecní a krajské samosprávy; - popíše význam ústavy a její vliv na zákonodárství - má přehled o hlavních problémech teorie poznání a umí je vymezit; - vysvětlí na příkladech ze současné společnosti či osobního života otázky svobody a zodpovědnosti	Mediální výchova - svobodný přístup k informacím, masová média a jejich funkce, kritický přístup k médiím, maximální využití potenciálu - médií - informační výchova, média, jejich produkty a účinky - moc a vliv médií různého druhu Demokracie - stát, státy na počátku 21. století, český stát, státního občanství v ČR - česká ústava, politický systém v ČR, struktura veřejné správy, obecní a krajská samospráva Filozofie - problémy teorie poznání, rozdělení subjekt, objekt, pravda - svoboda a zodpovědnost	
Hodinová dotace celkem: 51 hodin		

4. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - charakterizuje současný český politický systém, objasní funkci politických stran a svobodných voleb; - uvede příklady funkcí obecní a krajské samosprávy; - vysvětlí, jaké projevy je možné nazvat politickým radikalismem, nebo politickým extremismem; - vysvětlí, proč je nepřijatelné propagovat hnutí omezující práva a svobody jiných lidí; - popíše rozčlenění soudobého světa na civilizační sféry a civilizace, charakterizuje základní světová náboženství; - vysvětlí, s jakými konflikty a problémy se potýká soudobý svět, jak jsou řešeny, debatuje o jejich možných perspektivách; - objasní postavení České republiky v Evropě a v soudobém světě; - charakterizuje soudobé cíle EU a posoudí její politiku; - popíše funkci a činnost OSN a NATO;	Politologie - politika, politické ideologie - politické strany, volební systémy a volby - politický radikalismus a extremismus, současná česká extremistická scéna a její symbolika, mládež a extremismus - teror, terorismus - metody studia politiky, politologie jako věda - uplatnění politologie Soudobý svět - rozmanitost soudobého světa: civilizační sféry a kultury; nejvýznamnější světová náboženství; velmoci, vyspělé státy, rozvojové země a jejich problémy; konflikty v soudobém světě - integrace a dezintegrace - Česká republika a svět: NATO, OSN; zapojení ČR do mezinárodních struktur; bezpečnost na počátku 21. století, konflikty v soudobém světě; globální problémy, globalizace	
Hodinová dotace celkem: 42 hodin		

5.3 Přírodovědné vzdělávání

5.3.1 Fyzika (F)

Obsahový cíl vyučovacího předmětu

Fyzikální vzdělávání je vypracováno z RVP podle **varianty C** s nižšími nároky na fyzikální vzdělávání.

Zvláštní postavení fyziky a chemie mezi ostatními předměty spočívá v tom, že může být vycházeno z pokusů skutečně vykonaných v učebně před žáky. Žáka je možné nechat odkázaného na vlastní pozorování a kreativní schopnost myšlení, díky kterým dojde k poznání fyzikální zákonitosti, aniž by mu musela být dopředu sdělena nebo popsána. Tím jsou kladeny obzvláštní nároky na schopnost pozorování, schopnost vlastního úsudku a také na schopnost oddělit pozorovanou skutečnost od myšlené souvislosti. Takové schopnosti může žák uplatnit nejen v ostatních přírodovědných ale i společenských vědách. V předmětu Fyzika je na ně kladen důraz především prostřednictvím popisů pozorování jednotlivých pokusů.

Charakteristika učiva

V oblasti mechaniky (pevných těles a tekutin) je usilováno o celistvý pohled na okolní svět z hlediska tvaru, rozměru, hmotnosti a z hlediska pohybu. Žáci jsou motivováni k rozvíjení kauzálního myšlení.

V oblasti elektřiny a magnetismu se žáci poprvé seznamují se skutečnostmi, které nejsou smysly přímo vnímatelné a které zásadním způsobem určují podobu soudobé technické civilizace obklopující člověka. V oblasti termiky se jedná o poznání zákonitostí týkajících se tepla a o nahlédnutí na způsob přeměny tepelné energie v pohybovou. V optice a kvantové fyzice jsou kladeny nároky na vědomé zacházení s modelovými představami nutnými pro pochopení zákonitostí v mikrosvětě.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Většinu tematických okruhů, se kterými se žáci během vzdělávání setkají, znají již ze základní školy. Cílem výuky fyziky na Waldorfském lyceu je prohloubení dosavadních znalostí a sžití s fyzikálními jevy prostřednictvím četných pokusů. Ve vymezených částech epochové výuky a ve cvičných hodinách budou procvičovány výpočty fyzikálních úloh s ohledem na aktuální matematické kompetence daného ročníku.

Strategie výuky

Učivo je realizováno částečně frontální výukou, částečně aktivními metodami výuky (frontálními a demonstračními pokusy, skupinovou prací, vyhledáváním informací na internetu, v knihách, zpracováním laboratorních protokolů). Výuka je doplňována videem, ukázkami z internetu, referáty, prezentacemi, exkurzemi.

Hodnocení výsledků žáků

Stěžejním způsobem výuky fyziky v každém ročníku je epochové vyučování. Žáci se musí především umět soustředit na provádění pokusů a na utváření závěrů na základě těchto pokusů. Proto jsou velmi významným podkladem pro hodnocení vyhotovené popisy pozorování v epochovém sešitu. V epochách bude hodnocena účast na společných diskusích, zodpovídání otázek kladených vyučujícím, případně přednesení referátu. Na konci každé epochy bude psán závěrečný písemný test.

Práce v hodinách bloku a ve cvičných hodinách bude hodnocena na základě vyhotovených elaborátů na zadané téma nebo na základě řešení souboru fyzikálních úloh.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

V oblasti kompetence k učení bude absolvent schopen:

- Přijmout hodnocení své práce a zpětnou vazbu použít ve svém vzdělávání
- Pracovat s chybou, odhalit záměrné chyby ve výkladu a chyb ve využívání daných poznatků v jejich okolí (nechá žáky srovnat výsledek jejich měření s ověřenou fyzikální skutečností)

V oblasti kompetence k řešení problémů žák:

- je schopen vlastními slovy vysvětlit, jak pochopil zadaný úkol
- je schopen samostatné práce či laboratorního cvičení k tomu, aby si osvojil rozebírání problému a stanovení cíle práce
- využívá učiva z jiných předmětů k uvědomění si souvislostí

V oblasti kompetence komunikativní žák:

- dokáže argumentovat a vyjádřit svůj názor, dokáže také naslouchat pohledu jiných účastníků komunikace
- dokáže vhodně pojmenovat situaci či problém
- vyjadřuje se kultivovaně, používá vhodné jazykové prostředky dle situace

V oblasti kompetence sociální a personální žák:

- je schopen a ochoten pracovat ve skupinkách při řešení úloh
- dodržuje stanovená pravidla v sociálním prostředí

V oblasti kompetence občanské žák:

- plní pravidelně zadané úkoly a tím si osvojuje osobní zodpovědnost za svůj život

V oblasti kompetence k podnikavosti žák:

- stanovuje vlastní postup práce, kontrolu výsledků a výsledky sám zhodnotí
- směřuje svou přípravu na budoucí povolání s ohledem na své osobní předpoklady
- projevuje svou vlastní iniciativu, tvořivost, aktivní přístup, zejména při samostatné práci a při praktických cvičeních
- je schopen získávat informace o pracovních otázkách a příležitostech, pracovních oborech a uplatnění

Ve fyzice velmi záleží nejen na schopnosti zobecňování zákonitostí ale především na vidění souvislosti mezi touto zákonitostí a vnímaným přírodním jevem. Žáci se naučí vnímat, že myšlená zákonitost musí mít svůj protějšek v přírodě a naopak, vnímané přírodní jevy v sobě zákonitosti obsahují a tyto jsou uchopitelné myšlením.

Žáci se učí jistě kultivovanosti při provádění a vyhodnocování fyzikálních experimentů. Každý experiment nastoluje konkrétní téma pro následnou diskusi. Nepřesné pozorování je myšlením korigováno a na druhou stranu nepatřičná myšlenka je usměrněna výstavbou a kontextem experimentu.

Na základě popisů provedených pozorování by se měli žáci naučit odlišit vyhodnocení pokusu od vlastního pozorování a tím si osvojit schopnost odlišit vymyšlenou souvislost od souvislosti získané myšlenkovým úsilím na podkladě svědomitého pozorování. Důraz na experimenty podpoří žáky ve snaze rozlišit, co je modelová představa a co je vjem.

Diskusní části epochové výuky vyžadují schopnost naslouchat ostatním a umět správně a exaktně formulovat vlastní myšlenky. Žáci by si z vyučování měli odnést pozitivní zkušenost týkající se významu společné diskuse. Zároveň si vyzkouší význam přesného vyjadřování a užívání správných fyzikálních termínů, veličin

Při řešení fyzikálních úloh si musí žáci osvojit jistá pravidla zapisování řešení, správné zacházení s fyzikálními veličinami a jednotkami a odhadování výsledků.

Proniknutí do fyzikálních zákonitostí má žákům přinést větší porozumění vynálezům a prostředkům technické civilizace. S posíleným vědomím v této oblasti mohou žáci získat šetrnější vztah ke spotřebovávání energie a tím i opatrnější přístup k životnímu prostředí.

Člověk a životní prostředí: Fyzika může přispět k pochopení významu přírody a životního prostředí pro člověka, k pochopení možných negativních dopadů působení člověka na přírodu a životní prostředí (diskuse o energii, o otázkách spojených s radioaktivitou, nebezpečí jaderných havárií, ozónová díra, globální oteplování aj.), žáci by měli umět posoudit zneužití přírodovědného výzkumu a měli by si uvědomit nutnost ochrany životního prostředí a zdraví člověka.

Člověk a svět práce: Fyzika by měla tvořit základ pro další studium žáků na vysoké škole. Vyučující může pomoci žákům při výběru vhodné vysoké školy informacemi o studiu, o rozsahu fyziky na jednotlivých fakultách a doporučit obor podle jejich zájmu a orientace.

Informační a komunikační technologie: Žáci využívají počítač při zpracování laboratorních prací (učí se používat textový a tabulkový editor), při zpracování samostatných referátů (Internet). Fyzika může rovněž přispět k pochopení stavby počítače (integrované obvody, výroba CD, zápis dat).

ROZPIS A OBSAH UČIVA

Obsah učiva v 1. ročníku – 1,5 hod/týden

Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák: - rozliší druhy pohybů a řeší jednoduché úlohy na pohyb; - určí síly, které působí na tělesa, a popíše, jaký druh pohybu tyto síly vyvolají; - určí mechanickou práci, výkon a energii při pohybu tělesa působením stálé síly; - vysvětlí na příkladech platnost zákona zachování mechanické energie; - rozliší další formy energií v případě, kdy se energie přeměňuje i na jiné než mechanické formy; - určí výslednici sil působících na těleso - aplikuje Pascalův a Archimédův zákon při řešení úloh;	Mechanika - pohyby přímočaré, rovnoměrné a zrychlené - relativita pohybu, vztažná soustava - Newtonovy pohybové zákony, pohyby v gravitačním poli bez působení dalších vlivů (vrhy) - fyzikální síla a zákony působení sil - specifická povaha gravitace a jejího působení - mechanická práce, energie a výkon - posuvný a otáčivý pohyb, skládání sil - tlakové síly, tlak v tekutinách a vztlak - proudění tekutin a jeho zákonitosti	49,5
Hodinová dotace celkem: 49,5		

Obsah učiva v 2. ročníku – 1,5 hod/týden

Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák: - změří teplotu v Celsiově teplotní stupnici a vyjádří ji jako termodynamickou teplotu; - vysvětlí význam teplotní roztažnosti látek v přírodě a v technické praxi; - vysvětlí pojem vnitřní energie soustavy (tělesa) a způsoby její změny; - řeší jednoduché případy tepelné výměny; - popíše principy nejdůležitějších tepelných motorů; - popíše principy nejběžnějších termodynamických tepelných zařízení - popíše přeměny skupenství látek a jejich význam v přírodě a v technické praxi.	Termodynamika - teplota, vnitřní energie a teplo - tepelná roztažnost, tepelná kapacita, tepelná vodivost - skupenství a jejich přeměny - tepelné děje s plynem, první termodynamický zákon, práce plynu - druhý termodynamický zákon - principy termodynamických technických zařízení (motory, chladnička, sněhový hasicí přístroj aj.)	51
Hodinová dotace celkem: 51		

5.3.2 Chemie (CH)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Waldorfská pedagogika klade důraz na harmonický rozvoj intelektuální, emoční a praktické složky osobnosti žáků. Cílem je podpořit celostní vzdělávání, které propojuje teoretické znalosti s praktickými zkušenostmi a uměleckými činnostmi. Ve výuce chemie se tento přístup projevuje skrze experimentální a zážitkové učení, kde žáci aktivně provádějí pokusy a objevují chemické principy prostřednictvím vlastních zkušeností. Důležitým aspektem je také integrace chemie s dalšími obory, jako je biologie a fyzika, čímž se podporuje komplexní chápání přírodních jevů. Waldorfská pedagogika rovněž klade důraz na individuální přístup, což umožňuje každému žákovi rozvíjet své schopnosti a zájmy v oblasti chemie.

Charakteristika učiva

Charakteristika učiva chemie pro Waldorfské lyceum zahrnuje několik klíčových prvků, které zohledňují specifika waldorfské pedagogiky a celostní přístup k výuce. Učivo je strukturováno do tematických celků, které jsou probírány formou epoch, což umožňuje studentům intenzivní a hluboké ponoření se do studia jednotlivých oblastí chemie. Epochový systém umožňuje studentům intenzivně se věnovat jednomu tématu po delší dobu, což podporuje hlubší porozumění a zapamatování učiva. Praktická cvičení a projektová výuka jsou klíčovými prvky, které napomáhají rozvoji kritického myšlení, manuálních dovedností a schopnosti aplikovat získané znalosti v reálném světě. Celkově je učivo chemie na Waldorfském lyceu navrženo tak, aby podněcovalo zvědavost, kreativitu a zájem o přírodní vědy, podporovalo harmonický rozvoj osobnosti a připravovalo studenty na další vzdělávání i praktický život. Studenti začínají se základními chemickými pojmy, jako jsou atomy, molekuly, prvky a sloučeniny, a periodickou tabulkou prvků, přičemž teoretické znalosti jsou vždy propojeny s praktickými experimenty a projekty. Anorganická a organická chemie zahrnují studium typů chemických reakcí, základních typů organických i anorganických sloučenin, a to vždy s důrazem na propojení s dalšími přírodními vědami. V rámci biochemie se studenti učí o sacharidech, lipidech a proteinech a nukleových kyselinách. Zvláštní důraz je kladen na vliv chemie na životní prostředí a udržitelné postupy v chemickém průmyslu, což podporuje celostní a ekologicky uvědomělý přístup k výuce.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka předmětu chemie směřuje k tomu, aby žáci:

- uměli logicky uvažovat, analyzovat a řešit jednoduché přírodovědné problémy
- uměli komunikovat, vyhledávat a interpretovat informace a zaujímat k nim stanovisko, využívat získané informace v diskusi k přírodovědné a odborné tematice
- uměli porozumět základním ekologickým souvislostem a postavení člověka v přírodě a zdůvodnit nezbytnost udržitelného rozvoje
- uměli využívat přírodovědných poznatků a dovedností v praktickém životě ve všech situacích, které souvisejí s přírodovědnou oblastí
- uměli pozorovat a zkoumat přírodu, provádět experimenty a měření, zpracovávat a vyhodnocovat získané údaje uměli posoudit chemické látky z hlediska nebezpečnosti a vlivu na živé organismy
- měli pozitivní postoj k přírodě
- měli motivaci přispět k dodržování zásad trvale udržitelného rozvoje v občanském i profesním životě.

Strategie výuky

Na Waldorfském lyceu je výuka chemie vedena celostním a experimentálním přístupem, který klade důraz na propojení teorie s praxí a podporuje hluboké pochopení přírodních jevů. Studenti se učí prostřednictvím praktických experimentů, které jim umožňují objevovat chemické zákonitosti vlastními smysly a zkušenostmi. Tento přístup zahrnuje také projektovou výuku, kde žáci pracují na komplexních úkolech, které integrují znalosti z chemie s dalšími obory. Praktická cvičení a experimenty jsou navrženy tak, aby podněcovaly zvědavost, kreativitu a kritické myšlení. Celostní přístup zohledňuje nejen intelektuální rozvoj, ale i manuální zručnost a emocionální zapojení, čímž podporuje harmonický a vyvážený růst každého studenta.

Hodnocení výsledků žáků

Na začátku epochy v každém ročníku seznámí vyučující žáky s podmínkami pro hodnocení předmětu. Podkladem k hodnocení bude ústní účast žáka v hodinách, písemná účast (vedení sešitu, domácí úkoly, samostatné domácí práce), písemné testy a práce ve skupinách v laboratorních cvičení. Při hodnocení je kladen důraz na porozumění žáka učivu a jeho schopnost aplikovat poznatky v konkrétních úlohách.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

V oblasti **kompetence k učení** bude absolvent schopen:

- uplatňovat různé způsoby práce s textem, bude posilována jeho čtenářská gramotnost (práce s odborným textem)
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy a pořizovat si poznámky
- posilovat pozitivní vztah k učení a vzdělávání
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí
- sledovat a hodnotit pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímat hodnocení výsledků svého učení od jiných lidí
- znát možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.

V oblasti **kompetence k řešení problémů** bude absolvent schopen:

- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi, schopen pracovat v týmu či skupině
- uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace

V oblasti **komunikativní kompetence** bude absolvent schopen:

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat
- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle
- účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje; zpracovávat pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata
- dodržovat odbornou terminologii

V oblasti **personální a sociální kompetence** bude absolvent schopen:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích, stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních i jiných činností, podněcovat práci v týmu vlastními návrhy, nezaujatě zvažovat návrhy druhých

- přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly.

V oblasti **občanské kompetence a kulturní povědomí** bude absolvent schopen:

- chápat význam životního prostředí pro člověka a jednat v duchu udržitelného rozvoje
- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních.

V oblasti **matematické kompetence** bude absolvent schopen:

- správně používat a převádět běžné jednotky
- používat pojmy kvantifikujícího charakteru
- provádět reálný odhad výsledku řešení dané úlohy
- nacházet vztahy mezi jevy a předměty při řešení praktických úkolů, umět je vymezit, popsat a správně využít pro dané řešení
- číst a vytvářet různé formy grafického znázornění (tabulky, diagramy, grafy, schémata apod.)
- efektivně aplikovat matematické postupy při řešení různých praktických úkolů v běžných situacích.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

1. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - dokáže porovnat fyzikální a chemické vlastnosti různých látek; - popíše stavbu atomu, rozlišuje atom, ion, izotop a nuklid; - vysvětlí vznik chemické vazby a charakterizuje typy vazeb; - rozlišuje pojmy prvek, sloučenina a používá je ve správných souvislostech; - zná názvy, značky a vzorce vybraných chemických prvků a sloučenin; - popíše charakteristické vlastnosti nekovů, kovů a jejich umístění v periodické soustavě prvků; - popíše základní metody oddělování složek ze směsí a jejich využití v praxi; - vyjádří složení roztoku a připraví roztok požadovaného složení; - vysvětlí podstatu chemických reakcí a zapíše jednoduchou chemickou reakci chemickou rovnicí;	Pojem těleso a chemická látka, Skupenství látek a fázové přeměny, Důležité chemické a fyzikální vlastnosti látek, Rozpustnost látek a křivka rozpustnosti Pojem atom vs. molekula Stavba atomu – atomové jádro a obal, Částice obsažené v jádře a obalu atomu, Protonové, neutronové a elektronové číslo, Nuklid a Izotop Kovalentní vazba nepolární, polární a iontová, Kovová vazba, Slabé vazebné interakce Částicové složení chemických prvků, Klasifikace chemických prvků – kovy, polokovy, nekovy, Vlastnosti chemických prvků – fyzikální a chemické Obecná charakteristika sloučeniny, Rozdělení sloučenin a příklady sloučenin Chemická symbolika, značky a názvy vybraných prvků, oxidační číslo	1,5 hodiny / týden

- provádí jednoduché chemické výpočty, které lze využít v odborné praxi; - vysvětlí vlastnosti anorganických látek; - tvoří chemické vzorce a názvy vybraných anorganických sloučenin, objasní pojem oxidační číslo; - charakterizuje vybrané prvky a anorganické sloučeniny a zhodnotí jejich využití v odborné praxi a v běžném životě, posoudí je z hlediska vlivu na zdraví a životní prostředí; - uplatňuje poznatky o určitých chemických reakcích v chemické analýze	Názvosloví anorganických sloučenin, binární sloučeniny, kyslíkaté kyseliny, soli kyslíkatých kyselin Periodická soustava prvků, osoba D. I. Mendělejeva, periodický zákon, vlastnosti vyplývající z periodické soustavy Obecná charakteristika směsí, rozdělení směsí podle velikosti částic, metody dělení směsí Rychlost chemické reakce, rozdělení chemických reakcí dle tepelného zabarvení, rozdělení chemických reakcí dle vnějších změn – skladné a rozkladné, zápis chemické rovnice, reaktanty, produkty Hmotnostní zlomek, objemový zlomek, látkové množství - výpočty a jejich využití při kvantitativní analýze Biogenní prvky, využití jejich sloučenin a jejich vliv na životní prostředí (uhlík, vodík, dusík, kyslík, fosfor)	
Celková dotace: 49,5 hodin		

2. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - zhodnotí postavení atomu uhlíku v periodické soustavě prvků z hlediska počtu a vlastností organických sloučenin; - charakterizuje základní skupiny uhlovodíků a jejich vybrané deriváty a tvoří jednoduché chemické vzorce a názvy; - uvede významné zástupce jednoduchých organických sloučenin a zhodnotí jejich využití	Uhlík - jeho unikátní postavení na poli organické vs. anorganické chemie, další prvky v organických sloučeninách Typy vzorců v organické chemii Reakce v organické chemii - substituce, adice, eliminace, přesmyk	1,5 hodiny / týden

v odborné praxi a v běžném životě, posoudí je z hlediska vlivu na zdraví a životní prostředí; - charakterizuje biogenní prvky a jejich sloučeniny; - charakterizuje nejdůležitější přírodní látky; - popíše vybrané biochemické děje; - popíše a zhodnotí význam dýchání a fotosyntézy	Uhlovodíky - alifatické a aromatické Vybrané deriváty uhlovodíků - halogenové, dusíkaté a kyslíkaté Biogenní prvky, chemické složení živých organismů Přírodní látky - bílkoviny, sacharidy, lipidy, nukleové kyseliny Biokatalyzátory a biochemické děje Fotosyntéza a buněčné dýchání	
Celková dotace: 51 hodin		

5.3.3 Biologie a ekologická výchova (BIO)

Charakteristika předmětu

Předmět **Biologie a ekologická výchova** realizuje vzdělávací obsah **Základy biologie, Ekologie, Člověk a životní prostředí** z oblasti **Biologické a ekologické vzdělávání** a vzdělávací obsah **Péče o zdraví** z oblasti **Vzdělávání pro zdraví**.

Předmět biologie navazuje na vyučování předmětů přírodopis a biologie v rozsahu určeném RVP pro základní školu.

Ve vyučování přírodovědných předmětů ve waldorfské pedagogice má biologie jako věda o živé přírodě specifické postavení. Tak jako ostatní předměty slouží biologické vyučování jako nástroj podporující vývoj úsudku i emočních a volných dovedností žáků. Protože však ve vyučování jako je hlavním motivem člověk ve svých biologických a psychosomatických charakteristikách a jeho vztah k okolnímu živému světu, stává se biologie důležitým nástrojem pro chápání sebe sama dospívajících žáků. Vzhledem k tomu, že překotný rozvoj biologického poznání a s ním souvisejících biotechnologií a dalekosáhlých zásahů do životního prostředí staví dnes člověka před složité etické problémy, představuje biologie oblast, na níž mohou žáci rozvíjet zodpovědný a aktivní přístup ke světu. Svou celkovou skladbou a důrazem na celostní pohled na vztahy člověka a přírody a vztahy mezi organismy má celek biologického vyučování charakter ekologický a environmentální.

Biologické vyučování má charakter všeobecného vyučování, které má poskytnout vědomostní, dovednostní a hodnotový základ všem žákům bez ohledu na to, zda se budou biologii nadále věnovat ve specializaci či v dalším studiu na vysoké škole. Pro žáky v přírodovědné specializaci poskytuje obecný rámec biologického poznání, na nějž mohou navázat.

Výchovné a vzdělávací strategie a kompetence žáků

V biologii uplatňuje následující strategie:

- vyučování zaměřené na vědu, heuristická strategie, komunikativní strategie, činnostní učení, učení zážitkem, problémové vyučování, tematická výuka, názorné vyučování.

Vyučování směřuje k rozvoji následujících klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- mít pozitivní vztah k učení a vzdělávání;
- ovládat různé techniky učení, umět si vytvořit vhodný studijní režim a podmínky;
- uplatňovat různé způsoby práce s textem (zvl. studijní a analytické čtení), umět efektivně vyhledávat a zpracovávat informace; být čtenářsky gramotný;
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy (např. výklad, přednášku, proslov aj.), pořizovat si poznámky;
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí;
- sledovat a hodnotit pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímat hodnocení výsledků svého učení od jiných lidí;

Kompetence k řešení problémů

- porozumět zadání úkolu nebo určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému, navrhnout způsob řešení, popř. varianty řešení, a zdůvodnit jej, vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky;
- uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace;
- volit prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit, využívat zkušeností a vědomostí nabytých dříve;
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení).

Komunikativní kompetence

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat;
- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle, v písemné podobě přehledně a jazykově správně;
- účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje;
- zpracovávat na odborná témata;
- dodržovat odbornou terminologii;
- vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování;

Personální a sociální kompetence

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích
- stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností, zájmové a pracovní orientace a životních podmínek;
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku;
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí;
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický i duševní rozvoj, být si vědomi důsledků nezdravého životního stylu a závislostí;
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností;
- přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly;
- podněcovat práci týmu vlastními návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaujatě zvažovat návrhy druhých;
- přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým;

Občanské kompetence a kulturní povědomí

- jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i ve veřejném zájmu;
- dodržovat zákony, respektovat práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovat proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci;
- jednat v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování, přispívat k uplatňování hodnot demokracie;
- uvědomovat si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých;
- zajímat se aktivně o politické a společenské dění u nás a ve světě;
- chápat význam životního prostředí pro člověka a jednat v duchu udržitelného rozvoje;
- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních;

Vyučování směřuje k rozvoji následujících odborných kompetencí:

- osvojit si a chápat ve vztazích a souvislostech klíčové přírodovědné pojmy na úrovni potřebné k úspěšnému terciárnímu studiu přírodovědných předmětů a jejich praktických aplikací, včetně učitelství příslušných předmětů;
- získat přehled o klíčových otázkách a problémech, které řeší přírodověda současnosti a chápat je v jejich širších kulturních a společenských souvislostech;
- analyzovat a hodnotit přírodovědné problémy, formulovat hypotézy a hledat praktickou cestu k jejich ověření;
- osvojit si základní přírodovědné empirické postupy a kulturu kritického vědeckého myšlení;
- postupovat v praktických činnostech s ohledem na zásady bezpečnosti práce, hygieny a ochrany zdraví při práci;
- vnímat etické souvislosti přírodovědného výzkumu a jeho praktických aplikací, postupovat v praktických činnostech šetrně k živé i neživé přírodě s ohledem na zásady trvalé udržitelnosti vývoje a zodpovědnosti člověka vůči společnosti a přírodnímu světu;
- osvojit si schopnost číst a porozumět obsahu přiměřeně náročného odborného textu, pracovat s více informačními zdroji, ověřovat nalezené informace a kriticky je posoudit;
- osvojit si praktické dovednosti a kulturu vedení věcného odborného dialogu i polemické rozpravy na přírodovědné téma;

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

1. ročník - 2h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - charakterizuje názory na vznik a vývoj života na Zemi; - vyjádří vlastními slovy základní vlastnosti živých soustav; - odlišuje živé soustavy od neživých na základě jejich charakteristických vlastností - porovnává významné hypotézy o vzniku a evoluci živých soustav na Zemi - odvodí hierarchii recentních organismů ze znalostí o jejich evoluci	Základy biologie - vznik a vývoj života na Zemi - vlastnosti živých soustav - typy buněk - rozmanitost organismů a jejich charakteristika -biologické vědy -chemické složení organismů - buňka – stavba a funkce - buněčný cyklus - mitóza	

- popíše buňku jako základní stavební a funkční jednotku života; - charakterizuje rostlinnou a živočišnou buňku a uvede rozdíly; - uvede základní skupiny organismů a porovná je; - charakterizuje základní biologické vědy - vysvětluje význam prvků, organických a anorganických látek v buňce - objasňuje a porovnává stavbu a funkci strukturních složek a životní projevy prokaryotních a eukaryotních buněk - charakterizuje jednotlivé fáze buněčného cyklu - popisuje rozdíl v průběhu a výsledku mitózy a meiózy - charakterizuje viry jako nebuněčné soustavy - charakterizuje bakterie z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska	- meióza - viry - prokaryota - bakterie, sinice - eukaryota	
- vysvětlí význam diferenciaci a specializaci buněk pro mnohobuněčné organismy - charakterizuje typy pletiv podle jejich funkce - popisuje stavbu a funkci rostlinných orgánů - vysvětluje příjem, transport a výdej látek rostlinou - popisuje průběh fotosyntézy a dýchání - popisuje fáze růstu a vývoje rostlin - uvádí rozdíly mezi jednotlivými způsoby výživy - popisuje stavbu generativních orgánů rostlin - objasní princip životních cyklů a způsoby rozmnožování rostlin - porovnává způsob oplození u nahosemenných a krytosemenných rostlin - pojmenuje a pozná významné rostlinné druhy s využitím různých informačních zdrojů	ROSTLINY - stélka - pletiva - kořen, stonek, list - vodní režim, fotosyntéza, dýchání, výživa - růst, vývin a pohyby rostlin - rozmnožování rostlin - systém a evoluce rostlin	
Hodinová dotace celkem: 66 hodin		

2. ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Dotace
Žák/yně: -objasní význam genetiky; - popisuje stavbu, typy a vlastnosti jednotlivých tkání - popisuje stavbu a růst kostí, typy kostí a typy jejich spojení - popisuje v základních rysech kostru člověka a její funkce - popisuje stavbu kosterního svalstva a princip jeho činnosti - porovnává stavbu, funkci a význam kosterních a hladkých svalů a srdeční svaloviny - určuje polohu významných kosterních svalů - objasňuje složení tělních tekutin a jejich funkci při zajišťování homeostázy - charakterizuje jednotlivé složky krve z hlediska jejich stavby a funkce - vysvětluje podstatu krevních skupin - popisuje stavbu srdce a princip jeho činnosti - vysvětluje funkční uspořádání malého plicního a velkého tělního oběhu krve - popisuje rozdíly ve stavbě a funkci žíly, tepny a vlásečnice - objasňuje význam lymfatického systému - vysvětluje rozdíl mezi mechanismy nespecifické a specifické imunity - vysvětlí význam zdravé výživy a uvede principy zdravého životního stylu; - uvede příklady bakteriálních, virových a jiných onemocnění a možnosti prevence;	Základy biologie -dědičnost a proměnlivost - biologie člověka -tkáň -pohybový aparát živočichů a člověka -fylogeneze a funkce tělních tekutin živočichů a člověka -fylogeneze a funkce oběhové - soustavy člověka - zdraví a nemoc	
- vysvětlí základní ekologické pojmy; - charakterizuje abiotické (sluneční záření, atmosféra, pedosféra, hydrosféra) a biotické faktory prostředí (populace, společenstva, ekosystémy); - charakterizuje základní vztahy mezi organismy ve společenstvu; - uvede příklad potravního řetězce; - popíše podstatu koloběhu látek v přírodě z hlediska látkového a energetického; - charakterizuje různé typy krajiny a její využívání člověkem;	Ekologie - základní ekologické pojmy - ekologické faktory prostředí - potravní řetězce - koloběh látek v přírodě a tok energie - typy krajiny Člověk a životní prostředí - vzájemné vztahy mezi člověkem a životním prostředím	

- popíše historii vzájemného ovlivňování člověka a přírody; - hodnotí vliv různých činností člověka na jednotlivé složky životního prostředí; - charakterizuje působení životního prostředí na člověka a jeho zdraví; - charakterizuje přírodní zdroje surovin a energie z hlediska jejich obnovitelnosti, posoudí vliv jejich využívání na prostředí; - popíše způsoby nakládání s odpady; - charakterizuje globální problémy na Zemi; - uvede základní znečišťující látky v ovzduší, ve vodě a v půdě a vyhledá informace o aktuální situaci; - uvede příklady chráněných území v ČR a v regionu; - uvede základní ekonomické, právní a informační nástroje společnosti na ochranu přírody a prostředí; - vysvětlí udržitelný rozvoj jako integraci environmentálních, ekonomických, technologických a sociálních přístupů k ochraně životního prostředí; - zdůvodní odpovědnost každého jedince za ochranu přírody, krajiny a životního prostředí; - na konkrétním příkladu z občanského života a odborné praxe navrhne řešení vybraného environmentálního problému.	- dopady činností člověka na životní prostředí - přírodní zdroje energie a surovin - odpady - globální problémy - ochrana přírody a krajiny - nástroje společnosti na ochranu životního prostředí - zásady udržitelného rozvoje - odpovědnost jedince za ochranu přírody a životního prostředí	
Hodinová dotace celkem: 68 hodin		

5.3.4 Zeměpis (Z)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Geografie navazuje na obsah a požadované výstupy základního vzdělávání a klade si za cíl naučit žáky rozumět současnému stavu, vývoji a problémům života na Zemi. Cílem je přivést žáky k vědomému spolupodílení se na řešení těchto problémů jak na lokální, tak na globální úrovni. Důraz je kladen na podporu plurality a multikulturního soužití, poznávání různých oblastí vlastního regionu i světa a osvojení základů terénní kartografické práce. Geografie poskytuje žákům hlubší porozumění světu v prostorových souvislostech, což zahrnuje studium vzájemných vztahů mezi přírodními a společenskými jevy a procesy. Žáci se učí řešit každodenní situace s využitím kritického geografického myšlení, využívat geografické poznání v budoucím profesním životě a čelit komplexním výzvám budoucnosti. Výuka geografie podporuje regionální identitu, kulturní povědomí a udržitelné jednání. Klíčové je aktivní zapojení žáků do procesu poznávání a učení, kladení geografických otázek, vyhledávání a interpretace informací a praktické aplikace geografického poznání. Hodnocení geografických znalostí a dovedností využívá progresivní techniky, jako jsou formativní zpětná vazba, sebehodnocení a vrstevnické hodnocení, a klade důraz na formativní funkci hodnocení, která podporuje učení a rozvoj žáků.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka dějepisu směřuje k tomu, aby žák:

Zeměpis rozšiřuje rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek, faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, místní oblasti, na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům se orientovat v současném světě a problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahů lidí k jejich přírodnímu a společenskému prostředí.

Výuka zeměpisu směřuje k tomu, aby žáci:

- postupně vytvářeli celistvý postoj ke světu, názory na jeho vznik, vývoj apod.,
- získali syntetický pohled na procesy ve fyzicko-geografické sféře a jejich návaznost na působení člověka
- porozuměli, pochopili a respektovali tradice, zvyky a odlišné sociální a kulturní hodnoty jiných národů, kultur a náboženství
- uvědomovali si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu,
- respektovali práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovali proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci,

přispívali k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a předcházeli osobním konfliktům, nepodléhali předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým

Strategie výuky

Předmět Geografie je součástí celku Svět v souvislostech, a je tedy integračně a tematicky propojen s jinými epochálními předměty. Epochové vyučování slouží nejen k propojování jednotlivých předmětů v oblasti SVS, ale také pomáhá žákům diferencovat témata pomocí očekávaných výstupů. Učivo je realizováno pomocí základních didaktických zásad, nejčastěji pomocí modelu E-U-R. Žáci se setkávají s

mnohačetnými metodami od frontální výuky až po výuku pomocí praktika mimo školu. Variabilita prvků je stanovena dle výukových cílů a výběru vyučujícího. K dosažení trvalosti slouží k poskytování průběžné a celkové zpětné vazby. Přehled využitelných metod: heuristická strategie, komunikativní strategie, kooperativní strategie, učení zážitkem, interaktivní strategie, problémové vyučování, tematická výuka, konstruktivistická strategie, projektová výuka

Hodnocení výsledků žáků

Na začátku epochy a na začátku výuky cvičných hodin v každém ročníku seznámí vyučující žáky s podmínkami pro hodnocení předmětu a vzdělávacími cíli. Výstupními prvky pro celkové hodnocení bude adekvátní účast žáka ve vyučovacích hodinách, písemná část (vypracování epochového sešitu a jeho údržba, písemných testů a zadaných úkolů). Při hodnocení je kladen důraz na porozumění žáka učivu a jeho schopnost aplikovat poznatky v konkrétních úlohách. Důležitý je aspekt celostního vývoje žáka v předmětu a jeho schopnost aplikovat zafixované poznatky v praxi, tato kompetence slouží k předpokladům dalšího studia žáků ve vzdělávací oblasti. Součástí celkového hodnocení je také slovní hodnocení.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

V oblasti kompetence k učení žák:

- dokáže samostatně vyhledávat a třídit informace a jejich kombinaci do širších významových celků
- objasňuje základní zeměpisné pojmy
- využívá prostředků výpočetní techniky
- ve vyjadřování používá správnou a přesnou terminologii
- využívá svých znalostí v běžné praxi a předává je
- využívání učebních pomůcek: atlas, mapa, globus, pro získávání a ověřování geografických informací

V oblasti kompetence k řešení problémů žák:

- při řešení úkolů volí různé postupy a je schopen uvážlivého rozhodování
- zapojuje se do diskuse o informacích vhodných k řešení problému

V oblasti kompetence komunikativní žák:

- spolupracuje při práci na zadaném úkolu
- je schopen výstižné argumentace
- efektivně využívá informačních a komunikačních prostředků
- je schopen logického uvažování a výstižného vyjádření svých myšlenek v podobě aktualit nebo zajímavostí s geografickou tematikou
- je schopen jasně a logicky formulovat svůj názor, vhodně argumentovat, vyslechnout názory ostatních a vést dialog.

V oblasti kompetence sociální a personální žák:

- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- své jednání řídí pravidly slušného chování
- pěstuje zdravou sebedůvěru
- sleduje aktuální dění ve světě
- při zadání projektu nebo problémové úlohy se učí samostatnosti i spolupráci

V oblasti kompetence občanské žák:

- posiluje národní hrdost tím, že připomíná naše tradice, kulturní i historické dědictví
- jsou schopni respektovat názory a pohledy lišící se od jejich vlastních

V oblasti kompetence k podnikavosti žák:

- zapojuje se do školních i mimoškolních projektů
- orientuje se na trhu práce

V zeměpisu lze uplatnit znalosti i z jiných předmětů jako např. Biologie, Základy společenských věd, Dějepis, Chemie, Fyzika, Matematika, Český jazyk a literatura i cizí jazyky. Pro zeměpis jsou tedy vhodná i některá průřezová témata v rámci RVP jako např.:

Výukou dochází k realizaci průřezového tématu **Občan v demokratické společnosti**. Témata: soudobý svět; masová média; společnost – jedinec a společenské skupiny, kultura, náboženství.

Žáci jsou mj. vedeni k tomu, aby: se dovedli orientovat v mediálních obsazích, kriticky je hodnotit a optimálně využívat masová média pro své různé potřeby; vážili si materiálních a duchovních hodnot, dobrého životního prostředí a snažili se je chránit a zachovat pro budoucí generace.

Vzdělávací modul „Životní prostředí“ realizuje průřezové téma **Člověk a životní prostředí**.

Používání počítače pro tvorbu referátů a internetu jako zdroje informací přispívá k realizaci průřezového tématu **informační a komunikační technologie**.

Obsah učiva**1. ročník – 1,5h / týden**

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - popíše tvar Země - má představu o rozměrech Země v porovnání s jinými vesmírnými tělesy a o vzdálenostech či procesech ve Sluneční soustavě - kvalitativně objasňuje důsledky pohybů Země pro život na Zemi, pro střídání dne a noci a pro periody ročních období - rozliší složky a vlastnosti fyziogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi	Země a Vesmír - Země jako vesmírné těleso, její pohyby a rytmy - sféry Země: litosféra, hydrosféra, atmosféra, pedosféra, biosféra - stavba zemského nitra - kontinenty a světadíly - pohyb litosférických desek - meteorologie a vrstvy atmosféry - vlastnosti a formy proudění u řek, moří a oceánů	

- uvede příklady zemských procesů v oblasti fyziografické sféry potřebných pro život na Zemi - chápe vliv přírodních procesů na život člověka v závislosti na poloze na Zemi - používá v praktických situacích zeměpisné souřadnice: zeměpisnou šířku, zeměpisnou délku a má znalosti o rovnoběžkách, polednících a o zeměpisné síti, používá jednoduchá měření - popíše základní druhy map a způsoby zobrazení; - orientuje se v topografické mapě a ve svém okolí, čte správně obsah mapy a mapové značky; - používá správně vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii, umí vysvětlit základní pojmy; - vysvětlí princip a funkci navigace a porovná používání navigace a mapy - využívá a tvoří vlastní myšlenkové mapy, chápe tvoření souvislostí a vztahů mezi nimi ve stratifikačních grafech	Kartografie - terénní geografická výuka základy praktické topografie, orientace v krajině, cvičení a pozorování v terénu - rozlišení kartografické terminologie - porozumění textu v mapách, určení značek na mapě - podstata map a zeměpisných souřadnice - tvorba myšlenkové mapy	
Hodinová dotace celkem: 49,5 hodin		

2. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - zhodnotí na příkladech různé typy krajiny, jejich složky, znaky a funkce v rámci ČR - zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí na lokální a regionální úrovni - navrhne způsob, jakým může sám ovlivnit životní prostředí na lokální úrovni; - rozlišuje mikroregionální, regionální, státní dimenzi - analyzuje postavení vlastní lokality v rámci České republiky a navrhne způsoby, jak se jako jednotlivec může do prostoru místní lokality zodpovědně začlenit; - zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky;	Česká republika - Česká republika – hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, charakteristiky obyvatelstva a sídel, struktura hospodářství, regiony, euroregiony - vztah mezi prostorem, reliéfem půdy, podnebím, rostlinstvem a člověkem, krajina jako ekosystém - typy krajiny v ČR, půdní profil, krajská specifika - integrace občana do občanské společnosti místní lokality, návrhy řešení lokálních problémů	
Hodinová dotace celkem: 51 hodin		

3. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí na lokální, regionální a globální úrovni;	Evropa - vztah mezi prostorem, reliéfem půdy, podnebím, rostlinstvem a člověkem, krajina jako ekosystém, typy krajiny v rámci Evropy	

- zhodnotí na příkladech různé typy biomů, jejich složky, znaky a funkce; – politická a hospodářská integrace v rámci EU – makroregiony světa – modelové problémy vybraných regionů (podle aktuální situace), jejich charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických hledisek	- interakce přírody a společnosti, udržitelný rozvoj, evropské ekologické problémy - politická a hospodářská integrace v rámci EU – makroregiony světa - přírodní podmínky Evropy - sociální geografie Evropy - geografická poloha evropských regionů - politické systémy vybraných euroregionů - postavení Evropy v současném světě - politická a hospodářská integrace v rámci EU	
Hodinová dotace celkem: 51 hodin		

4. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva a vlivy, které na ni působí se specifickým zaměřením na daný světadíl - rozliší a kategorizuje náboženské, jazykové a jiné sociální i ekonomické rozdíly v hlavních kulturních regionech světa, jejich příčiny a důsledky; - zhodnotí rozmístění surovinových a energetických zdrojů ve světě a analyzuje jejich vliv na světové hospodářství; - porovná postavení ČR v globálním kontextu a diskutuje o spoluzodpovědnosti za globální procesy	Regionální zeměpis kontinentů - vývoj obyvatelstva na Zemi, faktory geografické, demografické, etnické a hospodářské - kulturní diferenciaci, rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika ve vybraných makroregionech - světové hospodářství, jeho struktura, hlavní surovinové a energetické zdroje ovlivňující světový obchod, globalizace - specifické ekologické problémy světadílů se zaměřením na makroregiony - aktuální globální problémy; válečné konflikty, masová migrace, epidemie, dostupnost sociální péče a vzdělání	
Hodinová dotace celkem: 42 hodin		

5.4 Matematické vzdělávání

5.4.1 Matematika (MAT)

Charakteristika a obecný cíl vyučovacího předmětu

Obecným cílem předmětu matematika na waldorfském lyceu je nejenom získání příslušných dovedností a znalostí při řešení matematických problémů, ale především rozvoj logického myšlení žáků. Velkým přínosem matematiky pro žáky je zejména exaktnost zadávaných úloh a jejich řešení. Žáci se v matematice seznámí s procesem myšlení, které má přesná pravidla, a s formami, které tato pravidla vyžadují, tzn. přesně a jednoznačně formulované zadání i výsledky, přesné zápisy řešení a konstrukcí, matematická symbolika.

Výuka matematiky je také zároveň nepostradatelným základem pro všechny ostatní přírodovědné předměty, jako je fyzika, chemie, biologie, informatika, ale zasahuje i do jiných předmětů, jako např. ekonomie nebo zeměpis.

Nejdůležitějším cílem je rozvinout u žáka jeho schopnosti myšlení v širokém rozpětí od odhadu výsledku až k logickému závěru a dodat mu tak sebedůvěru, důvěru ve vlastní myšlení. Dalším důležitým cílem pak je, abychom žáka naučili používat početní metody v každodenním životě a aby získal potřebné znalosti pro další vzdělávání, které si zvolí po ukončení školy.

Obecným cílem matematického vzdělávání je výchova přemýšlivého člověka, který bude umět používat matematiku v různých životních situacích (v odborné složce vzdělávání, v dalším studiu, v osobním životě, budoucím zaměstnání, volném čase apod.).

Matematické vzdělávání se zaměřuje především na metody řešení úloh, zejména ve vztahu k oboru vzdělání.

Směrování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci dovedli:

- aplikovat matematické poznatky a postupy v odborné složce vzdělávání;
- využívat matematické poznatky a metody řešení v praktickém životě a v dalším vzdělávání;
- matematizovat jednoduché reálné situace, užívat matematický model a vyhodnotit výsledek řešení vzhledem k realitě;
- zkoumat a řešit problémy včetně diskuze řešení;
- diskutovat metody řešení matematické úlohy;
- účelně využít digitální technologie a zdroje informací při řešení matematických úloh;
- číst s porozuměním matematický text, kriticky vyhodnotit informace získané z různých zdrojů; správně se matematicky vyjadřovat.

V afektivní oblasti směřuje matematické vzdělávání k tomu, aby žáci získali:

- pozitivní postoj k matematickému vzdělávání;
- motivaci k celoživotnímu vzdělávání;
- důvěru ve vlastní schopnosti, systematičnost a preciznost při práci.

Strategie výuky

Předmět matematika probíhá v 1., 2., 3. a 4. ročníku. Předmět je vyučován v epochách, ve kterých je pozornost věnována jednotlivým tematickým celkům, a k procvičování a opakování učiva. Při probírání nového učiva je obvykle volena forma výkladu a konkrétní praktické příklady, teprve z nich žáci vyvozují a formulují obecné zákonitosti a pravidla. Aktivita žáků je podněcována zadáváním samostatných prací a projektů. Ve cvičných hodinách převládá skupinová a individuální práce se žáky.

Hodnocení výsledků žáků

Na začátku epochy a na začátku výuky cvičných hodin v každém ročníku seznámí vyučující žáky s podmínkami pro hodnocení předmětu. Podkladem k hodnocení bude ústní účast žáka v hodinách, písemná účast (vedení sešitu, domácí úkoly, samostatné domácí práce), písemné testy a práce ve skupinách. Při hodnocení je kladen důraz na porozumění žáka učivu a jeho schopnost aplikovat poznatky v konkrétních úlohách. Důležitý je především myšlenkový postup při řešení úloh, a nejen samotný výsledek. Součástí celkového hodnocení žáků je také slovní hodnocení.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

V oblasti **kompetence k učení** bude absolvent schopen:

- uplatňovat různé způsoby práce s textem, bude posilována jeho čtenářská gramotnost (slovní úlohy)
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy a pořizovat si poznámky
- posilovat pozitivní vztah k učení a vzdělávání
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí
- sledovat a hodnotit pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímat hodnocení výsledků svého učení od jiných lidí
- znát možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.

V oblasti **kompetence k řešení problémů** bude absolvent schopen:

- porozumět zadání úkolu nebo určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému, navrhnout způsob řešení, popř. varianty řešení, a zdůvodnit jej, vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi, schopen pracovat v týmu (skupinová práce)
- uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace.

V oblasti **komunikativní kompetence** bude absolvent schopen:

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat
- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle
- účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje; zpracovávat pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata.

V oblasti **personální a sociální kompetence** bude absolvent schopen:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích, stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních i jiných činností, podněcovat práci v týmu vlastními návrhy, nezaujatě zvažovat návrhy druhých
- adaptovat se na měnící se životní a pracovní podmínky a podle svých schopností a možností je pozitivně ovlivňovat, být připraveni řešit své sociální i ekonomické záležitosti, být finančně gramotní
- přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly.

V oblasti **matematické kompetence** bude absolvent schopen:

- správně používat a převádět běžné jednotky
- používat pojmy kvantifikujícího charakteru
- provádět reálný odhad výsledku řešení dané úlohy
- nacházet vztahy mezi jevy a předměty při řešení praktických úkolů, umět je vymezit, popsat a správně využít pro dané řešení
- číst a vytvářet různé formy grafického znázornění (tabulky, diagramy, grafy, schémata apod.)
- aplikovat znalosti o základních tvarech předmětů a jejich vzájemné poloze v rovině i prostoru
- efektivně aplikovat matematické postupy při řešení různých praktických úkolů v běžných situacích.

Při řešení úloh jsou žáci vedeni k účelnému využívání digitálních technologií a zdrojů informací, čímž je realizováno průřezové téma **Informační a komunikační technologie**.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

1. ročník – 3h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - provádí aritmetické operace v množině reálných čísel; - používá různé zápisy reálného čísla; - používá absolutní hodnotu a chápe její geometrický význam; - zapíše a znázorní interval; - provádí, znázorní a zapíše operace s intervaly (sjednocení, průnik); - řeší praktické úlohy za využití trojčlenky, procentového počtu a poměru ve vztahu k danému oboru vzdělání - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací;	Operace s čísly Číselné obory – přirozená čísla, celá čísla, racionální čísla a reálná čísla a jejich vlastnosti Aritmetické operace v číselných oborech Různé zápisy reálného čísla Absolutní hodnota reálného čísla, Užití procentového počtu Slovní úlohy Intervaly jako číselné množiny Operace s číselnými množinami (sjednocení, průnik)	12

-znázorní číslo nebo jeho aproximace na číselné ose		
- provádí operace s mocninami a odmocninami; - řeší praktické úkoly s mocninami s racionálním exponentem a odmocninami; - používá pojem člen, koeficient, stupeň členu, stupeň mnohočlenu; - provádí operace s mnohočleny, lomenými výrazy, výrazy obsahujícími mocniny a odmocniny; - provádí umocnění dvojčlenu pomocí vzorců; - rozkládá mnohočleny na součin; - určí definiční obor výrazu; - sestaví výraz na základě zadání; - modeluje jednoduché reálné situace užitím výrazů zejména ve vztahu k danému oboru vzdělání; - interpretuje výraz s proměnnými zejména ve vztahu k danému oboru vzdělávání; - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací;	Mocniny, odmocniny S exponentem přirozeným, celým a racionálním Odmocniny Číselné a algebraické výrazy Číselné výrazy Algebraické výrazy Mnohočleny Lomené výrazy, výrazy s mocninami a odmocninami Definiční obor algebraického výrazu Slovní úlohy	29
- rozliší úpravy rovnic na ekvivalentní a neekvivalentní; - určí definiční obor rovnice a nerovnice; - řeší lineární rovnice, nerovnice a jejich soustavy- řeší kvadratické rovnice, nerovnice - řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli; - řeší rovnice v součinném a podílovém tvaru; - vyjádří neznámou ze vzorce; - užívá vztahy mezi kořeny a koeficienty kvadratické rovnice; - užívá rovnic, nerovnic a jejich soustav k řešení reálných problémů, zejména ve vztahu k danému oboru vzdělání; - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací;	Algebraické rovnice a nerovnice Úpravy rovnic Lineární rovnice a nerovnice s jednou neznámou Rovnice s neznámou ve jmenovateli Rovnice v součinném a podílovém tvaru Soustavy rovnic, nerovnic Vyjádření neznámé ze vzorce Kvadratická rovnice a nerovnice Vztahy mezi kořeny a koeficienty kvadratické rovnice Slovní úlohy	29
- užívá pojmy a vztahy: bod, přímka, rovina, odchylka dvou přímek, vzdálenost bodu od přímky, vzdálenost dvou rovnoběžek, úsečka a její délka; - užívá jednotky délky a obsahu, provádí převody jednotek délky a obsahu; - řeší úlohy na polohové a metrické vlastnosti rovinných útvarů zejména ve vztahu k danému oboru vzdělání; - užívá věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků v početních i konstrukčních	Planimetrie I. Základní planimetrické pojmy Polohové vztahy rovinných útvarů Metrické vlastnosti v rovině Množiny bodů dané vlastnosti Trojúhelníky Vlastnosti trojúhelníků (strana, vnitřní a vnější úhly, výšky, ortocentrum, těžnice a těžiště, střední příčky, kružnice opsaná a vepsaná)	29

úlohách; - graficky rozdělí úsečku v daném poměru; - graficky změní velikost úsečky v daném poměru; - využívá poznatky o množinách všech bodů dané vlastnosti v konstrukčních úlohách; - užívá pojmy: orientovaný úhel, velikost úhlu; - určí velikost úhlu ve stupních a v obloukové míře a jejich převody; - s použitím goniometrických funkcí určí ze zadaných údajů velikost stran a úhlů v pravoúhlém a obecném trojúhelníku; - používá vlastností a vztahů goniometrických funkcí k řešení vztahů v rovinných útvech	Pythagorova věta Euklidovy věty Goniometrické funkce ostrého úhlu Shodnost a podobnost trojúhelníků Obvod a obsah trojúhelníku Trigonometrie obecného trojúhelníku Orientovaný úhel Goniometrické funkce Sinová a kosinová věta a její užití	
Celková dotace:		99

2. ročník – 3h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozlišuje jednotlivé druhy funkcí, sestrojí jejich grafy a určí jejich vlastnosti včetně monotonie a extrémů; - pracuje s matematickým modelem reálných situací a výsledek vyhodnotí vzhledem k realitě; - aplikuje v úlohách poznatky o funkcích při úpravách výrazů a rovnic; - určí průsečíky grafu funkce s osami souřadnic; - určí hodnoty proměnné pro dané funkční hodnoty; - přiřadí předpis funkce ke grafu a naopak; - sestrojí graf funkce dané předpisem pro zadané hodnoty; - řeší reálné problémy s použitím uvedených funkcí zejména ve vztahu k danému oboru vzdělání; - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací - graficky znázorní goniometrické funkce v oboru reálných čísel; - určí definiční obor a obor hodnot goniometrických funkcí, určí jejich vlastnosti včetně monotonie a extrémů; - používá vlastností a vztahů goniometrických funkcí při řešení goniometrických rovnic;	FUNKCE Pojem funkce, definiční obor a obor hodnot funkce, graf funkce Vlastnosti funkce Lineární funkce Lineární funkce Grafické řešení lineárních rovnic, nerovnic a jejich soustav Funkce s absolutní hodnotou Kvadratická funkce Kvadratická funkce Grafické řešení kvadratických rovnic, nerovnic a jejich soustav Lineární lomená funkce Nepřímá úměrnost Lineární lomená funkce Exponenciální funkce a rovnice Exponenciální funkce Exponenciální rovnice Logaritmická funkce a rovnice Logaritmus a jeho užití Logaritmická funkce	70

	Věty o logaritmech Logaritmická rovnice Úprava výrazů obsahujících funkce Slovní úlohy Goniometrická funkce a rovnice Orientovaný úhel Goniometrické funkce Úprava výrazů obsahujících goniometrické funkce	
- vysvětlí posloupnost jako zvláštní případ funkce; - určí posloupnost: vzorcem pro n-tý člen, výčtem prvků, graficky; - pozná aritmetickou posloupnost a určí její vlastnosti; - pozná geometrickou posloupnost a určí její vlastnosti; - užívá poznatků o posloupnostech při řešení úloh v reálných situacích, zejména ve vztahu k oboru vzdělání; - používá pojmy finanční matematiky: změny cen zboží, směna peněz, danění, úrok, úročení, jednoduché úrokování, spoření, úvěry, splátky úvěrů; - provádí výpočty finančních záležitostí; změny cen zboží, směna peněz, danění, úrok, jednoduché úrokování, spoření, úvěry, splátky úvěrů; - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací;	Posloupnosti a finanční matematika Poznatky o posloupnostech Aritmetická posloupnost Geometrická posloupnost Finanční matematika Slovní úlohy Využití posloupností pro řešení úloh z praxe	32
Celková dotace:		102

3. ročník – 2,5h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - využívá poznatky o množinách všech bodů dané vlastnosti v konstrukčních úlohách; - popíše rovinné útvary, určí jejich obvod a obsah - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací;	Planimetrie II. Rovinné útvary: kružnice, kruh a jejich části, mnohoúhelníky, pravidelné mnohoúhelníky, složené útvary, konvexní a nekonvexní útvary Čtyřúhelník (strana, vnitřní a vnější úhly, výšky, ortocentrum, těžnice, těžiště, střední příčky, kružnice opsaná a vepsaná) Shodná zobrazení rovině, jejich vlastnosti a jejich uplatnění	20

	Podobná zobrazení v rovině, jejich vlastnosti a jejich uplatnění Shodnost a podobnost	
- určuje vzájemnou polohu bodů a přímek, bodů a rovin, dvou přímek, přímky a roviny, dvou rovin; - určí odchylku dvou přímek, přímky a roviny, dvou rovin; - určuje vzdálenost bodů, přímek a rovin; - charakterizuje tělesa: komolý jehlan a kužel, koule a její části; - určí povrch a objem tělesa včetně složeného tělesa s využitím funkčních vztahů a trigonometrie; - využívá síť tělesa při výpočtu povrchu a objemu tělesa; - aplikuje poznatky o tělesech v praktických úlohách, zejména ve vztahu k danému oboru vzdělání; - užívá a převádí jednotky objemu; - používá vlastností a vztahů goniometrických funkcí k řešení vztahů v rovinných i prostorových útvarech; - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací;	Stereometrie Základní stereometrické pojmy Polohové vlastnosti prostorových útvarů Metrické vlastnosti prostorových útvarů Tělesa (hranoly, jehlany, mnohostěny, rotační válce a kužely, koule a její části) a jejich sítě Složená tělesa Výpočet povrchu, objemu těles, složených těles	25
Žák/yně: - řeší jednoduché kombinatorické úlohy úvahou (používá základní kombinatorická pravidla); - užívá vztahy pro počet variací, permutací a kombinací; - počítá s faktoriály a kombinačními čísly; - užívá poznatků z kombinatoriky při řešení úloh v reálných situacích; - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací;	Kombinatorika Faktoriál Variace, permutace a kombinace bez opakování Variace s opakováním Počítání s faktoriály a kombinačními čísly Slovní úlohy	20
- užívá pojmy: náhodný pokus, výsledek náhodného pokusu, nezávislost jevů; - užívá pojmy: náhodný jev a jeho pravděpodobnost, výsledek náhodného pokusu, opačný jev, nemožný jev, jistý jev, množina výsledků náhodného pokusu; - určí pravděpodobnost náhodného jevu; - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací;	Pravděpodobnost v praktických úlohách Náhodný pokus, výsledek náhodného pokusu Náhodný jev Opačný jev, nemožný jev, jistý jev Množina výsledků náhodného pokusu Nezávislost jevů Výpočet pravděpodobnosti náhodného jevu Aplikační úlohy	20
Celková dotace:		85

4. ročník – 2,5h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - užívá a vysvětlí pojmy: statistický soubor, rozsah souboru, statistická jednotka, četnost, relativní četnost, statistický znak kvalitativní a kvantitativní, aritmetický průměr, hodnota znaku; - určí četnost a relativní četnost hodnoty znaku; - sestaví tabulku četností; - graficky znázorní rozdělení četností; - určí charakteristiky polohy (aritmetický průměr, medián, modus, percentil); - určí charakteristiky variability (rozptyl, směrodatná odchylka); - čte a vyhodnotí statistické údaje v tabulkách, diagramech a grafech; - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací.	Statistika v praktických úlohách Statistický soubor, jeho charakteristika Četnost a relativní četnost znaku Charakteristiky polohy Charakteristiky variability Statistická data v grafech a tabulkách Aplikační úlohy	25
- určí vzdálenost dvou bodů a souřadnice středu úsečky; - užívá pojmy: vektor a jeho umístění, souřadnice bodu, vektoru a velikost vektoru; - provádí operace s vektory (součet vektorů, násobek vektoru reálným číslem, skalární součin vektorů); - užije grafickou interpretaci operací s vektory; - určí velikost úhlu dvou vektorů; - užije vlastnosti kolmých a kolineárních vektorů; - určí parametrické vyjádření přímky, obecnou rovnici přímky a směrnicový tvar rovnice přímky v rovině; - určí polohové vztahy bodů a přímek v rovině a aplikuje je v úlohách; - určí metrické vlastnosti bodů a přímek v rovině a aplikuje je v úlohách; - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací;	Analytické geometrie Souřadnice bodu Souřadnice vektoru Střed úsečky Vzdálenost bodů Operace s vektory Přímka v rovině Polohové vztahy bodů a přímek v rovině Metrické vlastnosti bodů a přímek v rovině	45
Celková dotace:		70

5.5 Estetické vzdělávání

Charakteristika a cíle vzdělávání

Cílem estetického vzdělávání je jednak utvářet kladný vztah k materiálním a duchovním hodnotám, jednak podpořit tvůrčí přístup k okolní realitě, možnostem jejího utváření a přetváření osobitým způsobem. Podat žákovi syntézu náhledů na svět a lidskou společnost. V ostatních předmětech je svět zkoumán z hlediska biologických, fyzikálních, chemických, matematických, historických či společensko-vědních jevů, umělecká tvorba ukazuje, jak člověk v proměnách doby všechny tyto poznatky vstřebal a využil pro svůj další vývoj tvůrčím způsobem, učí mladého člověka, že umění žádné doby nebylo a není pouhým životním nadstandardem, nýbrž při vší své individualitě nadosobním spolutvůrcem dějin lidské společnosti a důležitým ukazatelem jejího dalšího vývoje. Estetická výchova se nezastupitelným způsobem podílí rovněž na zvyšování tzv. emoční inteligence, jež hraje stále významnější roli v tomto přetechizovaném světě.

Vzdělávací cíle

Estetické vzdělávání výrazně pomáhá každému jedinci k hlubšímu uchopení a pochopení sebe sama, čímž současně umožňuje přijetí ostatních individualit v jejich svobodném individuálním sebevyjádření. Každá oblast umělecké tvorby za použití specifických uměleckých postupů přispívá zcela osobitě a nezastupitelně k tomuto poznávacímu a sebevyjadřovacímu procesu. Vytvořený systém kulturních hodnot pomáhá formovat postoje žáka a je obranou proti snadné manipulaci a intoleranci. Estetické vzdělávání se podílí rovněž na rozvoji sociálních kompetencí žáků. K dosažení tohoto cíle přispívá i jazykové vzdělávání v českém jazyce a naopak estetické vzdělávání prohlubuje jazykové znalosti a kultivuje jazykový projev žáků.

Estetické vzdělávání obsahuje teoretické části, jejichž cílem je, aby žák pochopil, na základě vědomého prožitku a poznání, význam umění pro vývoj člověka (lidstva) a pro svůj osobní život, a činnostní části, které umožní žákovi aktivní vědomé sebevyjádření skrze různé druhy umění.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Předměty estetického vzdělávání směřují k tomu, aby žáci:

- uplatňovali ve svém životním stylu estetická kritéria;
- chápali umění jako specifickou výpověď o skutečnosti;
- chápali význam umění pro člověka;
- správně formulovali a vyjadřovali své názory;
- přistupovali s tolerancí k estetickému cítění, vkusu a zájmu druhých lidí;
- podporovali hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a měli k nim vytvořen pozitivní vztah;
- získali přehled o kulturním dění;
- uvědomovali si vliv prostředků masové komunikace na utváření kultury.

5.5.1 Hudební výchova (HV)

Charakteristika a cíle vyučovacího předmětu

Předmět hudební výchova vychází z RVP pro kombinovaná lycea. Je zaměřen primárně na sociálně osobnostní rozvoj studentů a je zároveň specificky uměleckým předmětem, který vede k uměleckému a estetickému cítění. Ve vyučování hudební výchovy ve waldrofské pedagogice je kladen důraz na pochopení nemateriální povahy hudby a na její schopnost promlouvat k samotnému jádru člověka. Hudba utváří uměleckým způsobem rozvíjející se individualitu dospívajících a má značný vliv zejména na jejich sociální vývoj. Hlavním cílem je podněcovat žáky k přispívání tvůrčím způsobem ke společné tvorbě, a to zcela vědomě a bděle. Na pozadí vývojových období hudby se nabízí možnost cvičení vzájemného naslouchání, které je předpokladem k věcné diskuzi, k respektu a porozumění odlišným názorům. Další cíle předmětu jsou zaměřeny na jednotlivé osobnosti studentů a jejich schopnosti a dovednosti jsou rozvíjeny na základě specifických osobnostních rysů. Obecným cílem je vést studenty k obecnému estetickému a uměleckému cítění, k orientaci v umělecké hudební scéně v česku i v zahraničí, k porozumění významným historickým změnám a postojům v historii hudby. Dalším cílem je vést studenty k rozvoji vlastní osobnosti, sociálního cítění, seberealizaci a sebereflexi.

Forma realizace předmětu

Specifikem předmětu hudební výchova je mimo jiné jeho praktičnost. Předmět je realizován v běžné učebně nebo ve speciálně upravené učebně. Učivo předmětu hudební výchova je členěno do tří základních oblastí: praktického provádění hudebních skladeb (formou zpěvu, hry na nástroje a propojením těchto dvou činností), analýzy hudebních skladeb a hudební nauka (při níž žáci uplatňují poznané pojmy hudební terminologie a učí se rozlišovat objektivní popis hudebních fenoménů a vyjádření pocitů, jež v nich hudba vzbuzuje) a poznávání dějin hudby (uvádění tvorby jednotlivých skladatelů do kontextu doby).

Ve vyučování hudební výchovy je využívána hromadná, skupinová, popřípadě individuální forma výuky, tyto formy lze navzájem kombinovat. Základní metodou práce jsou společné analýzy hudebních skladeb, na základě dialogu dochází k formulování fenoménů a charakteristik stylů. Další používanou metodou je odborný výklad, či vytváření společných projektů, referátů a jejich prezentace. V rámci hudebních činností získává žák vlastní praktické zkušenosti s hudebními skladbami. Rozezpíváním a pohybem zdokonaluje své hlasové schopnosti, při hudební produkci pěstuje spolupráci s ostatními a školí se v improvizaci.

Výchovné a vzdělávací strategie a kompetence žáka

V rámci kompetencí k učení vedeme žáky k výběru vhodných způsobů, metod a strategií pro efektivní učení se zpěvu, pro získání rytmických schopností; poskytujeme žákům prostor pro nalézání informací, které se týkají dějin hudby a hudební teorie; seznamujeme žáky s obecně užívanými termíny a pojmy v oblasti hudebních výrazových prostředků. V rámci kompetencí k řešení problémů student vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému; zamýšlí se nad jednotlivými oblastmi hudební problematiky a porovnávají hudební styly a formy v dějinných souvislostech. Kompetence komunikativní vedou studenta k tomu, že formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se

výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu; naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje; využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi. V rámci kompetencí sociálních a personálních student účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce; přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druhí lidé myslí, říkají a dělají; vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Realizace průřezových témat a mezipředmětové propojení

Předmět hudební výchova je úzce propojen s předmětem dramatická výchova, umělecká tvorba a český jazyk, kde se struktura předmětu hudební výchova bude držet učivem probíraném v jednotlivých ročnících v rámci výše zmíněných předmětů. Jeho realizace bude úzce navázána na literární učivo českého jazyka tak, aby na sebe jednotlivá období navazovala. Dále se předmět hudební výchova spojuje s předmětem dějepis, ve kterém bude navazovat na probíraná historická témata.

Vzdělávací obsah předmětu

V předmětu hudební výchova je hlavním obsahem hudební kultura, teorie, nauka a praktika. Jak bylo výše zmíněno, předmět je členěn do tří základních oblastí:

- praktické provádění hudebních skladeb (formou sólového, skupinového a sborového zpěvu, hry na nástroje a propojení těchto dvou činností)
- analýza hudebních skladeb (hudební terminologie, objektivní popis hudebních fenoménů a vyjádření pocitů, jež v nich hudba vzbuzuje, hudební nauka)
- poznávání dějin hudby (historie a dějiny vývoje hudby od počátků po současnost).

Hodnocení výsledků studentů

Při hodnocení předmětu hudební výchova je kladen důraz na ochotu podílet se na realizaci hudebních děl a schopnost tvořivého přístupu ke společné práci; schopnost zdokonalování vlastního hudebního projevu; znalosti žáků z oblasti dějin hudby a hudebních forem; schopnost žáků rozpoznat estetické a postojové charakteristiky hudebních děl, jejich umělecké sdělení v souvislosti s dobou charakteristikou; schopnost utváření postojů žáků k významu hudebních děl pro vývoj lidstva, kultury a pro jejich vlastní život. Studenti jsou průběžně hodnoceni za aktivitu v hodině, průběžné projekty, testy a referáty. Hodnocení je prováděno slovním hodnocením. Studenti jsou zároveň hodnoceni z aktivní účasti na hodinách, za docházku a plnění domácích úkolů.

1. ročník (10. třída) - 2 hod/týden

Obsah učiva v 1. ročníku (10. třída) – 2 hod/týden		
Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák/ žákyně: - na příkladech popíše význam hudby v životě jednotlivce a společnosti; - vysvětlí rozdíly mezi artificiální a nonartificiální hudbou a na základě aktivního poslechu je schopen diskutovat o slyšené skladbě; - určí strukturu skladby a její charakteristické rysy; - na základě poslechu zařadí skladbu do příslušného stylového období; - zdokonaluje své hudební vyjádření (zpěvem, nástrojem) při individuální i společné produkci; - má přehled o různých hudebních žánrech; - orientuje se v notách, chápe notový zápis, rozumí základům stupnic; - charakterizuje přínos jednotlivých hudebních osobností, struktur, forem a prvků pro vývoj hudby - orientuje se v probíraném období, zná přední skladatele a díla daného období	Hudební historie a teorie -hudební epochy od počátků vzniku hudby přes pravěk, starověk, středověk, renesanci až po baroko - nauka o hudebních formách a jejich vývoj v hudební historii - analýza skladeb, hledání a charakterizování typických melodických, harmonických a metro-rytmických rysů - cvičení k uchopení hudebních prvků - významná díla a autoři výše zmíněných období	22
	Interpretace hudby - zpívání a hraní skladeb z jednotlivých období hudební historie a jejich doprovázení na rytmické nebo individuální melodické nástroje - vedení rozezpívání a vedení nácvičku skladeb - sólový zpěv a základy vícehlasu - hudební nástroje teorie a praxe	23
	Hudební nauka - noty a pomlky, notová osnova, klíče - popis not - zápis not - stupnice	21
Hodinová dotace celkem: 66		

2. ročník (11. třída) - 2 hod/týden

Obsah učiva v 2. ročníku (11. třída) – 2 hod/týden		
Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák/žákyně: - na příkladech popíše význam hudby v životě jednotlivce a společnosti; - na základě aktivního poslechu je schopen diskutovat o slyšené skladbě; - na základě poslechu zařadí skladbu do příslušného stylového období; - zdokonaluje své hudební vyjádření (zpěvem, nástrojem) při individuální i společné produkci; - nalézá souvislosti ve vývoji jednotlivých hudebních epoch a srovná tyto epochy navzájem; - hudebně improvizuje v rámci skupiny; - zvládá základy sólového zpěvu a vícehlasu - orientuje se v posuvkách, předznamenání a dynamice - orientuje se v probíraném období, zná přední skladatele a díla daného období	Hudební historie a teorie -hudební epochy klasicismu a romantismu - prohloubené poznávání hudební historie (hudební epochy a styly) - analýza skladeb, hledání a charakterizování typických melodických, harmonických a metro-rytmických rysů - cvičení k uchopení hudebních prvků - významná díla a autoři výše zmíněných období	23
	Interpretace hudby - zpívání a hraní skladeb z jednotlivých období hudební historie a jejich doprovázení na rytmické nebo individuální melodické nástroje - vedení rozezpívání a vedení nácviku skladeb - poslech a hodnocení zpěvního projevu - technika sólového zpěvu - základy vícehlasého zpěvu - hudební nástroje teorie a praxe	23
	Hudební nauka - posuvky -předznamenání - dynamika	22
Hodinová dotace celkem: 68		

3. ročník (12. třída) - 1,5 hod/týden

Obsah učiva v 3. ročníku (12. třída) – 2 hod/týden		
Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák/žákyně: - na příkladech popíše význam hudby v životě jednotlivce a společnosti; - vysvětlí rozdíly mezi artificiální a nonartificiální hudbou a na základě aktivního poslechu je schopen diskutovat o slyšené skladbě; - určí strukturu skladby a její charakteristické rysy - hudebně improvizuje v rámci skupiny; - vytvoří vlastní skladbu a interpretuje ji - popíše na základě vlastních zkušeností vliv hudby různých stylových období na psychiku současného člověka; - na základě poslechu zařadí skladbu do příslušného stylového období - má přehled o nejvýznamnějších světových hudebních tvůrcích a skladatelích daného období	Hudební historie a teorie - hudební epochy: 20. století (IMPRESIONISMUS, EXPRESIONISMUS, NEOKLASICISMUS, NEOFOLKLORISMUS, hudba po 2. světové válce) - nauka o hudebních formách a jejich vývoj v hudební historii - analýza skladeb, hledání a charakterizování typických melodických, harmonických a metro-rytmických rysů - cvičení k uchopení hudebních prvků	16
	Hudební interpretace - cvičení ke zdokonalování hlasových schopností - zpívání skladeb z jednotlivých období hudební historie a jejich doprovázení na rytmické nebo individuální melodické nástroje - hudební improvizace a interpretace skladeb - tvorba vlastního hudebního díla	20
	Hudební nauka - akordy - stupnice dur a moll - tóniny	15
Hodinová dotace celkem: 51		

4. ročník (13. třída) - 1,5 hod/týden

Obsah učiva v 4. ročníku (13. třída) – 2 hod/týden		
Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák/žákyně: - popíše na základě vlastních zkušeností vliv hudby různých stylových období na psychiku současného člověka; - tvoří si úsudky a myšlenky o přínosu hudby k vývoji lidské kultury od jejích počátků až do současnosti a dovede je vyjádřit; - charakterizuje rozdíly mezi moderní vážnou a populární hudbou. učivo - zhodnotí zpěvní projev jiného interpreta a navrhne cvičení k odstranění nedostatků; - na základě aktivního poslechu je schopen diskutovat o slyšené skladbě; - na základě poslechu zařadí skladbu do příslušného stylového období; - orientuje se v probíraném období, zná přední skladatele a díla daného období	Hudební historie a teorie - hudba 20. a 21. století - současnost - nauka o hudebních formách a jejich vývoj v hudební historii - analýza skladeb, hledání a charakterizování typických melodických, harmonických a metro-rytmických rysů - cvičení k uchopení hudebních prvků	15
	Interpretace hudby - poslech a hodnocení zpěvního projevu - cvičení ke zdokonalování hlasových schopností; - zpívání skladeb z jednotlivých období hudební historie a jejich doprovázení na rytmické nebo individuální melodické nástroje; - sólový zpěv, vícehlasy	15
	Hudební nauka - transpozice - stupnice dur a moll - tóniny	12
Hodinová dotace celkem: 42		

5.5.2 Umělecká tvorba a dějiny umění (UT)

Předmět Umělecká tvorba realizuje vzdělávací obsah **Výtvarné činnosti** z oblasti **Estetické vzdělávání** RVP Kombinovaného lycea.

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Obecným cílem předmětu **Umělecká tvorba** je rozvíjet u žáků schopnost vnímat a tvůrčím způsobem zpracovávat okolní realitu prostřednictvím různých uměleckých technik a materiálů. Tento předmět podporuje estetické vnímání, kreativitu a schopnost vyjádřit své myšlenky a pocity prostřednictvím výtvarné tvorby, a to jak v oblasti kresby, malby, grafiky nebo plastiky, tak i mnoha dalšími alternativními technikami. Cílem je nejen podpořit umělecký růst a rozvoj individuálních dovedností žáků, ale i seznámit je s historickými, kulturními a teoretickými aspekty umění, čímž předmět přispěje k hlubšímu pochopení kulturního dědictví a hodnoty umělecké tvorby v každodenním životě. Žáci se učí nejen technickým dovednostem, ale i reflexi vlastního uměleckého procesu, rozvoji představivosti a týmové spolupráce.

Charakteristika učiva

Učivo předmětu **Umělecká tvorba** je rozděleno na teoretickou a praktickou část. Teoretická část zahrnuje diskusi a interpretaci uměleckých děl, historické souvislosti a vztah umění k osobnímu životu žáků. Žáci se seznámí s vývojem uměleckých směrů, významnými uměleckými koncepty a principy různých uměleckých médií. Praktická část se zaměřuje na tvorbu a techniky kresby, malby, sochařství a dalších uměleckých disciplín, kde žáci aktivně využívají různé materiály a nástroje. Součástí výuky je i experimentování s barvami a tvary, což podporuje osobní vyjádření a tvořivost. Žáci se postupně učí používat teoretické znalosti v praxi, kombinovat různé techniky a vytvářet autorská díla, která odrážejí jejich osobní vizi a umělecký záměr. Výuka je propojena s dějinami umění a teorií kultury, což žákům umožňuje lépe chápat souvislosti mezi uměleckým procesem a širším kulturním kontextem. Kromě teoretické a praktické části výuky též studenti navštěvují umělecké výstavy, významné kulturní instituce a památky, související s probíranými tématy nebo naopak inspirující k vlastní tvorbě. Navazují diskuse a rozbor textů dotýkajících se světa umění, formulování vlastního názoru.

Cíle vzdělávání v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

V předmětu **Umělecká tvorba** je kladen důraz na rozvoj estetického vnímání a citlivosti žáků vůči umění a kultuře. Cílem je podporovat schopnost žáků vnímat umění jako specifickou výpověď o skutečnosti, která odráží jak individuální, tak společenské hodnoty. Žáci se učí vyjadřovat a interpretovat své pocity, myšlenky a emoce prostřednictvím různých uměleckých médií, čímž se podněcuje jejich osobní tvořivost a sebevyjádření. Výuka umění zároveň usiluje o rozvoj tolerance k estetickým hodnotám a vkusům druhých, podporuje respekt vůči kulturní rozmanitosti a buduje pozitivní vztah k místní, národní i globální kultuře. Výchova v oblasti umění se zaměřuje na prohlubování vztahu k duchovním a kulturním hodnotám, což má pozitivní dopad na celkový osobnostní a sociální rozvoj žáků. Je kladen důraz na rozvoj osobní kreativity každého žáka s ohledem na jeho individuální talenty a zájmy.

Cílem výuky je žák, který:

- rozezná a vysvětlí rozdíl mezi plastikou, sochou a reliéfem, kresbou a grafikou, malbou i dalšími uměleckými médii;
- umí zacházet s nezbytným nářadím při opracovávání a zpracovávání rozličných materiálů (např. hlína, dřevo kámen, kov);
- je obeznámen s nezbytnými bezpečnostními zásadami práce v dílně;
- snaží se vyhledávat a rozlišovat rozličné přístupy v uměleckém světě a provazovat je s životními postoji;
- dokáže ztvárnit a interpretovat své pocity a myšlenky rozdílnými technikami a v rozličných materiálech;
- dovede interpretovat umělecké dílo na základě dojmů a symbolů
- spolurozhoduje o nejvhodnějším výběru obsahu i výtvarné techniky pro ztvárnění osobně závažného tématu;
- účinně využívá svých poznatků o přírodních materiálech a zdrojích k ochraně životního prostředí;
- dokáže diskutovat k tématu a vyjádřit vlastní názor v rámci umělecké sféry

Výukové strategie (pojetí výuky)

Výuka předmětu **Umělecká tvorba** je realizována kombinací teoretických a praktických metod, které podporují aktivní zapojení žáků do procesu učení. Kromě tradičních přednášek a diskusí se používají brainstormingové techniky, samostatné úkoly a tvorba projektů, které rozvíjejí kreativitu a umělecké uvažování studentů. Praktická část výuky se zaměřuje na konkrétní umělecké formy a techniky, což umožňuje žákům seznámit se s materiály a nástroji nezbytnými pro jejich tvorbu. Důraz je kladen na proces tvoření, osobní prožitek a kontakt s materiálem či technikou, nikoliv pouze na výsledek, čímž se podporuje rozvoj dovedností, zručnosti a estetického vnímání. V průběhu výuky jsou žáci vedeni k vyjádření svých osobních názorů a emocí prostřednictvím umění a ke zlepšení schopnosti argumentovat a diskutovat o uměleckých tématech. Výuka je zároveň propojena s teoretickými základy, zejména prostřednictvím dějin umění, což umožňuje žákům lépe pochopit umělecké směry, techniky a jejich historické a společenské souvislosti.

Výchovné a vzdělávací strategie, realizace klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k používání různorodých zdrojů a práci s nimi, aby si osvojili důležitá fakta a na základě jejich znalostí dokázali vyložit kulturní vývoj,
- prací s různými texty a jejich interpretací učíme žáky jejich kritickému hodnocení,
- zadáváním samostatné práce podporujeme v žácích schopnost vyhledávat a získávat informace,
- vhodnou motivací v žákovi probouzíme zájem o umění,
- vedeme žáky k možnostem dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.

Kompetence k řešení problémů

- zadáváním samostatného vyhledávání informací v historických pramenech učíme žáky analyzovat, srovnávat, kriticky hodnotit získaná fakta a dospívat k samostatným závěrům,
- vedeme žáky ke spolupráci při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení)

- vedeme žáky k promítání osobních emocí a názorů do umělecké tvorby, čímž dochází k jejich ventilování a řešení potíží s osobní rovnováhou

Komunikativní kompetence

- při ústním prověřování znalostí a v diskusi nad nabízenými tématy učíme žáky přesně srozumitelně formulovat myšlenky, argumentovat na základě zvládnutých faktů, využívat všech prostředků zejména mluvené komunikace,
- skupinovou práci motivujeme žáky ke společné komunikaci
- pravidelnou reflexí práce studentů rozvíjíme dovednost argumentace
- zadáváním referátů, seminárních prací a následnou diskusí nad nimi vedeme k užívání správné terminologie a symboliky oboru, jasnému, srozumitelnému a přiměřenému vyjadřování vzhledem k typu projevu.

Občanské kompetence a kulturní povědomí

- zařazováním samostatných vystoupení žáků a volbou vybraných kapitol z historie formujeme v žácích občanské postoje, vedeme je k pochopení zásad života v občanské společnosti, k potřebě jejího stálého kultivování i ochrany,
- v procesu tvorby a interakce s uměleckou produkcí vedeme žáky ke vnímání a uvědomování si kulturních a duchovních hodnot, tradic,
- vhodnými ukázkami a příklady vedeme žáky k vytváření vědomí nezbytnosti chránit kulturní a duchovní hodnoty,
- vedeme žáky k uvědomování si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identity,
- vedeme žáky k aktivní toleranci k identitě druhých.

Sociální a personální kompetence

- navozujeme diskuse, při nichž mají žáci možnost vyjadřovat se k názorům druhých a tolerovat názory ostatních,
- formou skupinové práce, zadáváním referátů, tvorbou projektů vedeme žáky k posuzování svých reálných fyzických a duševních možností,
- zařazením projektového vyučování do výuky směřujeme žáky k aktivní spolupráci při stanovování a dosahování společných cílů,
- vedeme žáky k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým,
- usilujeme o tvořivou kultivaci estetických schopností žáků skrze umělecké sebevyjádření, a tím se podílet na kulturním životě.

Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

- důsledným vyžadováním plnění úkolů a dodržování pracovních povinností vytváříme v žácích pocit zodpovědnosti,
- zadáváme a kontrolujeme dlouhodobější a domácí práce, a tím připravujeme žáky na soustavnou práci,
- vedeme žáky k reálné představě o pracovních, platových a jiných podmínkách v oboru a o požadavcích zaměstnavatelů na pracovníky,
- připravujeme žáky k uvědomění si významu celoživotního vzdělávání a schopnosti přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám.

Hodnocení výsledků žáků

Hodnocení výsledků žáků v předmětu **Umělecká tvorba** je prováděno průběžně a zahrnuje různé aspekty výuky. Klíčovým kritériem je aktivita žáka během hodin, včetně účasti na diskusích, samostatných úkolech a skupinových projektech, které podporují jejich kreativitu a schopnost týmové spolupráce. Dále je hodnocena schopnost interpretovat umělecká díla a schopnost aplikovat teoretické poznatky do praktické tvorby. Významnou součástí hodnocení je **seminární práce**, která umožňuje žákům prokázat svou schopnost analyzovat a vyjadřovat se k uměleckým tématům, včetně historických kontextů a osobní reflexe. Dalšími důležitými prvky hodnocení jsou **výtvarné práce inspirované návštěvami výstav** nebo přednášenou látkou, kde je kladeno důraz na schopnost žáků přenést získané poznatky do vlastní tvorby. Nejvýznamnějším kritériem hodnocení je však **vlastní umělecký projekt**, který syntetizuje všechny dovednosti a znalosti získané v průběhu výuky. Tento projekt představuje vrchol kreativního procesu a je hodnocen na základě originality, technické zručnosti a schopnosti žáka vyjádřit své myšlenky a pocity prostřednictvím vybraného uměleckého média.

V rámci předmětu je možné realizovat aplikace a prohlubování teoretických poznatků při výtvarných exkurzích do významných kulturních památek a galerií v rámci celé ČR i Evropské unie.

Předmět v sobě integruje tato průřezová témata:

V předmětu umělecká tvorba je možno využít mezipředmětových vztahů s vyučovacími předměty český jazyk, dějepis, hudební výchova, dramatická výchova, tělesná výchova či komunikace nebo matematiky. Průřezovým tématem je **Občan v demokratické společnosti** – studenti prostřednictvím tvorby reagují na svět, v němž žijí, učí se skrze tvorbu projevovat vlastní emoce a myšlenky, zhodnocovat a historicky srovnávat současnou a minulou situaci člověka na základě odrazu ve světě umění. Skrze umělecký projev studenti formulují svůj postoj a učí se vyjádřit názor osobitým způsobem a nacházet a formovat osobní identitu. Dalším průřezovým tématem je **geometrie**, s níž se studenti setkávají v rámci tvorby mandaly, symetrického ornamentu, kresby zátiší a figury, kde vyměřují a uvědomují si provázanost tvarů a forem.

1. ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodinová dotace
Žák/yně: -rozezná a vysvětlí rozdíly mezi jednotlivými uměleckými médii, má utvořenou představu o tom, co je to umělecké dílo a kdo je to umělec; -seznámí se s teorií kresby a s jejími podobami, osvojí si techniky jednotlivých médií, jejichž prostřednictvím zpracovává své myšlenky, pocity a nápady; -je schopen vytvořit vlastní koncept uměleckého díla; -dokáže ztvárnit a interpretovat své pocity a myšlenky (podpořené dostupnými podněty) rozdílnými technikami a v rozličných materiálech; -rozumí teorii barev, jejich vlivu na lidskou psychiku po vzoru Goetha, je schopen přenést své emoce do tvorby; -je seznámen s náležitostmi kompozice, perspektivy, anatomie a dalších aspektů tvorby uměleckého díla; -má základní znalosti z oblasti dějin umění; -je schopen samostatně interpretovat libovolné umělecké dílo, dokáže si propojit teorii s vizuální podobou umění; -zachází správně a bezpečně s nářadím při zpracovávání rozličných materiálů (např. hlína, dřevo, kámen, kov);	Úvod do teorie umění – koncept uměleckého díla, umění vs. kýč, druhy uměleckých médií Interpretace uměleckých děl na základě obrazové přílohy, diskuse o významu a symbolech Stínová kresba, kontrast - práce s objemem a prostorem Kompozice a perspektiva – práce se zátiším Skicování, šrafování, stínování – možnosti kresebného znázornění objektu Kresebné praktikum – figurální kresba, anatomie, světlo a stín, práce s modelem Tečkovací malířská technika Autoportrét – zachycení výrazu a proporcí vlastní tváře Malba akvarelem na mokrý podklad Vrstvené malování akvarelem – práce s hloubkou a strukturou barev Tvorba architektonického návrhu (návaznost na dějepis a koncept antického chrámu, kolektivní projekt) Sociální malba – kolektivní výtvarná tvorba Sochařství (anatomické studie z hlíny) – modelování částí těla (ruka, noha, tvář), busty nebo jiného realistického objektu podle skici Tvorba koláže a asambláže Základy land artu – práce s přírodninami, koncept krajinomalby Experimentální techniky a volná tvorba; ztvárnění vlastního uměleckého projektu libovolným médiem; sepsání obhajoby a prezentace práce Kapitoly z dějin umění – pravěk a starověk, historický a společenský kontext	66

-je schopen promítnout poznatky z interpretace děl do vlastní tvorby; -využívá své poznatky o přírodních materiálech nejen k výtvarným činnostem, ale také k estetickému a zdravému ovlivňování životního prostředí a stylu; - vybere vhodný obsah i výtvarnou techniku pro ztvárnění osobně závažného tématu	Práce se dřevem - lžíce Ztvárnění vlastního uměleckého projektu libovolným médiem, sepsání obhajoby a prezentace práce Návštěva výstavy, společná reflexe + inspirovaná výtvarná činnost -Další umělecké aktivity umocňující pochopení probírané látky a procvičovaných technik, + rozšiřující výtvarné techniky (např. práce se dřevem, práce s kovem, práce se sklem, vlnou, látkou – barvení, krejčovství) a uplatnění principů a požadavků RVP v nich dle odborných možností konkrétního učitele.	
Celková dotace: 66 hod		

2. ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodinová dotace
Žák/yně: -rozezná a vysvětlí rozdíly mezi jednotlivými uměleckými médii, má utvořenou představu o tom, co je to umělecké dílo a kdo je to umělec, rozezná rozdíl mezi uměním a kýčem; -osvojí si techniky jednotlivých médií, jejichž prostřednictvím zpracovává své myšlenky, pocity a nápady; -je schopen vytvořit vlastní koncept uměleckého díla; -dokáže ztvárnit a interpretovat své pocity a myšlenky a okolní podněty rozdílnými technikami a v rozličných materiálech; rozvíjí kreativitu a seberealizuje se; -rozumí teorii barev, je seznámen s náležitostmi kompozice, perspektivy, anatomie a dalších aspektů tvorby uměleckého díla;	Obecná teorie umění, základní estetické koncepty od starověku po současnost Úvod do teorie malířství – teorie barev, druhy malířských podkladů a jejich specifika Úvod do teorie sochařství – plastika x reliéf, materiály (dřevo, kámen, kov a další), druhy soch Psychologie umění – vliv barev na lidskou psychiku, experimentální tvorba Mandala, koncept symetrie, energie tvaru, ornament Textilní koláž/obraz na velkém formátu Tečkovací malířská technika Interpretace uměleckých děl na základě obrazové přílohy Realistická kresba – kresba podle skutečnosti, práce s proporcemi Kresebné praktikum – zátiší, tvorba kompozice, kontrast světla a stínu, práce s uhlím a pastelem	68

-má základní znalosti z oblasti dějin umění; -je schopen samostatně interpretovat libovolné umělecké dílo; -zachází správně a bezpečně s nářadím při zpracovávání rozličných materiálů (např. hlína, dřevo, kámen, kov); -snaží se pochopit sounáležitosti mezi smysly a tvorbou umění, tvorbou poznávají své schopnosti a zlepšují motorické dovednosti pomocí tvorby; -využívá své poznatky o přírodních materiálech nejen k výtvarným činnostem, ale také k estetickému a zdravému ovlivňování životního prostředí a stylu; -vybere vhodný obsah i výtvarnou techniku pro ztvárnění osobně závažného tématu; -rozvíjí společenské schopnosti, komunikaci, uměleckým jednáním stmeluje kolektiv, utváří si subjektivní názor na díla	Kresba postavy podle modelu – zachycení pohybu a proporcí, portrétní kresba – proporce a stínování Malba středověkými technikami – temperová malba, iluminace Malířské praktikum – tempera, akryl Sochařské praktikum – abstraktní socha, stylizovaná socha (hlína), sochařské ztvárnění/využití přírodnin Prostorová tvorba – práce s papírem a dalšími materiály Tvorba koláže a asambláže Práce s přírodninami, kresba/malba v plenéru, land artové praktiky Přednášky z dějin umění – středověk, historický a společenský kontext (+ komentovaná návštěva středověké památky) Experimentální techniky a volná tvorba Ztvárnění vlastního uměleckého projektu libovolným médiem, sepsání obhajoby a prezentace práce Návštěva výstavy, textová reflexe + inspirovaná výtvarná činnost -Další umělecké aktivity umocňující pochopení probírané látky a procvičovaných technik, + rozšiřující výtvarné techniky (např. práce se dřevem, práce s kovem, práce se sklem, vlnou, látkou – barvení, krejčovství) a uplatnění principů a požadavků RVP v nich dle odborných možností konkrétního učitele.	
Celková dotace: 68 hod		

3. ročník – 2h / týdně

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodinová dotace
Žák/yně: -osvojí si pracovní techniky a dovednosti pro schopnost vizuální vyjádření svých pocitů a nápadů; -je schopen propojit text a vizualitu, aktivuje imaginaci; -sezná se se základy dějin umění a kultury; -pochopí principy akčního umění a v tomto médiu zkusí experimentovat; -rozezná a vysvětlí rozdíl mezi plastikou, sochou a reliéfem, kresbou a grafikou, malbou ad. médii; -osvojí si pracovní techniky a dovednosti pro schopnost vizuální vyjádření svých pocitů a nápadů; -vybere vhodný obsah i výtvarnou techniku pro ztvárnění osobně závažného tématu; -je schopen organizovat vlastní nápady do tvorby komplexního vlastního projektu a realizovat všechny jeho části od návrhu až po prezentaci -je schopen pracovat kvalitně s barvou a barevnými přechody	Úvod do teorie umění – koncept uměleckého díla, vznik, inspirace, příprava, průběh tvorby, finální podoba díla, umělec a jeho génius, umění vs. kýč. Předčítání z Gombrichova Příběhu umění a společná diskuse o podstatě umění a osobních zkušenostech s uměleckými díly a tvorbou Prohloubení vrstveného malování akvarelem – experimentování s barevnými přechody. Ilustrace knižní ukázky, citátu, básně nebo jiného vybraného textového úryvku – vlastní volba techniky Práce s hlinou, ztvárnění masky, provedení též v kresbě Grafické techniky – perokresba, linoryt Tečkovací malířská technika Koláž a asambláž – experimentální techniky kombinování materiálů. Autoportrét, portrét, karikatura – důraz na výrazovou složku, práce s výtvarným zjednodušením a expresivitou. Akční umění, performance art, happening, konceptuální umění – přechody mezi uměním a divadlem, lidské tělo jako socha, teoretický přehled nejvýznamnějších děl. Konceptuální umění – myšlenka jako aspekt díla převyšující jeho materiální podobu a řemeslnou zdatnost. Goethova nauka o barvách – propojení teorie s vlastní tvorbou. Tvorba vlastní značky a modelu návrhu – oděvu, doplňku či vybavení z textilu nebo jiného materiálu, včetně vytvoření figuríny a soklu. + design značky – popis, tvorba písma a loga	68

	Obecná teorie umění – základní estetické koncepty od starověku po současnost. Dějiny umění – Umění novověku (barok, umění 18./19. století) Volná tvorba v rámci závěrečného uměleckého projektu + jeho obhajoba a prezentace, skupinová výstava Návštěva výstavy, textová reflexe + inspirovaná výtvarná činnost -Další umělecké aktivity umocňující pochopení probírané látky a procvičovaných technik, + rozšiřující výtvarné techniky (např. práce se dřevem, práce s kovem, práce se sklem, vlnou, látkou – barvení, krejčovství) a uplatnění principů a požadavků RVP v nich dle odborných možností konkrétního učitele.	
Celková dotace: 68 hod		

4. ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodinová dotace
Žák/yně: -vybere vhodný obsah i výtvarnou techniku pro ztvárnění osobně závažného tématu; -rozumí pojmu umění a dalším náležitostem, je seznámen s estetickými koncepty, dokáže interpretovat dílo; -dokáže rozlišovat mezi uměleckými médii a je seznámen se základy jejich praxe; -používá poznatky z pozorování a interpretace uměleckých děl při vlastní tvůrčí práci i interpretaci díla;	Úvod do teorie umění – vznik uměleckého díla, inspirace, příprava, průběh tvorby, umělec a jeho génius, umění vs. kýč. Interpretace uměleckých děl – analýza děl od pravěku po současnost na základě obrazového materiálu. Práce s přírodním i dekoračním barveným pískem a štěrkem – utváření ploch a detailů s využitím sybkých materiálů Kruhová forma v umění – její projevy v historii a každodenním životě. Psychologie umění, C. G. Jung Tečkovací malířská technika – experimentování s bodovou strukturou obrazu.	56

-je schopen kolektivně i individuálně zpracovávat vnitřní emoce a myšlenky prostřednictvím tvorby -dokáže se umělecky vyjadřovat prostřednictvím různorodých materiálů a technik -dokáže interpretovat umělecká díla a diskutovat o jejich významu	Měditepectví – základní i rozšiřující techniky práce s kovem, mísa, šperk, volná tvorba Teorie kresby – historické proměny funkce kresby od pravěku po současnost, ukázky konkrétních děl. Kresebné praktikum – kompozice, perspektiva, anatomie, práce se zátiším/modelem. Modelování – kolektivní práce s hlínou. Koláž a asambláž – rozšíření technik kombinování materiálů. Mandala – individuální i skupinové zpracování kruhových kompozic. Návštěva výstavy a společná reflexe Dějiny umění – moderní a současné umění, historický a společenský kontext, klíčoví umělci a teoretické koncepty + společná diskuse o podstatě umění Vlastní umělecký výstup – realizace a prezentace závěrečného díla, kolektivní výstava. -Další umělecké aktivity umocňující pochopení probírané látky a procvičovaných technik, + rozšiřující výtvarné techniky (např. práce se dřevem, práce s kovem, práce se sklem, vlnou, látkou – barvení, krejčovství) a uplatnění principů a požadavků RVP v nich dle odborných možností konkrétního učitele.	
Celková dotace: 56 hodin		

Pozn.: Průběh a náplň výuky se může proměňovat na základě dostupného materiálu, zájmu kolektivu, individuálního rysu časové náročnosti zpracování úkolu či dalších možností. Liší se podoba navštívených výstav či dostupnost památek.

5.5.3 Dramatická výchova a komunikace (DV)

Charakteristika a cíle vyučovacího předmětu

Předmět dramatická výchova vychází z RVP pro kombinovaná lycea. Je zaměřen primárně na sociálně osobnostní rozvoj studentů a je zároveň specificky uměleckým předmětem, který vede k uměleckému a estetickému cítění. Cíle předmětu jsou zaměřeny na jednotlivé osobnosti studentů, jejich schopnosti a dovednosti jsou rozvíjeny na základě specifických osobnostních rysů. Obecným cílem je vést studenty k obecnému estetickému a uměleckému cítění, k orientaci v umělecké divadelní scéně v česku i v zahraničí, k porozumění významným historickým změnám a postojům v historii divadla. Dalším cílem je vést studenty k rozvoji vlastní osobnosti, sociálního cítění, seberealizaci a sebereflexi.

Forma realizace předmětu

Specifikem předmětu dramatická výchova je jeho praktičnost. Předmět je realizován primárně nácvkem či dramatizací sociálních rolí. Vzhledem k charakteru předmětu jsou studenti rozděleni do dvou skupin, jejich výuka probíhá simultánně. Forma výuky je rozdělena mezi dva vyučující, kteří mají rozdělený obsah výuky pro danou skupinu tak, aby obě skupiny získaly stejné dovednosti a schopnosti. Běžná učebna je pro potřeby výuky uspořádána tak, aby byl studentům poskytnut dostatečný prostor pro práci úměrnou k obsahu vyučovacího předmětu. Druhou variantou je speciálně upravená učebna školy, která poskytuje dostatečně velké prostory pro práci ve výuce.

Výchovné a vzdělávací strategie a kompetence žáka

V rámci kompetencí k učení student vyhledává a třídí informace na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě a zároveň samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. V rámci kompetencí k řešení problémů student vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému; samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy; kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí. Kompetence komunikativní vedou studenta k tomu, že formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu; naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje; využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi. V rámci kompetencí sociálních a personálních student účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce; přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají; vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Realizace průřezových témat a mezipředmětové propojení

Předmět dramatická výchova je propojen s předmětem český jazyk, kde se struktura předmětu dramatická výchova bude držet učivem probíraném v jednotlivých ročnících v rámci předmětu český jazyk. Jeho realizace bude úzce navázána na učivo českého jazyka tak, aby na sebe jednotlivá období navazovala. Dále se předmět dramatická výchova spojuje s předmětem základy společenských věd, ve kterém bude navazovat na probíraná sociální, filozofická a politická témata. Předmět dramatická výchova se dále napojuje na předměty psychologie, komunikace, sociální práce, dějepisu, hudební a výtvarné výchovy.

Vzdělávací obsah předmětu

V praktické části předmětu je učivem hlasová a dechová příprava, mluvní a řečová cvičení. Práce s tělem, princip propojení těla a duše a vědomého pohybu. Soustředí se na výrazové prostředky, verbální i nonverbální komunikaci, improvizaci, nácvik sociálních interakcí, hru v roli, charakterizaci postavy a tvorbu inscenace. Zároveň praktická část povede k nácviku metodické přípravy dramatických her. V teoretické části je student seznámen s principem vzniku divadla od antiky až po současnost. Je seznámen s dějinami divadelní scény v Česku i v zahraničí, zná významné autory divadelní scény a učí se odbornému rozboru divadelních děl.

Hodnocení výsledků studentů

Studenti jsou hodnoceni primárně slovním hodnocením, které vychází z průběžných cvičení a inscenací. Dále jsou slovně hodnoceni za skupinové projekty, které ověřují dovednosti studentů v oblasti dějin divadla. Závěrečné hodnocení vychází z celkové práce v hodině, aktivity v hodině, účasti na projektech, znalostech v teoretické části předmětu a závěrečného představení. Studenti jsou zároveň hodnoceni z aktivní účasti na hodinách, za docházku a plnění domácích úkolů.

1. ročník (10. třída) - 2 hod/týden

Obsah učiva v 1. ročníku (10. třída) – 2 hod/týden		
Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozpozná své schopnosti při práci s mluveným slovem, využívá techniky mluvního projevu, vědomě pracuje s dechem a hlasem, cíleně využívá výrazové prostředky dramatického umění; - učí se cíleně modulovat hlas přiměřeně k sociální situaci; - vědomě rozvíjí řečové a komunikační dovednosti a schopnosti; - učí se pracovat s dabingem, namlouvání příběhů a vyprávění - je schopen jednat v improvizovaných situacích a reflektovat sebe sama ve vztahu ke svému okolí; - pracuje s maskou, tvorba masky a její využití v divadelní scéně - pracuje s loutkou, principy loutkovodčství, mluvení za loutkou i s loutkou, bříchohluvectví - vytvoří svým jednáním vlastní interpretaci (simulace, alternace, charakterizace); využije nabyté dovednosti při procesu společné inscenační tvorby; - vytvoří závěrečnou inscenaci s využitím masky nebo loutky - se orientuje v historii antického divadla, divadla Starověkého Řecka a Říma; - chápe začátky divadla a divadelní kultury v Čechách, orientuje se v prvním zaznamenaných divadelních dílech i v prvních českých divadelních autorech; - orientuje se v počátcích divadla v zahraničí	Dech, hlas, mluva - dechová cvičení, techniky dýchání, technika vědomého dýchání, praktika mindfulness - hlasové modulace, nácvik využití hlasu jako prostředku k vyjádření emocí, práce s rozsahem a intonací - jazykolamy a rozmlouvací cvičení, formální a neformální mluvní prostředky, formy komunikace - dabingová průprava, hlasová a zvuková divadelní technika	10
	Improvizace, mimika, gestika, maska a loutka - základy improvizace, improvizací cvičení, improvizace s předmětem - mimické cvičení, práce s výrazy, práce s maskou a obličejovými maskami - loutkové divadlo, jeho zásady a principy - základy gestiky, pantomima, náznakové divadlo, formy nonverbálního divadla	12
	Tvorba inscenace - hra v roli, charakterizace postavy, vcítění do role, napojování na charakter postavy - základy tvorby inscenace, práce režiséra, producenta, scénaristy, scénografa - tvorba vlastního námětu na divadelní inscenaci za pomoci masky a loutky	20

	Antické divadlo a divadlo Starověkého Řecka a Říma - principy založení a vzniku divadla, základy antického a starověkého divadla, autoři antického a starověkého divadla, díla antického a starověkého divadla, rozbor děl	12
	Počátky divadelní kultury v Čechách i zahraničí - principy založení a vzniku českého divadla, základy českého divadla, autoři počáteční české divadelní scény, díla počáteční divadelní scény, rozbor děl - základy počátků divadelní kultury v zahraničí	12
Hodinová dotace celkem: 66		

2. ročník (11. třída) - 2 hod/týden

Obsah učiva v 2. ročníku (11. třída) – 2 hod/týden		
Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - poznává začátky cílené sebereflexe i uvědomělé reflexe druhých; - je schopen jednat v improvizovaných situacích a reflektovat sebe sama ve vztahu ke svému okolí; - rozvíjí práci s tělem, umí se hýbat v prostoru i na jevišti, hápe principy jevištního pohybu i chůze; principy pohybového divadla - chápe principy činoherního divadla; orientuje se v základech činohry; zná stěžejní činohry české divadelní historie - vytvoří svým jednáním vlastní interpretaci (simulace, alternace, charakterizace); využije nabyté dovednosti při procesu společné inscenační tvorby - vytvoří závěrečnou inscenaci	Sebereflexe a reflexe - nácvik zdravých forem sebehodnocení, nácvik forem podávání konstruktivní kritiky a přijetí konstruktivní kritiky od okolí - cvičení na hodnocení vlastní práce a sám sebe	5
	Improvizace, mimika, gestika - cvičení na nácvik improvizace, improvizací cvičení, improvizace s předmětem - nácvik gestiky, pantomima, náznakové divadlo, formy nonverbálního divadla, nácvik krizových sociálních situací a jednání v nich	5

- orientuje se divadelních tendencích v období světové renesance; - získá přehled o povaze, hlavních představitelích a stěžejních divadelních dílech světového středověku, baroka a klasicismu; - seznámí se se základními myšlenkami českého humanismu a baroka, významnými osobnostmi a divadelními hrami toho období	Práce s tělem - cvičení na poznání vlastního těla v návaznosti na vývojová stadia osobnosti, práce s tělem jako s objektem, práce s tělem v divadelním prostoru - seznámení s historickými i současnými světovými trendy v přístupu k tělu a tělesnosti	8
	Činohra - základy činoherního divadla - rozbor a analýza činoherních divadelních inscenací - principy činoherního herectví - typologie postav	10
	Tvorba inscenace - hra v roli, charakterizace postavy, vcítění do role, napojování na charakter postavy -základy tvorby inscenace, práce režiséra, producenta, scénaristy, scénografa -tvorba vlastního námětu na divadlení inscenaci	32
	Divadlo v období baroka, klasicismu a humanismu - úvod do jednotlivých období; formy a metody divadelních her; autoři a divadelní hry jednotlivých období	8
Hodinová dotace celkem: 68		

3. ročník (12. třída) - 2 hod/týden

Obsah učiva v 3. ročníku (12. třída) – 2 hod/týden		
Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozpozná své schopnosti při práci s mluveným slovem, využívá techniky mluvního projevu, vědomě pracuje s dechem a hlasem, cíleně využívá výrazové prostředky dramatického umění; - je schopen jednat v improvizovaných situacích a reflektovat sebe sama ve vztahu ke svému okolí; - rozumí principům nonverbálního, pohybového a plastického divadla; - pracuje s tělem jako s vědomým objektem a zná jeho divadelní funkce - vytvoří svým jednáním vlastní interpretaci (simulace, alternace, charakterizace); využije nabyté dovednosti při procesu společné inscenační tvorby - vytvoří závěrečnou inscenaci za pomoci klaunských nebo mimovských prvků - získává přehled o české a světové divadelní scéně v 19. století - zná základní představitele a stežejní díla tohoto období	Dech, hlas, mluva - dechová cvičení, techniky dýchání, technika vědomého dýchání, praktika mindfulness - hlasové modulace, nácvik využití hlasu jako prostředku k vyjádření emocí, práce s rozsahem a intonací -jazykolamy a rozmlouvací cvičení, formální a neformální mluvní prostředky, formy komunikace	8
	Nonverbální divadlo, improvizace, mimika, gestika - cvičení na nácvik improvizace, improvizací cvičení, improvizace s předmětem - nácvik gestiky, pantomima, náznakové divadlo, formy nonverbálního divadla, nácvik krizových sociálních situací a jednání v nich	8
	Práce s tělem - cvičení na poznání vlastního těla v návaznosti na vývojová stadia osobnosti, práce s tělem jako s objektem, práce s tělem v divadelním prostoru - seznámení s historickými i současnými světovými trendy v přístupu k tělu a tělesnosti -nácvik divadelní práce s tělem v návaznosti na osoby s různými typy tělesného postižení a využití benefitů této práce	16

	Tvorba inscenace - hra v roli, charakterizace postavy, vcítění do role, napojování na charakter postavy - základy tvorby inscenace, práce režiséra, producenta, scénaristy, scénografa - tvorba vlastního námětu na divadlení inscenaci za pomoci klaunských prvků	20
	Divadlo 19. století - základy českého a světového romantismu v divadle - základy českého a světového realismu v divadle - divadelní díla 19. století - autoři 19. století	16
Hodinová dotace celkem: 68		

4. ročník (13. třída) - 2 hod/týden

Obsah učiva v 4. ročníku (13. třída) – 2 hod/týden		
Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozpozná své schopnosti při práci s mluveným slovem, využívá techniky mluvního projevu, vědomě pracuje s dechem a hlasem, cíleně využívá výrazové prostředky dramatického umění; - je schopen jednat v improvizovaných situacích a reflektovat sebe sama ve vztahu ke svému okolí; - zná základní klaunské principy a techniky; - zná základy kabaretního divadla a cirkusových prvků na divadelní scéně - chápe principy činoherního divadla; orientuje se v základech činohry; zná stěžejní činohry české divadelní historie - umí analyzovat divadelní dílo; rozbor divadelní hry; umí rozpoznat typologii postav v jednotlivých divadelních hrách - vytvoří svým jednáním vlastní interpretaci	Dech, hlas, mluva - dechová cvičení, techniky dýchání, technika vědomého dýchání, praktika mindfulness - hlasové modulace, nácvik využití hlasu jako prostředku k vyjádření emocí, práce s rozsahem a intonací - jazykolamy a rozmlouvací cvičení, formální a neformální mluvní prostředky, formy komunikace	8
	Improvizace, klaunství a cirkus - základy improvizace, improvizační cvičení, improvizace s předmětem - technika mimů; základy mimovství, hra s obličejovými prostředky - základy gestiky, pantomima,	8

(simulace, alternace, charakterizace); využije nabyté dovednosti při procesu společné inscenační tvorby - vytvoří závěrečnou činoherní inscenaci - orientuje se v divadelní scéně 1. poloviny 20. století; zná stěžejní autory a díla tohoto období - orientuje se v divadelní scéně 2. poloviny 20. století; zná stěžejní autory a díla tohoto období	náznakové divadlo, formy nonverbálního divadla -základní principy klauniády; - metoda zdravotního klauna; - cirkusové techniky; využití cirkusu v divadle -forma kabaretového divadla	
	Činohra - základy činoherního divadla - rozbor a analýza činoherních divadelních inscenací - principy činoherního herectví - typologie postav	14
	Tvorba inscenace - hra v roli, charakterizace postavy, vcítění do role, napojování na charakter postavy - základy tvorby inscenace, práce režiséra, producenta, scénaristy, scénografa - tvorba vlastního námětu na činoherní divadelní inscenaci	12
	Divadlo v 1. a 2. polovině 20. století - vývoj českého a světového divadla v předválečném a meziválečném období - vývoj českého a světového divadla od poválečného období po současnost - autoři a stěžejní díla tohoto období - příprava na maturitu	14
Hodinová dotace celkem: 56		

5.6 Vzdělávání pro zdraví

5.6.1 Tělesná výchova (TV)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova vychází z obsahu vzdělávací oblasti Vzdělávání pro zdraví. V tělesné výchově se usiluje zejména o výchovu a vzdělávání pro celoživotní provádění pohybových aktivit a rozvoj pozitivních vlastností osobnosti. Žáci jsou vedeni k pravidelnému provádění pohybových činností, ke kvalitě v pohybovém učení, jsou jim vytvářeny podmínky k prožívání pohybu a sportovního výkonu.

Obsah vzdělávacího oboru je dále zaměřen na optimální rozvoj tělesné, duševní a sociální zdatnosti studentů, kteří mohou na základě seznámení se základy různých sportů zvolit ten, který jim nejlépe vyhovuje.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Tělesná výchova:

- formou nácviku herních a cvičebních strategií nutí žáky objevovat logické postupy, které vedou k úspěchu a k vyřešení problémových situací
- provádí s žáky rozmanitou škálu činností ve skupinových formách a tím přispívá k rozvoji komunikace, spolupráce a tolerance k ostatním
- vytváří u žáků svým vlastním příkladem, autoritou získaných zkušeností a osobnostními rysy pozitivní vztah k pohybu
- vede žáky k chování v duchu tolerance, hry v fair play a schopnosti empatie
- diskutuje se žáky o negativních jevech ve sportu (korupce, doping, apod.)
- vede žáky, aby do svého hodnotového žebříčku zařazovali snahu o zdravý životní styl s velkou mírou pohybové činnosti
- vede ke spolupráci při dosahování společných cílů ve prospěch skupiny či družstva a k respektování pravidel soutěží a her
- pomáhá pohybově a výkonnostně slabším žákům, k tomuto vede i nadanější žáky
- odmítá to, aby horší pohybové dovednosti a schopnosti byly terčem posměchu

Strategie výuky

Vyučovací předmět Tělesná výchova je určen žákům prvního až čtvrtého ročníku čtyřletého kombinovaného lycea. Ve všech ročnících má předmět hodinovou dotaci 2 hodiny týdně. V prvním ročníku čtyřletého studia je realizován lyžařský výcvikový zájezd. Ve druhém ročníku čtyřletého studia je realizován sportovně turistický kurs.

Hodnocení výsledků žáků

Pro hodnocení práce žáků jsou sledovány především následující oblasti: aktivní vztah k předmětu (nošení cvičebního úboru); kázeň a organizace při hodině; snaha o zlepšení svých dovedností; spolupráce s ostatními; dodržování fair-play; výkon; bezpečnost. Žák/yně je hodnocena slovně.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

Kompetence k učení

- studenti poznávají smysl a cíl svých aktivit
- plánují, organizují a řídí vlastní činnost
- užívají osvojené názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře, uživatele internetu
- různým způsobem zpracují informace o pohybových aktivitách ve škole

Kompetence k řešení problémů

- studenti vnímají nejrůznější problémové situace a plánují způsob řešení problémů
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit
- uvědomují si zodpovědnost svých rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- jsou schopni obhájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- studenti komunikují na odpovídající úrovni
- osvojí si kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojují do diskuze

Kompetence sociální a personální

- studenti spolupracují ve skupině
- podílejí se na vytváření pravidel práce v týmu
- v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají
- si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- studenti respektují názory ostatních
- formují si volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhodují podle dané situace
- aktivně se zapojují do sportovních aktivit
- rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- rozlišují a uplatňují práva a povinnosti vyplývající z různých rolí (hráč, rozhodčí, divák,...)

Kompetence pracovní

- studenti jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- spoluorganizují svůj pohybový režim
- využívají znalostí a dovedností v běžné praxi
- ovládají základní postupy první pomoci

1. ročník – 2h / týden

Aktivity a vzdělávací cíle, které se opakují v jednotlivých ročnících, jsou rozvíjeny postupně a zároveň znovu trénovány.

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - volí sportovní vybavení (výstroj a výzbroj) odpovídající příslušné činnosti a okolním podmínkám (klimatickým, zařízení, hygieně, bezpečnosti) a dovede je udržovat a ošetřovat - komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály a vhodně používá odbornou terminologii - dovede se zapojit do organizace turnajů a soutěží a umí zpracovat jednoduchou dokumentaci - dokáže rozhodovat, zapisovat a sledovat výkony jednotlivců nebo týmu - dovede připravit prostředky k plánovaným pohybovým činnostem - uplatňuje zásady sportovního tréninku - dokáže vyhledat potřebné informace z oblasti zdraví a pohybu - dovede o pohybových činnostech diskutovat, analyzovat je a hodnotit - dovede rozvíjet svalovou sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost a pohyblivost; - ovládá kompenzační cvičení k regeneraci tělesných a duševních sil, i vzhledem k požadavkům budoucího povolání; - uplatňuje osvojené způsoby relaxace - dovede uplatňovat techniku a základy taktiky v základních a vybraných sportovních odvětvích - uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách - sladí pohyb s hudbou, sestaví pohybové vazby, hudebně pohybové motivy a vytvoří pohybovou sestavu (skladbu) - využívá pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné	Teoretické poznatky: - význam pohybu pro zdraví; prostředky ke zvyšování síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti a pohyblivosti; technika - a taktika; zásady sportovního tréninku - odborné názvosloví; komunikace - výstroj, výzbroj; údržba - hygiena a bezpečnost; vhodné oblečení – cvičební úbor a obutí; záchrana a pomoc; - zásady chování a jednání v různém prostředí; regenerace a kompenzace; relaxace - pravidla her, závodů a soutěží - rozhodování; zásady sestavování a vedení sestav všeobecně rozvíjejících nebo cíleně zaměřených cvičení - pohybové testy; měření výkonů - zdroje informací Pohybové dovednosti Tělesná cvičení: - pořadová, všestranně rozvíjející, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační aj. <i>jako součást všech tematických celků</i> Gymnastika: - gymnastika: cvičení s náčiním, cvičení na nářadí, akrobacie, šplh - rytmická gymnastika: pohybové činnosti a kondiční programy cvičení s hudebním a rytmickým doprovodem; tanec	

zdatnosti - participuje na týmových herních činnostech družstva - dovede rozlišit jednání fair play od nesportovního jednání - dokáže zjistit úroveň pohyblivosti, ukazatele své tělesné zdatnosti a korigovat pohybový režim ve shodě se zjištěnými údaji - pozná chybně a správně prováděné činnosti, umí analyzovat a hodnotit kvalitu pohybové činnosti nebo výkonu - ověří úroveň tělesné zdatnosti a svalové nerovnováhy - zvolí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví	Atletika: - běhy (rychlý, vytrvalý); starty; skoky do výšky a do dálky; hody a vrh koulí Pohybové hry: (drobné a sportovní) - alespoň dvě sportovní hry Lyžování: - základy sjezdového lyžování (zatáčení, zastavování, sjíždění i přes terénní nerovnosti) - chování při pobytu v horském prostředí Zdravotní tělesná výchova: (podle doporučení lékaře) - speciální korektivní cvičení podle druhu oslabení - pohybové aktivity, zejména gymnastická cvičení, pohybové hry, plavání, turistika a pobyt v přírodě - kontraindikované pohybové aktivity	
Celková hodinová dotace: 66 hodin / ročník		

2. ročník – 2h / týden

Aktivity a vzdělávací cíle, které se opakují v jednotlivých ročnících, jsou rozvíjeny postupně a zároveň znovu trénovány.

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - volí sportovní vybavení (výstroj a výzbroj) odpovídající příslušné činnosti a okolním podmínkám (klimatickým, zařízení, hygieně, bezpečnosti) a dovede je udržovat a ošetřovat - komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály a vhodně používá odbornou terminologii - dovede se zapojit do organizace turnajů a soutěží a umí zpracovat jednoduchou dokumentaci - dokáže rozhodovat, zapisovat a sledovat výkony jednotlivců nebo týmu - dovede připravit prostředky k plánovaným pohybovým činnostem - sestaví soubory zdravotně zaměřených cvičení, cvičení pro tělesnou a duševní relaxaci; navrhne kondiční program osobního rozvoje a vyhodnotí jej - uplatňuje zásady sportovního tréninku - dokáže vyhledat potřebné informace z oblasti zdraví a pohybu - dovede o pohybových činnostech diskutovat, analyzovat je a hodnotit - dovede rozvíjet svalovou sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost a pohyblivost; - ovládá kompenzační cvičení k regeneraci tělesných a duševních sil, i vzhledem k požadavkům budoucího povolání; - uplatňuje osvojené způsoby relaxace - dovede uplatňovat techniku a základy taktiky v základních a vybraných sportovních odvětvích - uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách - sladí pohyb s hudbou, sestaví pohybové vazby, hudebně pohybové motivy a vytvoří pohybovou sestavu (skladbu)	Teoretické poznatky: - význam pohybu pro zdraví; prostředky ke zvyšování síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti a pohyblivosti; technika - taktika; zásady sportovního tréninku - odborné názvosloví; komunikace - výstroj, výzbroj; údržba - hygiena a bezpečnost; vhodné oblečení – cvičební úbor a obutí; záchrana a dopomoc; - zásady chování a jednání v různém prostředí; regenerace a kompenzace; relaxace - pravidla her, závodů a soutěží - rozhodování; zásady sestavování a vedení sestav všeobecně rozvíjejících nebo cíleně zaměřených cvičení - pohybové testy; měření výkonů - zdroje informací Pohybové dovednosti Tělesná cvičení: - pořadová, všestranně rozvíjející, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační aj. <i>jako součást všech tematických celků</i> Gymnastika: - gymnastika: cvičení s náčiním, cvičení na nářadí, akrobacie, šplh - rytmická gymnastika: pohybové činnosti a kondiční programy cvičení s hudebním a rytmickým doprovodem; tanec Atletika: - běhy (rychlý, vytrvalý); starty; skoky do výšky a do dálky; hody a vrh koulí Pohybové hry: (drobné a sportovní)	

- využívá pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti - participuje na týmových herních činnostech družstva - dovede rozlišit jednání fair play od nesportovního jednání - dokáže zjistit úroveň pohyblivosti, ukazatele své tělesné zdatnosti a korigovat si pohybový režim ve shodě se zjištěnými údaji - pozná chybně a správně prováděné činnosti, umí analyzovat a zhodnotit kvalitu pohybové činnosti nebo výkonu - ověří úroveň tělesné zdatnosti a svalové nerovnováhy - zvolí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví	- alespoň dvě sportovní hry Bruslení - základy bruslení na ledě nebo inline (jízda vpřed, změna směru jízdy, zastavení) Turistika a sporty v přírodě - příprava turistické akce - orientace v krajině - orientační běh Zdravotní tělesná výchova: (podle doporučení lékaře) - speciální korektivní cvičení podle druhu oslabení - pohybové aktivity, zejména gymnastická cvičení, pohybové hry, plavání, turistika a pobyt v přírodě - kontraindikované pohybové aktivity	
Celková hodinová dotace: 68 hodin / ročník		

3. ročník – 2h / týden

Aktivity a vzdělávací cíle, které se opakují v jednotlivých ročnících, jsou rozvíjeny postupně a zároveň znovu trénovány.

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - volí sportovní vybavení (výstroj a výzbroj) odpovídající příslušné činnosti a okolním podmínkám (klimatickým, zařízení, hygieně, bezpečnosti) a dovede je udržovat a ošetřovat - komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály a vhodně používá odbornou terminologii - dovede se zapojit do organizace turnajů a soutěží a umí zpracovat jednoduchou dokumentaci - dokáže rozhodovat, zapisovat a sledovat výkony jednotlivců nebo týmu - dovede připravit prostředky k	Teoretické poznatky: - význam pohybu pro zdraví; prostředky ke zvyšování síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti a pohyblivosti; technika - taktika; zásady sportovního tréninku - odborné názvosloví; komunikace - výstroj, výzbroj; údržba - hygiena a bezpečnost; vhodné oblečení – cvičební úbor a obutí; záchrana a pomoc - zásady chování a jednání v různém prostředí; regenerace a kompenzace; relaxace - pravidla her, závodů a soutěží	

plánovaným pohybovým činností - sestaví soubory zdravotně zaměřených cvičení, cvičení pro tělesnou a duševní relaxaci; navrhne kondiční program osobního rozvoje a vyhodnotí jej - uplatňuje zásady sportovního tréninku - dokáže vyhledat potřebné informace z oblasti zdraví a pohybu - dovede o pohybových činnostech diskutovat, analyzovat je a hodnotit - dovede rozvíjet svalovou sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost a pohyblivost; - ovládá kompenzační cvičení k regeneraci tělesných a duševních sil, i vzhledem k požadavkům budoucího povolání; - uplatňuje osvojené způsoby relaxace - dovede uplatňovat techniku a základy taktiky v základních a vybraných sportovních odvětvích - uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách - sladí pohyb s hudbou, sestaví pohybové vazby, hudebně pohybové motivy a vytvoří pohybovou sestavu (skladbu) - využívá pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti - participuje na týmových herních činnostech družstva - dovede rozlišit jednání fair play od nesportovního jednání - dokáže zjistit úroveň pohyblivosti, ukazatele své tělesné zdatnosti a korigovat si pohybový režim ve shodě se zjištěnými údaji - pozná chybně a správně prováděné činnosti, umí analyzovat a zhodnotit kvalitu pohybové činnosti nebo výkonu - ověří úroveň tělesné zdatnosti a svalové nerovnováhy - zvolí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví	- rozhodování; zásady sestavování a vedení sestav všeobecně rozvíjejících nebo cíleně zaměřených cvičení - pohybové testy; měření výkonů - zdroje informací Pohybové dovednosti Tělesná cvičení: - pořadová, všestranně rozvíjející, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační aj. <i>jako součást všech tematických celků</i> Gymnastika: - gymnastika: cvičení s náčiním, cvičení na nářadí, akrobacie, šplh - rytmická gymnastika: pohybové činnosti a kondiční programy cvičení s hudebním a rytmickým doprovodem; tanec Atletika: - běhy (rychlý, vytrvalý); starty; skoky do výšky a do dálky; hody a vrh koulí Pohybové hry: (drobné a sportovní) - alespoň dvě sportovní hry Plavání: - adaptace na vodní prostředí - dva plavecké způsoby - určená vzdálenost plaveckým způsobem - dopomoc unavenému plavci, záchrana tonoucího Zdravotní tělesná výchova: (podle doporučení lékaře) - speciální korektivní cvičení podle druhu oslabení - pohybové aktivity, zejména gymnastická cvičení, pohybové hry, plavání, turistika a pobyt v přírodě - kontraindikované pohybové aktivity	
Celková hodinová dotace: 68 hodin / ročník		

4. ročník – 2h / týden

Aktivity a vzdělávací cíle, které se opakují v jednotlivých ročnících, jsou rozvíjeny postupně a zároveň znovu trénovány.

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - volí sportovní vybavení (výstroj a výzbroj) odpovídající příslušné činnosti a okolním podmínkám (klimatickým, zařízení, hygieně, bezpečnosti) a dovede je udržovat a ošetřovat - komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály a vhodně používá odbornou terminologii - dovede se zapojit do organizace turnajů a soutěží a umí zpracovat jednoduchou dokumentaci - dokáže rozhodovat, zapisovat a sledovat výkony jednotlivců nebo týmu - dovede připravit prostředky k plánovaným pohybovým činnostem - sestaví soubory zdravotně zaměřených cvičení, cvičení pro tělesnou a duševní relaxaci; navrhne kondiční program osobního rozvoje a vyhodnotí jej - uplatňuje zásady sportovního tréninku - dokáže vyhledat potřebné informace z oblasti zdraví a pohybu - dovede o pohybových činnostech diskutovat, analyzovat je a hodnotit - dovede rozvíjet svalovou sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost a pohyblivost; - ovládá kompenzační cvičení k regeneraci tělesných a duševních sil, i vzhledem k požadavkům budoucího povolání; - uplatňuje osvojené způsoby relaxace - dovede uplatňovat techniku a základy taktiky v základních a vybraných sportovních odvětvích - uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách - sladí pohyb s hudbou, sestaví pohybové vazby, hudebně pohybové motivy a vytvoří pohybovou sestavu (skladbu)	Teoretické poznatky: - význam pohybu pro zdraví; prostředky ke zvyšování síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti a pohyblivosti; technika - taktika; zásady sportovního tréninku - odborné názvosloví; komunikace - výstroj, výzbroj; údržba - hygiena a bezpečnost; vhodné oblečení – cvičební úbor a obutí; záchrana a pomoc; - zásady chování a jednání v různém prostředí; regenerace a kompenzace; relaxace - pravidla her, závodů a soutěží - rozhodování; zásady sestavování a vedení sestav všeobecně rozvíjejících nebo cíleně zaměřených cvičení - pohybové testy; měření výkonů - zdroje informací Pohybové dovednosti Tělesná cvičení: - pořadová, všestranně rozvíjející, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační aj. <i>jako součást všech tematických celků</i> Gymnastika: - gymnastika: cvičení s náčiním, cvičení na nářadí, akrobacie, šplh - rytmická gymnastika: pohybové činnosti a kondiční programy cvičení s hudebním a rytmickým doprovodem; tanec Atletika: - běhy (rychlý, vytrvalý); starty; skoky do výšky a do dálky; hody a vrh koulí Pohybové hry: (drobné a sportovní) - alespoň dvě sportovní hry	

- využívá pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti - participuje na týmových herních činnostech družstva - dovede rozlišit jednání fair play od nesportovního jednání - dokáže zjistit úroveň pohyblivosti, ukazatele své tělesné zdatnosti a korigovat si pohybový režim ve shodě se zjištěnými údaji - pozná chybně a správně prováděné činnosti, umí analyzovat a zhodnotit kvalitu pohybové činnosti nebo výkonu - ověří úroveň tělesné zdatnosti a svalové nerovnováhy - zvolí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví	Úpoly: - pády - základní sebeobrana Testování tělesné zdatnosti: - motorické testy Zdravotní tělesná výchova: (podle doporučení lékaře) - speciální korektivní cvičení podle druhu oslabení - pohybové aktivity, zejména gymnastická cvičení, pohybové hry, plavání, turistika a pobyt v přírodě - kontraindikované pohybové aktivity	
Celková hodinová dotace: 56 hodin / ročník		

5.7 Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích

5.7.1 Informatika (INF)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Ve smyslu pedagogiky orientované na člověka zprostředkovává výuka informatiky především porozumění základním prvkům počítače a pomáhá objasnit principy jeho práce. Cílem vzdělávání v informatice je nejenom naučit žáky pracovat s prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi, ale také naučit je vědomě pracovat s technikou a znát psychologické a sociální vlivy komunikace na internetu a kyberšikanu. Žáci by si měli vytvořit schopnost vlastního úsudku o oblasti využití počítačové technologie a o jejích hranicích.

Charakteristika učiva

Učivo v informatice navazuje na učivo základní školy, prohlubuje u žáka schopnost tvůrčím způsobem a vědomě využívat prostředky informační a komunikační technologie a pracovat s informacemi. Celková hodinová dotace je 6 hodin za studium.

Žáci se seznámí s principy fungování počítače a s předchůdci dnešních počítačů, naučí se na uživatelské úrovni používat operační systém a zpracovávat informace pomocí běžného kancelářského programového vybavení, naučí se efektivně pracovat s informacemi a komunikovat v počítačové síti, seznámí se základy algoritmizace a programování.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka předmětu informatika směřuje k tomu, aby žáci

- pochopili základní prvky počítače a porozuměli způsobu jeho práce
- naučili se vědomě pracovat s technikou
- dokázali efektivně vyhledávat a zpracovávat informace
- byli si vědomi věrohodnosti různých informačních zdrojů, byli mediálně gramotní
- byli si vědomi psychologických a sociálních vlivů komunikace na internetu
- byli si vědomi autorských práv

Strategie výuky

Při výuce v předmětu informatika převažuje praktická práce na počítači. Na konci každého ročníku pak žáci v rámci mezipředmětových vztahů zpracují samostatně jedno zadané téma.

Hodnocení výsledků žáků

Hodnocení žáků probíhá průběžně, kdy jsou hodnoceny především praktické dovednosti při vyhledávání a zpracování informací pomocí běžného kancelářského programového vybavení. Hodnotí se také vypracování sešitu v textovém editoru a zpracování zadaného tématu na konci každého ročníku.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

V oblasti kompetence k učení bude absolvent schopen:

- umět efektivně vyhledávat a zpracovávat informace
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí
- sledovat a hodnotit pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímat hodnocení výsledků svého učení od jiných lidí

V oblasti kompetence k řešení problému bude absolvent schopen:

- porozumět zadání úkolu nebo určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému, navrhnout způsob řešení, popř. varianty řešení a zdůvodnit je, vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky
- uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení a myšlenkové operace

V oblasti komunikativní kompetence bude absolvent schopen:

- zpracovávat administrativní písemnosti, pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata

V oblasti personální a sociální kompetence bude absolvent schopen:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí

V oblasti kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi bude absolvent schopen:

- pracovat s osobním počítačem a dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií
- pracovat s běžným základním a aplikačním programovým vybavením
- učit se používat nové aplikace
- komunikovat elektronickou poštou a využívat další prostředky online a offline komunikace
- získávat informace z otevřených zdrojů, zejména pak s využitím celosvětové sítě Internet
- pracovat s informacemi z různých zdrojů nesených na různých médiích (tištěných, elektronických, audiovizuálních), a to i s využitím prostředků informačních a komunikačních technologií
- uvědomovat si nutnost posuzovat rozdílnou věrohodnost různých informačních zdrojů a kriticky přistupovat k získaným informacím, být mediálně gramotní

V předmětu informatika se z průřezových témat aplikuje především průřezové téma **Informační a komunikační technologie**, jehož cílem je naučit žáky používat základní a aplikační programové vybavení počítače, a to nejen pro účely uplatnění se v praxi, ale i pro potřeby dalšího vzdělávání. V průřezovém tématu **Občan v demokratické společnosti** se předmět informační a komunikační technologie věnuje masovým médiím a v průřezovém tématu **Člověk a svět práce** práci s informačními médii při vyhledávání pracovních příležitostí, posuzování informací o povoláních, o vzdělávací nabídce, o nabídce zaměstnání, o trhu práce.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

1. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodinová dotace
Žák/yně: - používá počítač a jeho periferie (obsluhuje je, detekuje chyby, vyměňuje spotřební materiál); - je si vědom možností a výhod, ale i rizik (zabezpečení dat před zneužitím, ochrana dat před zničením, porušování autorských práv) a omezení spojených s používáním výpočetní techniky; - aplikuje výše uvedené – zejména aktivně využívá prostředky zabezpečení dat před zneužitím a ochrany dat před zničením; - pracuje s prostředky správy operačního systému, na základní úrovni konfiguruje operační systém, nastavuje jeho uživatelské prostředí; - orientuje se v běžném systému – chápe strukturu dat a možnosti jejich uložení, rozumí a orientuje se v systému adresářů, ovládá základní práce se soubory, odlišuje a rozpoznává základní typy souborů a pracuje s nimi; - využívá nápovědy a manuálu pro práci se základním a aplikačním programovým vybavením i běžným hardware; - vytváří, upravuje a uchovává strukturované textové dokumenty (ovládá typografická pravidla, formátování, práce se šablonami, styly, objekty) - získané informace umí interpretovat, samostatně zpracovávat a zpracovávat do větších celků, a výsledky své práce s nimi vhodným způsobem prezentovat i předávat dalším uživatelům - rozumí běžně užívaným způsobům grafického ztvárnění informací (ilustrace, schéma, graf apod.) - vytváří jednoduché prezentace v nástroji pro tvorbu prezentací	Práce s počítačem, operační systém, soubory, adresářová struktura, souhrnné cíle - informační technologie kolem nás - hardware, software; počítač, jeho součásti a principy jejich fungování - konfigurace počítače dle účelu - základní a aplikační programové Vybavení - instalace aplikací - operační systém, jeho možnosti, základní nastavení - data, soubor, složka, souborový manažer - nápověda, manuál - textový procesor - nástroje na tvorbu prezentací Data a jejich zpracování - teorie informace, analogový a digitální svět - souborový systém, extenze souborů, výchozí aplikace - ukládání a archivace dat Tabulkový procesor: - základy práce a praktické využití - formátování tabulek - vlastní vzorce	49,5
Hodinová dotace: 49,5 hodin		

2. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodinová dotace
- chápe specifika práce v síti (včetně rizik), využívá jejích možností a pracuje s jejími prostředky; - komunikuje elektronickou poštou, ovládá i zaslání přílohy, či naopak její přijetí a následné otevření; - využívá další funkce poštovního klienta (organizování, plánování...); - ovládá další běžné prostředky online a offline komunikace a výměny dat; - volí vhodné informační zdroje k vyhledávání požadovaných informací a odpovídající techniky (metody, způsoby) k jejich získávání; - získává a využívá informace z otevřených zdrojů, zejména pak z celosvětové sítě Internet, ovládá jejich vyhledávání, včetně použití filtrování; - orientuje se v získaných informacích, třídí je, analyzuje, vyhodnocuje, provádí jejich výběr a dále je zpracovává; - zaznamenává a uchovává textové, grafické i numerické informace způsobem umožňujícím jejich rychlé vyhledání a využití; - uvědomuje si nutnost posouzení validity informačních zdrojů a použití informací relevantních pro potřeby řešení konkrétního problému; - správně interpretuje získané informace a výsledky jejich zpracování následně prezentuje vhodným způsobem s ohledem na jejich další uživatele; - rozumí běžným i odborným graficky ztvárněným informacím (schémata, grafy apod.).	Práce v lokální síti, elektronická komunikace, komunikační a přenosové možnosti Internetu - počítačová síť, server, pracovní stanice - připojení k síti a její nastavení - specifika práce v síti, sdílení dokumentů a prostředků - e-mail, organizace času a plánování, chat, messenger, videokonference, telefonie, FTP, VPN, firewall, bezpečnosti WiFi, ... - co je internet a jeho základní principy - řešení problémů v síti Informační zdroje, celosvětová počítačová síť Internet - informace, práce s informacemi - informační zdroje, jejich druhy, jejich hodnocení - Internet, internetové encyklopedie, specializované stránky a portály - vyhledávání rady a pomoci v internetu - ochrana autorských práv, druhy licencí, freeware a open source - umělá inteligence a její využití - informační systémy státní správy - identita občana, e-občanka Zpracování dat – tabulkový procesor: - doplnění znalostí - praktické aplikace dovedností - myšlenkové mapy	51
Hodinová dotace: 51 hodin		

3. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodinová dotace
- zná základní typy grafických formátů, volí odpovídající programové vybavení pro práci s nimi a na základě toho tvoří a upravuje grafiku v rastrových i vektorových formátech - dokáže vytvořit vlastní videoprezentaci - dokáže hledat bezpečné freewarové a placené softwareové řešení - chápe vztah mezi reálným problémem, jeho algoritmizací, programem a procesem - chrání svá data, informace, polohu, pohybuje se v on-line prostředí bezpečně - dokáže anonymně pracovat na internetu, rozumí ochraně profilu, dvoufázovému zabezpečení, riziku historie procházení a práci na cizím počítači	Počítačová grafika - rastrová a vektorová grafika, formáty grafických souborů, ztrátová a bezztrátová komprese - rastrový a vektorový grafický editor - příklady dalších programových aplikací Zpracování dat: - doplnění znalostí tabulkového procesoru - praktické aplikace dovedností - zpracování projektů a materiálů ve formě prezentace, tabulky a textu - tvorba a účel myšlenkové mapy Počítačová bezpečnost - rizika a nástrahy IT technologií - ochrana počítače a dat - zneužití osobních dat - digitální stopa Algoritmizace - algoritmus, program, proces - Návrh a zpracování algoritmů - algoritmy a procesy	51
Hodinová dotace: 51 hodin		

4. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodinová dotace
- ovládá hromadnou korespondenci, tvoří tabulky, grafy - zvládá běžné práce s tabulkovým procesorem (editace, matematické operace, vestavěné a vlastní funkce, vyhledávání, filtrování, třídění, tvorba grafu, databáze, kontingenční tabulky a grafy, příprava pro tisk, tisk, prezentační úprava tabulky) - ovládá základní práce v databázovém procesoru (editace, vyhledávání, filtrování, třídění, relace, tvorba sestav, příprava pro tisk, tisk) - umí zaznamenat a uchovat informace v textové, grafické i numerické podobě, a to způsobem umožňujícím jejich rychlé vyhledání a využití	Zpracování dat - obecné principy ukládání a zpracování dat - tabulkový procesor - databázové nástroje - spolupráce částí kancelářského balíku i dalších programů; výměna dat, sdílení dat, import a export dat, přenositelné formáty - jednoduché scripty Textový editor - vytváření odborných textů a publikací - formátování dokumentů - AI jako zdroj informací - posouzení validity dat	68
Hodinová dotace: 42 hodin		

5.8 Ekonomické vzdělávání

Cílem obsahového okruhu je vybavit žáky základními znalostmi pro ekonomické chování jak v profesním, tak osobním životě. Výsledkem vzdělávání nejsou pouze znalosti, ale hlavně praktické dovednosti žáků.

Obsahový okruh je v souladu se Standardem finanční gramotnosti ve verzi schválené v roce 2017. Standard finanční gramotnosti je dále naplňován ve společenskovědním vzdělávání a částečně i v matematickém vzdělávání. Obsahový okruh je propojen také s průřezovým tématem Člověk a svět práce.

5.8.1 Ekonomika (EKO)

Charakteristika předmětu

Na předmět ekonomika můžeme nahlížet jako na vědu, která je založená na teorii, která se aplikuje na skutečnost, přesto mohou její principy a pravidla pomoci žákům k tomu, aby sami dokázali uvažovat o organizaci svých peněz např. při samostatném projektu nebo při nákladném výjezdu do zahraničí. Základy, které by si měli osvojit, také mají pomoci orientaci v problematice obchodu a podnikání nebo vlastních aktivit, které se neobejdou bez finančních nákladů a propočtů.

Žáci se učí celistvému chápání problematiky. Všeobecně se má za to, že ekonomika se hlavně zabývá analýzou a prognózou, návrhy a plány, které se vztahují k efektivnosti nákladů a k zvyšování výnosů apod., nicméně to není zcela vyčerpávající pohled na věc, dnes se ekonomika nutně setkává a potýká s otázkami ekologickými, sociálními, globálními. Nestojí sama o sobě jako pouhá teorie – musí brát v potaz okolnosti, v kterých má smysluplně být zapojena.

Vzdělávací cíle a strategie výuky

Na základě probíraných témat si žáci uvědomují, že ekonomika vyrůstá z povahy lidského chování. Tedy z toho, jak o věcech a lidech přemýšlíme, jakou hodnotu jim přikládáme. Výklad není pojatý jako soustava pojmů, definic a pouček, ale jako variace reálných problémů a úkolů, s nimiž se žáci mohou setkávat a v nichž by se měli umět orientovat. Prvořadě nejsou informace, které by se měl naučit, aby se je „naučil“, ale důležité je, aby učitel srozumitelně a zajímavě vyložil problémy a žák je pak uměl a chtěl samostatně řešit. Souvislosti jsou vyloženy na ilustrativních příkladech a událostech. Teprve potom je uveden zobecňující výklad. Otázky a úkoly slouží k tomu, aby si žák mohl zkusit samostatně aplikovat „zákonitosti“, které mu byly vyloženy. Cílem není jen osvojování a pamatování vědomostí, ale schopnost samostatně pracovat se získanými informacemi a vyvozovat z nich souvislosti a závěry.

Na konci druhého ročníku je realizován projekt **Veletrh fiktivních firem a projektů**, ve kterém si žáci všechny naučené znalosti a dovednosti vyzkouší převést do praxe.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka předmětu směřuje k tomu, aby přispěla k:

- rozvoji základních myšlenkových operací žáků (analýza, syntéza, indukce, dedukce, generalizace, abstrakce, konkrétnizace, srovnávání, uspořádání, třídění aj.), jejich paměti a schopnosti koncentrace;
- osvojení obecných principů a strategií řešení problémů (praktických i teoretických), stejně jako dovedností potřebných pro práci s informacemi;

- vytvoření – na základě osvojení podstatných faktů, pojmů a generalizací – takové struktury poznání žáků v jednotlivých oblastech středoškolského odborného zdělávání, na jejímž základě lépe porozumí světu, ve kterém žijí, a pochopí nezbytnost udržitelného rozvoje;
- utváření a kultivaci svobodného, kritického a nezávislého myšlení žáků, k rozvoji jejich úsudku a rozhodování;
- přijímání odpovědnosti žáků za vlastní myšlení, rozhodování, jednání, chování a cítění;

Hodnocení výsledků žáků

Jednou formou je ústní hodnocení žákova přednesu vlastních názorů a argumentů k nastolenému problému a schopnost při tom efektivně aplikovat známé informace a okolnosti. Také se hodnotí výsledky samostatně zpracovaného úkolu (hodnocení učitele může být doplněno sebehodnocením žáka). Písemné zahrnuje domácí či školní práce odevzdané ke zhodnocení učiteli. Žáci se také učí věcně a kriticky hodnotit sami sebe – své názory (po zpracování úkolu ve skupině či v závěrečné hodině napíší své sebehodnocení, jak vnímají svoji práci a přínos ve výuce).

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

Přínosem bude především posílení a rozvinutí **komunikativní kompetence** – absolvent bude schopen v předmětu ekonomické vzdělávání:

- mít pozitivní vztah k učení,
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí,

V oblasti **kompetencí k řešení problémů** bude absolvent schopen:

- porozumět zadání úkolu nebo určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému, navrhnout způsob řešení, popř. varianty řešení, a zdůvodnit jej, vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky;
- uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace;
- volit prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit, využívat zkušeností a vědomostí nabytých dříve;
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení).

V oblasti **občanské kompetence a kulturního povědomí** absolvent bude schopen:

- jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i ve veřejném zájmu;
- zajímat se aktivně o politické a společenské dění u nás a ve světě;
- chápat význam životního prostředí pro člověka a jednat v duchu udržitelného rozvoje;

V oblasti **personální a sociální kompetence** bude absolvent schopen:

- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí;
- adaptovat se na měnící se životní a pracovní podmínky a podle svých schopností a možností je pozitivně ovlivňovat, být připraveni řešit své sociální i ekonomické záležitosti, být finančně gramotní;
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností;
- přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly;
- podněcovat práci týmu vlastními návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaújatě zvažovat návrhy druhých;

V oblasti **kompetencí k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám** bude absolvent schopen:

- mít odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti, a tedy i vzdělávání; uvědomovat si význam celoživotního učení a být připraveni přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám;
- mít reálnou představu o pracovních, platových a jiných podmínkách v oboru a o požadavcích zaměstnavatelů na pracovníky a umět je srovnávat se svými představami a předpoklady;
- rozumět podstatě a principům podnikání, mít představu o právních, ekonomických, administrativních, osobnostních a etických aspektech soukromého podnikání; dokázat
- vyhledávat a posuzovat podnikatelské příležitosti v souladu s realitou tržního prostředí, svými předpoklady a dalšími možnostmi.

V předmětu ekonomika, který se bude vyučovat ve druhém a třetím bude prostor věnován průřezovému tématu **Člověk a svět práce**. Cílem je naučit žáka orientovat se ve světě práce jako celku i v hospodářské struktuře regionu. Hlavní oblasti jsou pracovní prostředky, mzda, její složky a výpočet, možnosti zaměstnání v zahraničí; hrubý domácí produkt, soukromé podnikání, podstata a formy podnikání, rozdíly mezi podnikáním a zaměstnaneckým poměrem, výhody a rizika podnikání, orientace v živnostenském zákoně a obchodním zákoníku apod.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

1. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - orientuje se v platebním styku a smění peníze podle kurzovního lístku; - vysvětlí, co jsou kreditní a debetní karty a jejich klady a zápory; - vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN a vyhledá aktuální výši úrokových sazeb na trhu; - orientuje se v produktech pojišťovacího trhu a vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby; - vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na finanční situaci obyvatel a na příkladu ukáže jak se bránit jejím nepříznivým důsledkům; - charakterizuje jednotlivé druhy úvěrů a jejich zajištění;	Finanční vzdělávání - ekonomická teorie - trh a tržní ekonomika - peníze, hotovostní a bezhotovostní platební styk; - úroková míra, RPSN; - pojištění, pojistné produkty; - inflace - úvěrové produkty	
Žák/yně: - vysvětlí úlohu státního rozpočtu v národním hospodářství; - charakterizuje jednotlivé daně a vysvětlí jejich význam pro stát; - provede jednoduchý výpočet daní;	Daně úvod - státní rozpočet - daně a daňová soustava - výpočet daní - přiznání k dani (DPFO, DPPO) - zdravotní pojištění	

- vyhotoví daňové přiznání k dani z příjmu fyzických osob; - provede jednoduchý výpočet zdravotního a sociálního pojištění; - vyhotoví a zkontroluje daňový doklad;	- sociální pojištění - výpočet čisté mzdy	
Celková dotace: 49,5 hodin		

2. ročník – 1,5h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozlišuje různé formy podnikání a vysvětlí jejich hlavní znaky; - vytvoří jednoduchý podnikatelský záměr a zakladatelský rozpočet; - na příkladu vysvětlí základní povinnosti podnikatele vůči státu; - stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH a vysvětlí, jak se cena liší podle zákazníků, místa a období; - rozliší jednotlivé druhy nákladů a výnosů; - vypočítá výsledek hospodaření; - vypočítá čistou mzdu; - vysvětlí zásady daňové evidence;	Podnikání - podnikání podle živnostenského zákona a zákona o obchodních korporacích - podnikatelský záměr - zakladatelský rozpočet - povinnosti podnikatele - trh, tržní subjekty, nabídka, poptávka, zboží, cena - náklady, výnosy, zisk/ztráta - mzda časová a úkolová a jejich výpočet - daně v podnikání (DPH, příjmové, ...) - zásady daňové evidence - daňové a účetní doklady	
- vysvětlí, co je marketingová strategie; - zpracuje jednoduchý průzkum trhu; - na příkladu ukáže použití nástrojů marketingu v oboru; - chápe důležitost evropské integrace; - zhodnotí ekonomický dopad členství v EU.	Marketing - podstata marketingu - průzkum trhu - produkt, cena, distribuce, propagace	
- vysvětlí tři úrovně managementu; - popíše základní zásady řízení; - zhodnotí využití motivačních nástrojů v oboru.	Management - dělení a funkce managementu - role manažera - plánování, organizování, vedení, kontrolování - řízení lidských zdrojů	
Celková dotace: 51 hodin		

5.9 Humanitní zaměření

Povinné obsahové okruhy: **pedagogika, psychologie, sociální práce a komunikace.**

Cílem vzdělávací oblasti je poskytnout žákům ucelený pohled na zákonitosti vývoje člověka, strukturu jeho osobnosti ve vzájemně prostupných oblastech motivace (potřeby a zájmy), schopností (myšlenkových, emocionálních, morálně-volních, sociálních, schopností já), charakteru (postoje, hodnotová orientace) a temperamentu, vše v závislosti na kulturním a sociálním prostředí, ve snaze je vést k jasnému sebeuvědomění (vědomí vlastní situace) jako základu pro vědomé jednání. Žáci se učí chápat souvislosti, samostatně, kriticky a tvořivě myslet.

Výuka navazuje na poznatky, které žáci získali o člověku a jeho postavení ve společnosti jak ve všeobecném vzdělávání, tak i v různých projektech a mimoškolních aktivitách.

5.9.1 Pedagogika (PED)

Charakteristika a cíle předmětu

Předmět podporuje rozvoj schopností vnímání, vcítění se, porozumění člověku v různých životních situacích z hlediska vývoje člověka i z hlediska jeho sociálního statusu.

Důležitým doplňkem předmětu je sociální praktikum ve třetím ročníku, které podstatně rozšiřuje zkušenosti, znalosti a kompetence žáků ve všech oblastech probíraných v předmětu pedagogika.

Vzdělávací cíle

Cílem předmětu je připravit žáky tak aby měli základní kompetence na zvládání životních situací, do kterých se většina z nich dostane ve styku s členy rodiny, s malými dětmi, s lidmi s různými znevýhodněními, se závislými, s příslušníky menšin, se sebou samými. Rozvinout chápání souvislostí, samostatné, kritické a tvořivé myšlení žáků v oblasti výchovy, vzdělávání a sociální pomoci.

Předmět nemá primárně sloužit k pedagogickému zodbornění žáka, ale především k nastolování témat z reálného života, se kterými se žáci budou setkávat. Většina z nich bude vychovávat malé dítě, měli by vnímat život jako vytváření vlastního příběhu, měli by umět vnímat potřeby starého či nemocného člověka, měli by něco vědět o problémech handicapovaných a znevýhodněných apod. Naším úkolem je otevřít žáky pro práci s druhými a se světem. A prostředkem k tomu je nyní zejména nastolování sociálních a lidských otázek a některé praktické zkušenosti.

Na probíraných tématech si mohou žáci řešit různé existenciální otázky (kterými se právě v tomto věku nejvíce zabývají). Klademe si otázky, např. do čeho malé dítě přichází na svět, důležitosti kvalit vychovatele („lidství se člověk učí pouze na člověku“), jakým způsobem jsou pedagogická témata řešena českou vzdělávací soustavou, jak zhodnotím svůj život ve stáří apod.

S některými tématy se žáci setkají v českém jazyce (J. A. Komenský), ve filozofii (antická filozofie), v psychologii (život jako cesta) a sociální práci (rodina, komunikace, osobnost pečujícího).

Schopnost úsudku, kritického myšlení, schopnost rozlišovat, utvářet si vlastní názor je pěstována především v diskuzích. Žáci nejsou ponecháni na úrovni jednoduchých odpovědí, ale jsou hledány souvislosti, brána v úvahu různá hlediska při vyvozování závěrů.

Klíčové dovednosti a kompetence

Zabýváním se problematikou výchovy a vzdělávání žák/yně získává pozitivní vztah k učení a vzdělávání.

Samostatně si pořizuje poznámky a dokáže je interpretovat v rámci zpětného pohledu i pro ostatní spolužáky, využívá ke svému učení různé informační zdroje, v rámci diskuzí včetně zkušeností svých i jiných lidí.

Žák/yně porozumí zadání úkolu, určí jádro problému (posilováno testy a diskuzemi); při řešení problémů uplatňuje logické a empirické metody myšlení a myšlenkové operace, využívá zkušeností a vědomostí nabytých dříve (v rámci rodiny, prožitých životních situací, zkušeností z různých sociálních prostředí), v rámci diskuzí a skupinové práce spolupracuje při řešení problémů s jinými lidmi.

Žák/yně se aktivně účastní diskuzí, formuluje a obhajuje své názory a postoje, písemně zaznamenává podstatné myšlenky a údaje z textů a projevů jiných lidí (přednášek, diskuzí, odborných textů, právních dokumentů apod.), rozumí běžným odborným termínům a pracovním pokynům v písemné i ústní formě.

Žák/yně odhaduje důsledky svého jednání a chování v různých situacích, v diskuzích a úvahách si ověřuje získané poznatky a kriticky zvažuje názory, postoje a jednání jiných lidí, přispívá k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, učí se nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým.

Žák/yně se ve svých úvahách a zaměřeních učiva učí vystupovat proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci, jednat v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování a uvědomovat si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých.

Žák/yně získává odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti, a tedy i vzdělávání.

Žák/yně rozpozná a ve vzájemných diskuzích dokáže zhodnotit a rozpoznat strategii učení vlastní či jiných (druhy učení). Umí zhodnotit vlastní práci (to, co se naučil, si může ověřovat v praktickém životě). Tím, že se setká nejen s teorií, ale i s praxí, zabývá se ideály, setká se s pravdivostí života, klade si základní existenciální otázky, dotkne se toho, co je život, osloví nejen rozumovou, ale i citovou a volní stránku osobnosti, a tím je motivován k uplatňování toho, co získal v procesu učení, životními zkušenostmi a svou aktivitou, při vyhledávání dalších možností učit se a poznávat.

Aplikuje výsledky učení v životních, problémových situacích, v různých kontextech, zvláště ve spojení ve spojení teorie se sociálním praktikem, kde si může ověřit, o čem přemýšlí, poznat do jaké míry to platí i v životě. Dokáže konstruktivně komunikovat v různých prostředích, učí se vytvářet při jednání pocit důvěry na základě uplatňování empatie vůči ostatním. Při zabýváním se otázkami výchovy a vzdělání získá vědomí etických norem. Dokáže rozlišovat a respektovat rozdílnost potřeb a hodnot mezi profesní a soukromou sférou vlastního života. Váží si různosti, respektuje ostatní, je připraven překonávat předsudky a hledat kompromisy.

3. ročník – 3h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozumí základním pojmům v oblasti výchovy a vzdělávání a je schopen je vysvětlit na praktických příkladech - umí provádět sebehodnocení a dokáže nezaujatě (objektivně) zhodnotit i práci jiných; - chápe potřeby dnešního dítěte, možnosti a formy výchovného působení a utváření podmínek pro jeho rozvoj; - charakterizuje specifika výchovy a vzdělávání v různých obdobích života; - zná základní vývojové proudy a osobnosti v pedagogice; - porovná současné přístupy v pojetí dítěte a žáka, výchovy a vzdělávání, dovede zhodnotit jejich přínosy a rizika;	VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ - vymezení pedagogiky jako vědního oboru, pedagogické disciplíny - vztah pedagogiky k ostatním vědním oborům - základní pojmy a vztahy mezi nimi - výchova, vzdělávání a společnost - učení, vyučování, výchova, vzdělání ve vztahu k jedinci - osobnostní pojetí člověka ve výchově a vzdělávání - podstata výchovného působení, vliv prostředí a osobnosti vychovatele a učitele - principy pedagogiky, výchovné a vzdělávací působení SPECIFIKA VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH ŽIVOTA - období do 3. let života, předškolní věk, mladší školní věk, pubescence - výchova dítěte v prvním sedmiletí – pojmy nápodoba a rytmus - péče o smysly z hlediska výchovy a sebevýchovy - volná hra a hračka - školní zralost a školní úspěšnost KAPITOLY Z DĚJIN PEDAGOGIKY - výchova ve starověku a středověku - vybrané osobnosti české pedagogiky - J. A. Komenský (pedagogický a filozofický systém) - představitelé světové pedagogiky: významní pedagogové 17. – 19. století - reformní pedagogové ve světě a u nás	102

- vysvětlí funkce rodiny a její jednotlivé typy, na konkrétních příkladech dysfunkcí v rodině navrhne vhodné formy pomoci - chápe potřeby dnešního dítěte (zvláště v předškolním období a v raném školním věku), možnosti a formy výchovného působení a utváření podmínek pro jeho rozvoj - charakterizuje základní druhy ohrožení vývoje dětí vlivy sociálního prostředí - na základě předchozích praktických zkušeností zvládne zhodnotit práci sebe i ostatních - charakterizuje specifika výchovy a vzdělávání v různých obdobích života - chápe výchovu a vzdělávání jako celoživotní proces významný pro osobní život i naplnění potřeb společnosti - porovná současné přístupy v pojetí dítěte a žáka, výchovy a vzdělávání, dovede zhodnotit jejich přínosy a rizika;	Obecná a předškolní pedagogika: - rodina a její význam v životě dítěte, typy rodin, role členů. Dysfunkční a neúplná rodina, formy pomoci, zodpovědné rodičovství - škola jako instituce, organizace naší výchovně vzdělávací soustavy - sociologie výchovy a vzdělávání, školní kurikulum - osobnost vychovatele a učitele - výchova dítěte v prvním sedmiletí – pojmy nápodoba a rytmus - péče o smysly z hlediska výchovy a sebevýchovy - volná hra a hračka - školní zralost a školní úspěšnost SROVNÁVACÍ PEDAGOGIKA - reformní pedagogika - srovnání vybraných školských systémů v zahraničí, - alternativní školství v ČR a ve světě - úsilí o reformu naší školy – T. G. Masaryk, čeští pedagogičtí pokusníci - předchůdci waldorfských škol - dítě v centru pozornosti – pedagogika R. Steinera a M. Montessori	
Hodinová dotace: 102 hodin		

4. ročník – 3h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - zná základní typy tělesného, smyslového a mentálního postižení a jejich důsledky pro výchovu a vzdělávání. - na základě znalosti typologie provede krátkodobé pedagogické pozorování; - charakterizuje základní druhy ohrožení vývoje dětí vlivy sociálního prostředí; - provede krátkodobé pedagogické pozorování	SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA - speciální pedagogika jako věda, základní pojmy, cíl, struktura - handicap z hlediska individuálního a sociálního vývoje člověka, klasifikace handicapů - vývojové poruchy učení - vývojové poruchy chování – etopedie a školní praxe - výchova a vzdělání osob se sníženými rozumovými schopnostmi - tělesně a zdravotně oslabené dítě - děti s poruchami komunikace - výchova a vzdělávání menšin - celoživotní vzdělávání SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA - zneužívané a jinak ohrožené děti tj. problémové děti (poruchy psychického vývoje, poruchy chování, sociální deviace), - znevýhodněné děti (trvale zdravotně postižené, děti se sociálním handicapem), - týrané, zneužívané a zanedbávané děti - minoritní skupiny: děti migrantů, uprchlíků, výchova k toleranci, proti xenofobii a rasismu PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA získané poznatky se uvedou do praxe v souvislosti s exkurzí do speciálních škol, školských zařízení	84
Hodinová dotace: 84 hodin		

5.9.2 Psychologie (PSY)

Psychologie poskytuje základní poznatky o fungování každé lidské bytosti, pomáhá pochopit nejen vnitřní života člověka, ale také vnější vlivy, které na něj působí, napomáhá správnému a objektivnímu posouzení a pochopení lidského prožívání a chování. Předmět napomáhá ke schopnosti citlivě reagovat na jedinečnost každé osobnosti. Žáci se během studia naučí korektně a objektivně hodnotit ostatní i sebe sama a na tomto základě vytvářet reálné pojetí své osoby.

Charakteristika učiva

Studium psychologie se zabývá především jednotlivcem, jeho vnitřním životem a také vazbou na svět okolní. Učivo vychází ze studia psychologie osobnosti. Poskytuje žákům základní poznatky o fungování lidské psychiky. Rovněž analyzuje osobnost člověka z různých úhlů pohledů. Zasazuje člověka do kontextu lidské společnosti, poukazuje na její zákonitosti a také na rozdíly, které vyplývají z různorodosti kultur a etnik. Připravuje žáky na různé náročné situace, které jsou schopni rozpoznat a pružně na ně reagovat. Zdůrazňuje důležitost psychohygieny. Velký důraz je kladen na interakci mezi učitelem a žákem a také mezi žáky navzájem, předmět se snaží naučit žáky komunikovat. V komunikaci je kladen důraz nejen na přesnost a jasnost formulace myšlenek, ale také na citlivost a vhodnost jejich užití.

Prohlubování znalostí a dovedností je možno realizovat i mimo běžnou výuku. V průběhu studia je možno navštívit zařízení, která se zabývají různým druhem psychoterapeutické pomoci, dále pak dobrovolnická centra, pracující s různými etnickými skupinami, ke studiu sociální interakce a percepce a sociálních skupin lze také volit pozorování v terénu.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuku předmětu psychologie vede k tomu, aby žáci

- dokázali citlivě reagovat na sebe sama i své okolí
- ocenili jedinečnost sebe sama i okolí a dokázali si jí vážit
- jednali za sebe, tvořili vlastní rozhodnutí a dokázali nést jejich důsledky, nenechali sebou manipulovat
- byli schopni vytvářet kvalitní mezilidské vztahy
- dokázali jasně a srozumitelně komunikovat
- kladně hodnotili rozmanitost dnešní multikulturní společnosti
- přistupovali s respektem k sobě samému i okolí

Strategie výuky

Předmět je součástí humanitní specializace a vyučuje se ve 3. a 4. ročníku. Ve výuce je kladen důraz především na diskuzi a osobním prožití probíraného tématu s jeho následnou aplikací, což navazuje na výkladovou část vyučování. Výklad je vystaven především na fenoménech či modelových situacích, ze kterých žáci získávají základní vědomosti nutné k další samostatné činnosti, v této části je pak nejčastěji využíváno řízeného rozhovoru. Aktivita žáků je dále podněcována zadáváním samostatných prací a projektů.

Hodnocení výsledků žáka

Pro hodnocení je důležitá především míra pochopení probíraného učiva a jeho následná aplikace na každodenní situace. Jsou zadávány průběžné testy, samostatné práce s důrazem na úvahovou složku. Důraz je kladen na jasné a srozumitelné vyjadřování. Forma hodnocení výsledků je slovní.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

Předmět psychologie se podílí na rozvoji mnoha kompetencí, nejvýrazněji se jeho vliv projevuje v posilování kompetencí personálních a sociálních.

V oblasti **kompetence k učení** bude absolvent schopen:

- uplatňovat různé způsoby práce s textem, bude posilována jeho čtenářská gramotnost
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy a pořizovat si poznámky
- posilovat pozitivní vztah k učení a vzdělávání

V oblasti **kompetence k řešení problémů** bude absolvent:

- porozumět zadání úkolu, získat informace potřebné k jeho řešení, uplatňovat při řešení problému různé postupy a myšlenkové operace
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi, schopen pracovat v týmu

V oblasti **komunikativní kompetence** bude absolvent schopen:

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat
- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle
- účastnit se aktivně diskuzí, formulovat a obhajovat své názory a postoje, vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování
- zaznamenávat písemně podstatné myšlenky a údaje z textů a projevů jiných lidí (přednášek, diskuzí, porad apod.)

V oblasti **personální a sociální kompetence** bude absolvent schopen:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích, stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností;
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku;
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí;
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický i psychický rozvoj, být si vědom důsledků nezdravého životního stylu a závislostí
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních i jiných činností, podněcovat práci v týmu vlastními návrhy, nezaujatě zvažovat návrhy druhých;
- přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a přecházet osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům.

V oblasti **občanské kompetence a kulturní povědomí** bude absolvent schopen:

- jednat odpovědně, samostatně a iniciativně ve vlastním i veřejném zájmu;
- respektovat práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovat proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci;
- jednat v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování;
- uvědomovat si vlastní kulturní, národní a osobní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých, uznávat hodnoty a tradice svého národa, podporovat hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a mít k nim vytvořen pozitivní vztah;

- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních.

V oblasti **kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám** bude absolvent schopen:

- odpovědného postoje k vlastní profesní budoucnosti, a tedy i vzdělávání;
- uvědomovat si význam celoživotního učení a být připraven přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám;
- vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli, prezentovat svůj odborný potenciál a své profesní cíle.

Výrazně také posílí své kompetence **k využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a práce s informacemi**.

Předmět psychologie se významnou měrou podílí na naplňování cílů průřezového tématu **občan v demokratické společnosti**. Zabývá se především osobností a jejím rozvojem, velký důraz je kladen na schopnosti komunikační, jejichž rozvoj probíhá po celou dobu studia, ať už se jedná o řešení konfliktů či vyjednávání. Žák je také konfrontován se svou úlohou ve společnosti, v této souvislosti je veden k toleranci a solidaritě, rovněž k pocitu vlastní odpovědnosti a svobody.

Přínos předmětu psychologie k průřezovému tématu **člověk a svět práce** tkví především v seznámení s různými druhy činností a aktivit, které jsou s probíranými tématy spojeny.

Průřezové téma **informační a komunikační technologie** je posilováno po celou dobu studia předmětu psychologie – jedná se především o zpracování samostatných projektů a úkolů.

3. ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozumí základním pojmům z oblasti psychologie - popíše čím se obor psychologie zabývá a v čem spočívá jeho význam - charakterizuje jednotlivé odvětví psychologie - zná základní psychologické obory a směry - popíše použití metod v psychologii - charakterizuje potřeby člověka v jednotlivých etapách života - vysvětlí biologickou a sociální determinaci lidské psychiky - chápe a umí popsat procesy a vlivy, které utvářejí osobnost člověka; - charakterizuje základní psychické stavy a principy psychických stavů - chápe důležitost poznávacích procesů pro každodenní život člověka, dokáže rozlišit jejich jednotlivé druhy, osvojí si techniky pomáhající při jednotlivých poznávacích procesech. - rozliší základní psychické procesy a stavy - ovládá jednoduché techniky na rozvoj a posilování psychických procesů a stavů - užívá techniky sebepoznání, sebevýchovy a učení k rozvoji vlastní osobnosti - rozumí pojmu učení i mechanismům, které při učení využívá. Dokáže charakterizovat rozdíly mezi různými druhy inteligence. - rozpoznává různé styly učení a uplatňuje jejich znalost při studiu i ve své práci;	Základní pojmy psychologie Psychologie jako věda, úvod do oboru • Předmět psychologie • Odvětví psychologie • Význam psychologie • Metody psychologie Směry psychologie – psychoanalýza, humanistická, behaviorismus Vývojová psychologie Základní funkce psychiky - Fylogeneze a ontogeneze lidské psychiky - Reflexní činnost CNS - Determinace lidské psychiky - Periodizace psychického vývoje člověka (možné pohledy) - charakteristika jednotlivých vývojových etap a jejich psychosociálních aspektů - Potřeby zdravého psychického vývoje v jednotlivých etapách a možnosti jejich naplňování - Biologická a sociální determinace Psychické procesy a stavy • Poznávací procesy • Čítí, vnímání • Představy, fantazie • Myšlení a řeč • Emoce • Volní procesy • Pozornost • Paměť a učení • Poruchy psychických procesů a stavů • Techniky pro rozvoj pozornosti, paměti a učení	68

	Metody sebepoznávání a sebehodnocení, seberealizace Učení, intelligence (druhy učení, druhy intelligence, překážky při učení)	
Celková dotace: 68 hodin		

4. ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozliší a na základě skupinové práce prožije a popíše různé druhy temperamentů; - rozumí významu motivace pro lidskou psychiku a souvislosti s uspokojením potřeb; - vysvětlí význam naplnění potřeb pro zdravý vývoj člověka, uvede praktické příklady možností jejich naplňování - popíše alespoň jednu typologii potřeb; - využije nabyté znalosti k sebepoznání a reflexi vlastního chování; - chápe správné sebepojetí jako základ svého plnohodnotného života a je schopen vědomě ji vést svůj osobnostní rozvoj; - orientuje se v základní terminologii sociální interakce, v návaznosti na teoretické znalosti dokáže citlivě jednat v mezilidských vztazích, dokáže odhadnout postoje a potřeby druhého - rozpozná a konstruktivně řeší konflikty - chápe a popíše principy sociální percepce a interakce, snaží se uplatňovat toto poznání v osobním i profesním životě; - zná principy a pravidla sociální komunikace, snaží se je aplikovat v různých sociálních prostředích a situacích; - je schopen kriticky vnímat jednání druhých i své vlastní; - dokáže vytvářet pozitivní vztahy k druhým lidem na základě empatie a adekvátně vyjadřovat své názory a potřeby; - chápe různost jako pozitivní hodnotu;	Osobnost člověka (vlohy, schopnosti, dovednosti, nadání, talent, genialita) - Struktura osobnosti ve vzájemně prostupných oblastech motivace (potřeby a zájmy), schopností (myšlenkových, emocionálních, morálně-volních, sociálních), charakteru (postoje, hodnotová orientace) a temperamentu - Identita „já“ a sebepojetí - Vlastnosti a rysy, různé typologie osobnosti Osobnost člověka v mezilidských vztazích - sociální chování, percepce, interakce, komunikace a kooperace - principy, pravidla, modely - postoje a jejich změna Osobnost člověka v náročných životních situacích (Stres, frustrace, deprivace, psychohygiena, asertivita a její techniky) Sociální skupiny - struktura skupiny, fáze vývoje, skupinová dynamika, cíle a normy, role, pozice a status	56

- chápe a rozumí neverbální složce komunikace. - chápe význam náročných životních situací, je připraven řešit jejich následky. Dokáže se jich také vyvarovat. Dokáže poznat rozdíl mezi jednotlivými druhy náročných životních situací. - Zná základy psychopatologie a popíše určité druhy duševního onemocnění - rozumí rozdílům mezi jednotlivými sociálními skupinami, chápe specifika každé jedné z nich, chápe také jejich dynamiku. Rozumí pojmu sociální role, dokáže charakterizovat role v jednotlivých sociálních skupinách. - rozpoznává příčiny makrosociálních jevů ve společnosti a fáze jejich vývoje	Makrosociální jevy a procesy (multikulturní psychologie, psychologie etnických skupin)	
Celková dotace: 56 hodin		

5.9.3 Sociální práce (SOC)

Charakteristika učiva

Cílem předmětu je porozumění a pochopení pojmu sociální skupina, rozvoj schopnosti rozlišit a citlivě reagovat na různorodost společnosti. Napomáhá pak především k citlivému vnímání potřebných skupin a k pochopení důležitosti sociální pomoci. Rovněž je důležité, aby byli žáci seznámeni se základním právním ošetřením situace kolem osob znevýhodněných či jinak odlišných. Velký důraz je kladen také na seznámení s možnostmi humanitární pomoci a také na péči o sociálně potřebné občany.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuku předmětu sociální práce vede k tomu, aby žáci

- dokázali citlivě reagovat na potřeby svého okolí
- ocenili jedinečnost okolí a dokázali si jí vážit
- přistupovali k minoritním a znevýhodněným skupinám citlivě a s respektem
- byli schopni vytvářet kvalitní mezilidské vztahy
- byli schopni zkvalitňovat život potřebných skupin
- cítili vlastní potřebu pomáhat
- kladně hodnotili rozmanitost dnešní multikulturní společnosti

Strategie výuky

Předmět je součástí humanitní specializace a vyučuje se ve 3. a 4. ročníku. Ve výuce je kladen důraz především na diskuzi, ve které žáci budou moci prezentovat své názory a zkušenosti. Další metodou,

kteřá se uplatňuje ve výuce, je výklad, jenž vystavěn především na fenoménech či modelových situacích, ze kterých žáci získávají základní vědomosti nutné k další samostatné činnosti, v této části je pak nejčastěji využíváno řízeného rozhovoru. Aktivita žáků je dále podněcována zadáváním samostatných prací a projektů.

Hodnocení výsledků žáků

Pro hodnocení je důležitá především míra pochopení probíraného učiva a jeho následná aplikace na každodenní situace. Jsou zadávány průběžné testy, samostatné práce s důrazem na úvahovou složku a projektové zpracování zvoleného tématu. Důraz je kladen na jasné a srozumitelné vyjadřování. Součástí hodnocení je také vedení zápisů.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

Předmět psychologie se podílí na rozvoji mnoha kompetencí, nejvýrazněji se jeho vliv projevuje v posilování kompetencí personálních a sociálních.

V oblasti **kompetence k učení** bude absolvent schopen:

- uplatňovat různé způsoby práce s textem, bude posilována jeho čtenářská gramotnost
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy a pořizovat si poznámky
- posilovat pozitivní vztah k učení a vzdělávání
- znát možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.

V oblasti **kompetence k řešení problémů** bude absolvent:

- porozumět zadání úkolu, získat informace potřebné k jeho řešení, uplatňovat při řešení problému různé postupy a myšlenkové operace
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi, schopen pracovat v týmu

V oblasti **komunikativní kompetence** bude absolvent schopen:

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat
- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle
- účastnit se aktivně diskuzí, formulovat a obhajovat své názory a postoje, vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování
- zaznamenávat písemně podstatné myšlenky a údaje z textů a projevů jiných lidí (přednášek, diskuzí, porad apod.)

V oblasti **personální a sociální kompetence** bude absolvent schopen:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích, stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností;
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku;
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí;
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický i psychický rozvoj, být si vědom důsledků nezdravého životního stylu a závislostí
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních i jiných činností, podněcovat práci v týmu vlastními návrhy, nezaujatě zvažovat návrhy druhých;

- přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a přecházet osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům.

V oblasti **občanské kompetence a kulturní povědomí** bude absolvent schopen:

- jednat odpovědně, samostatně a iniciativně ve vlastním i veřejném zájmu;
- respektovat práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovat proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci;
- jednat v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování;
- uvědomovat si vlastní kulturní, národní a osobní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých, uznávat hodnoty a tradice svého národa, podporovat hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a mít k nim vytvořen pozitivní vztah;
- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních.

V oblasti **kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám** bude absolvent schopen:

- odpovědného postoje k vlastní profesní budoucnosti, a tedy i vzdělávání;
- uvědomovat si význam celoživotního učení a být připraven přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám;
- vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli, prezentovat svůj odborný potenciál a své profesní cíle.

Výrazně také posílí své kompetence **k využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a práce s informacemi**.

Předmět sociální práce se významnou měrou podílí na naplňování cílů průřezového tématu **občan v demokratické společnosti**. Zabývá se především osobností a jejím rozvojem, velký důraz je kladen na schopnosti komunikační, jejichž rozvoj probíhá po celou dobu studia, ať už se jedná o řešení konfliktů či vyjednávání. Žák je také konfrontován se svou úlohou ve společnosti, v této souvislosti je veden k toleranci a solidaritě, rovněž k pocitu vlastní odpovědnosti a svobody.

Přínos předmětu sociální práce k průřezovému tématu **člověk a svět práce** tkví především v seznámení s různými druhy činností a aktivit, které jsou s probíranými tématy spojeny.

Průřezové téma **informační a komunikační technologie** je posilováno po celou dobu studia předmětu sociální práce – jedná se především o zpracování samostatných projektů a úkolů.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

3. ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - rozumí základním pojmům oboru; - na příkladech charakterizuje příčiny makrosociálních jevů ve společnosti;	Sociální práce - základní pojmy oboru - příčiny makrosociálních jevů ve společnosti - sociální skupiny a jejich charakteristika	68

- popíše specifika různých sociálních skupin; - porozumí souvislostem mezi lidskými potřebami a možnostmi jejich smysluplného naplňování; - má přehled o formách sociální pomoci, sociálních službách a jejich cílových skupinách; - rozezná typy dávek poskytovaných ÚP ČR, ČSSZ s rozlišením klientů a orientuje se v dané legislativě - vysvětlí příčiny sociálně-patologických jevů, se kterými se může setkat ve svém okolí; - popíše potřeby uprchlíků, menšin a lidí v sociální nouzi; - porovná získané teoretické znalosti s reálnou zkušeností na konkrétních pracovištích poskytujících sociální péči	- formy sociální práce, sociální služby - sociální zabezpečení - podmínky a zásady poskytování sociálních služeb, standardy kvality Péče o různé sociální skupiny - péče o sociálně potřebné občany (drogově závislí, uprchlíci, menšiny, lidé v sociální nouzi) - komunitní sociální práce Sociální hospitace - návštěva v sociálních zařízeních pro klienty z různých sociálních sfér	
Celková dotace: 68 hodin		

4. ročník – 2h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - popíše zásady komunikace a potřebné rysy osobnosti sociálního pracovníka; - rozlišuje mezi pomocí a kontrolou; - diskutuje o přijatelných řešeních, problémových situacích a aktivně je hledá; - na základě standardů kvality a zásad poskytování sociální péče je schopen - vysvětlí funkce rodiny a zákonitosti vztahů v jednotlivých typech rodin, je schopen - popsat své postavení v rámci rodiny; - na konkrétních příkladech dysfunkcí v rodině navrhne vhodné formy pomoci, ověří jejich sociálněprávní zakotvení; - vnímá postavení starého člověka ve společnosti a jeho potřeby, popíše možné formy pomoci; - popíše používané formy péče o lidi	Sociální práce - komunikace, osobnost sociálního pracovníka - organizace sociálních služeb, základy sociálního práva - neziskové organizace a dobrovolníci působící v sociální oblasti Péče o různé sociální skupiny - rodina a její funkce, role členů, dysfunkční a neúplná rodina, formy pomoci, zodpovědné rodičovství - postavení starého člověka ve společnosti, jeho potřeby, formy pomoci - péče o zdravotně postižené Sociální hospitace - návštěva v sociálních zařízeních pro klienty z různých sociálních sfér	56

s různými formami zdravotního postižení; - porovná získané teoretické znalosti s reálnou zkušeností na konkrétních pracovištích poskytujících sociální péči.		
Celková dotace: 56 hodin		

5.9.4 Komunikace v zaměření (KOMz)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Vzdělávací předmět komunikace žák přirozeně vyvíjí své schopnosti komunikovat jak verbálně tak nonverbálně rozvíjí svou schopnost empaticky vnímat ostatní jedince i celou sociální skupinu. Učí se také jednat a řešit konfliktní situace a cíleně využívat výrazových prostředků ke sdělení svého záměru.

Cíle vzdělávání v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka komunikace směřuje k tomu, aby žák:

- rozpoznal své schopnosti při práci s mluveným slovem a pracuje na jejich zdokonalení
- dokázal vědomě využívat verbálních i nonverbálních prostředků v různých situacích v souladu se svým komunikačním záměrem adekvátně podmínkám komunikace
- uměl vhodně prezentovat a formulovat vlastní postoje a vnímavě přijímat odezvu svého okolí a empaticky vnímat prezentované postoje ostatních
- vědomě utvářel své vlastní postoje, preference a hodnoty v dialogu s pocity, názory, myšlenkami a idejemi dané sociální skupiny.

Výukové strategie (pojetí výuky)

Předmět se vyučuje především metodou přímého prezentovaného prožitku a vlastní tvůrčí práce v rámci daných situací a reflexe prožívaných situací bezprostředně po skončení určité aktivní pasáže.

Hodnocení výsledků žáků

Při hodnocení předmětu klademe důraz především na:

- schopnost žáků aktivně se účastnit činností
- schopnost žáků analyzovat svou činnost i činnost skupiny
- postoj žáků k práci ostatních

Hodnocení je prováděno slovním hodnocením. Cílem je také rozvoj autoevaluace žáka.

Předmět přispívá k rozvoji těchto klíčových kompetencí:

V oblasti **kompetence k učení** absolvent bude schopen:

- uplatňovat různé způsoby práce s textem

V oblasti **komunikativní kompetence** absolvent bude schopen:

- s porozuměním poslouchat mluvené projevy
- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených psaných a vhodně se prezentovat

- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle
- účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje

V oblasti **personální a sociální kompetence** absolvent bude schopen:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností
- podněcovat práci týmu vlastními návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaujatě zvažovat návrhy druhých
- rozvíjet své obecně tvořivé síly prostřednictvím umění a chápat, že umění je hlavním zdrojem tvořivosti, která se pak uplatňuje v mnoha profesních oblastech
- usilovat o tvořivou kultivaci svých estetických schopností skrze umělecké sebevyjádření a podílet se tak na kulturním životě

V oblasti **občanské kompetence a kulturní povědomí** absolvent bude schopen:

- sebevyjádření a podílet se tak na kulturním životě
- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních

Předmět v sobě integruje tato průřezová témata:

Posilování komunikativní kompetence přispívá k realizaci průřezového tématu **Občan v demokratické společnosti**. Toto téma se také realizuje v promyšleném a funkčním používání strategií výuky, např. při reflexi jednání v jednotlivých lekcích. Výuka komunikace také přispívá k rozvoji osobnosti studenta a pomáhá formovat jeho postoje k morálním hodnotám svobody, odpovědnosti a tolerance.

Člověk a svět práce / Individuální příprava na pracovní trh - posilování a rozvíjení schopnosti komunikace připravuje žáky pro prezentaci v pracovním uplatnění.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

3. ročník – 1h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova; - ovládá techniku mluveného slova a přednese krátký projev; - uplatňuje výrazové možnosti verbálního i neverbálního projevu; - na konkrétním příkladu popíše základní složky komunikační situace; - umí klást otázky a vhodně formulovat odpovědi; - vhodně se prezentuje, umí argumentovat	Komunikace, jednání, dramatická práce Základy rétoriky Zásady mluvního projevu, intonace Verbální a neverbální komunikace Komunikační schéma, složky komunikace	

a obhájit své neutrální, negativní i pozitivní postoje;	Osobnostní, individuální rozvoj - prohlubují se pohybové dovednosti a schopnosti výrazu pohybem - plynulost a expresivita mluveného projevu	
Hodinová dotace celkem: 34 hodin		

4. ročník – 1h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - vhodně přizpůsobí svůj projev různým komunikačním situacím; - adekvátně strukturuje svá verbální sdělení; - pojmenuje výhody a rizika digitální komunikace.	Asertivní jednání Bariéry komunikace, komunikační fauly Simulace komunikačních situací Struktura verbálního projevu Digitální komunikace Osobnostní, individuální rozvoj - prohlubují se pohybové dovednosti a schopnosti výrazu pohybem - plynulost a expresivita mluveného projevu	
Hodinová dotace celkem: 28 hodin		

5.10 Zaměření přírodovědné

Povinné obsahové okruhy: **Biologie v zaměření, Chemie v zaměření, Fyzika v zaměření, Matematika v zaměření**

Přírodovědné zaměření navazuje na všeobecně vzdělávací oblast Přírodovědné vzdělávání, která vede žáky k osvojení věcných, myšlenkově konsekventních postupů při hledání odpovědí na nejrůznější otázky spojené s ději v přírodě i s bytostí člověka a k dovednosti aplikovat přírodovědné poznatky v běžném životě a buduje žádoucí vztah žáků k přírodnímu prostředí s ohledem na koncept trvale udržitelného rozvoje. Přírodovědné zaměření na toto vzdělávání obsahově navazuje a rozvíjí kompetence uplatnitelné při studiu přírodovědných oborů na vysokých školách, ve vědecké práci či v laboratorní praxi. Biologie, chemie a fyzika spolu s matematikou představují pedagogický nástroj k podpoře kritického, produktivního a kreativního vědeckého myšlení a chápání jevů v souvislostech. Důraz je kladen na uchopení vědecké metody a na seznámení žáků s technologickými aplikacemi přírodovědného zkoumání. Odborné zaměření buduje u žáků porozumění pro historický vývoj přírodních věd, včetně chápání dobové, společenské a kulturní podmíněnosti vědeckého poznání. Přináší také nejaktuálnější vědecké poznatky a s nimi spojené otázky etiky vědecké práce.

5.10.1 Matematika v zaměření (MATZ)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Vyučování v rámci předmětu matematika v zaměření oslovuje zejména žáky, kteří chtějí učinit další kroky v rozvoji logického uvažování a získat větší samostatnost při řešení matematických problémů. Obsahově navazuje na předmět matematika, vyučovaný v 1., 2., 3. a 4. ročníku. Cílem předmětu je, aby žák uměl používat matematiku v různých životních situacích (v odborné složce vzdělání, v dalším studiu, budoucím zaměstnání apod.). Žák se naučí aplikovat matematické poznatky a postupy v ostatních předmětech přírodovědné specializace. Žák se naučí využívat matematických dovedností a vědomostí v praktickém životě, při řešení běžných situací vyžadujících efektivní způsoby výpočtu a poznatků funkcí, derivací a integrálů.

Charakteristika učiva

Žáci si nejprve prohloubí své matematické poznatky posloupností a funkcí. Naučí se vyšetřit průběh funkce, určit lokální extrémy a vypočítat limity různých funkcí a posloupností. Žáci budou schopni sečíst nekonečnou geometrickou řadu a využít tuto schopnost při řešení úloh. Dále se žáci seznámí se základy diferenciálního a integrálního počtu. Naučí se derivovat a integrovat mocninné i jiné funkce a pomocí těchto poznatků řešit technické a fyzikální úlohy.

Strategie výuky

Předmět je součástí přírodovědné specializace a vyučuje se ve 3. a 4. ročníku. Je upřednostněna výuka skupinová a individuální nad výukou frontální. Žáci tak mají možnost diskutovat mezi sebou, vzájemně si vyměňovat zkušenosti, klást otázky a aktivně se výukou účastnit.

Hodnocení výsledků žáků

Na začátku výuky cvičných hodin v každém ročníku, případně na začátku epochy seznámí vyučující žáky s podmínkami pro hodnocení předmětu. Při hodnocení je kladen důraz na porozumění žáka učivu a jeho schopnost aplikovat poznatky v konkrétních úlohách. Důležitý je především myšlenkový postup při řešení úloh a nejen samotný výsledek.

V oblasti kompetence k učení bude absolvent schopen:

- uplatňovat různé způsoby práce s textem, bude posilována jeho čtenářská gramotnost (slovní úlohy)
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy a pořizovat si poznámky
- posilovat pozitivní vztah k učení a vzdělávání

V oblasti kompetence k řešení problémů bude absolvent schopen:

- porozumět zadání úkolu, získat informace potřebné k jeho řešení, uplatňovat při řešení problému různé postupy a myšlenkové operace
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi, schopen pracovat v týmu (skupinová práce)
- uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace

V oblasti komunikativní kompetence bude absolvent schopen:

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat
- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle

V oblasti personální a sociální kompetence bude absolvent schopen:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích, stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností;
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku;
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí;
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních i jiných činností, podněcovat práci v týmu vlastními návrhy, nezaujatě zvažovat návrhy druhých;

V oblasti matematické kompetence bude absolvent schopen:

- používat pojmy kvantifikujícího charakteru;
- provádět reálný odhad výsledku řešení dané úlohy;
- nacházet vztahy mezi jevy a předměty při řešení praktických úkolů, umět je vymezit, popsat a správně využít pro dané řešení;
- číst a vytvářet různé formy grafického znázornění (tabulky, diagramy, grafy, schémata apod.);
- efektivně aplikovat matematické postupy při řešení různých praktických úkolů v běžných situacích.

Obsah učiva 3. ročník – 1h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - vyšetří průběh funkce, určí její limitu - určí lokální extrémy dané funkce - vypočte limitu nekonečné posloupnosti - využívá posloupností při řešení problémů - sečte danou geometrickou řadu	Funkce, posloupnosti - funkce a její průběh - aplikace posloupností - pojem limity a jeho využití - součet nekonečné geometrické řady	34
Celková dotace: 34 hodin		

Obsah učiva 4. ročník – 1h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - vypočte derivaci mocninné funkce, dovede aplikovat pravidla pro derivaci součtu a součinu - umí vypočítat integrály nejjednodušších funkcí a použít je při výpočtu obsahů, objemů a povrchů těles - užitím diferenciálního počtu určuje okamžité změny veličiny, vyšetřuje průběhy funkcí - užívá pravidel pro výpočet primitivních funkcí - řeší technické a fyzikální úlohy s využitím diferenciálního a integrálního počtu.	Diferenciální a integrální počet - derivace a pravidla pro jejich výpočet - lokální extrémy - pojem určitého integrálu - základy integrálního a diferenciálního počtu a pojem primitivní funkce - obsah rovinných obrazců	28
Celková dotace: 28 hodin		

5.10.2 Biologie v zaměření (BIZ)

Obecný cíl vyučovacího předmětu a charakteristika učiva

Odborné zaměření navazuje na všeobecně vzdělávací oblast Přírodovědné vzdělávání, která vede žáky k osvojení věcných, myšlenkově konsekventních postupů při hledání odpovědí na nejrůznější otázky spojené s ději v přírodě i s bytostí člověka a k dovednosti aplikovat přírodovědné poznatky v běžném životě a buduje žádoucí vztah žáků k přírodnímu prostředí s ohledem na koncept trvale udržitelného rozvoje. Přírodovědné zaměření na toto vzdělávání obsahově navazuje a rozvíjí kompetence uplatnitelné při studiu přírodovědných oborů na vysokých školách, ve vědecké práci či v laboratorní praxi. Biologie společně s chemií, fyzikou a matematikou představují pedagogický nástroj k podpoře kritického, produktivního a kreativního vědeckého myšlení a chápání jevů v souvislostech. Důraz je kladen na uchopení vědecké metody a na seznámení žáků s technologickými aplikacemi přírodovědného zkoumání. Odborné zaměření buduje u žáků porozumění pro historický vývoj přírodních věd, včetně chápání dobové, společenské a kulturní podmíněnosti vědeckého poznání. Přináší také nejaktuálnější vědecké poznatky a s nimi spojené otázky etiky vědecké práce.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci:

- porozuměli zákonitostem přírodních jevů a procesů;
- chápali přírodní jevy a procesy ve vzájemných souvislostech;
- dokázali přesně pozorovat, třídit poznatky a kriticky myslet;
- analyzovali problémy, formulovali hypotézy a hledali praktickou cestu k jejich ověření;
- tvořivě řešili výzkumné úkoly a problémy;
- postupovali v praktických činnostech s ohledem na zásady bezpečnosti práce, hygieny a ochrany zdraví při práci;
- vnímali etické souvislosti přírodovědného výzkumu a jeho praktických aplikací;

- postupovali v praktických činnostech šetrně k živé i neživé přírodě;
- četli odborný text a rozuměli jeho obsahu, pracovali s více informačními zdroji, ověřovali nalezené informace a kriticky je posuzovali;
- vedli věcně a nezaujatě rozhovor i polemickou rozpravu na přírodovědné téma;
- vedli přesné záznamy a protokoly o prováděných pozorováních a pokusech, doplňovali je přesným nákresem a výsledky a závěry shrnuli do strukturovaného a srozumitelného textu
- s odkazy na použitou literaturu a další zdroje;
- organizovali a řídili vlastní učení, plánovali, uspořádávali a řídili svou pracovní činnost.

3. ročník – 3h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: - vymezí pojmy dědičnost a proměnlivost a na konkrétních příkladech vysvětlí rozdíl mezi genetickou variabilitou a variabilitou způsobenou prostředím; - na příkladech ilustruje základní zákonitosti a pojmy genetiky; - charakterizuje vegetativní a generativní rozmnožování a uvede příklady; - vysvětlí pojem genetické určení pohlaví a uvede příklady odlišného způsobu určení pohlaví; - vysvětlí pojmy polygenní a mimojaderná dědičnost a uvede příklady; - vysvětlí na příkladech základní zákonitosti genetiky populací; - aplikuje získané vědomosti při řešení genetických příkladů; - vysvětlí úlohu DNA a RNA v přenosu a realizaci genetické informace; - vysvětlí pojem mutace, vznik mutací a uvede faktory ovlivňující vznik mutací;	Genetika, molekulární biologie a jejich aplikace - dědičnost a proměnlivost - geny a prostředí - vegetativní a generativní rozmnožování - determinace pohlaví - polygenní dědičnost, mimojaderná dědičnost - populační genetiky - základy molekulární biologie - mutace - genové inženýrství a genetické manipulace	102
- dovede zasadit počátky systematizace a klasifikace organismů do historických souvislostí; - na příkladech vysvětlí hlavní zásady biologické klasifikace; - dovede zasadit evoluční myšlení do historického kontextu; - popíše, jaký vliv měla myšlenka evoluce na vývoj systematiky; - vysvětlí rozdíl mezi umělým a přirozeným systémem; - charakterizuje různé směry v současné klasifikaci organismů;	Klasifikace a evoluce organismů - historie systematizace a klasifikace organismů - zásady biologické klasifikace - historie evolučního myšlení - umělý a přirozený systém - systematika a evoluce - současnost biologické klasifikace	

- popíše jednotlivé fáze embryonálního vývoje člověka; - popíše možnosti a principy asistované reprodukce a diskutuje jejich etické souvislosti; - je schopen vést rozhovor o interrupci a obhájit svůj osobní názor na základě etických, zdravotních a sociálních argumentů; - porovná embryonální vývoj člověka a nejznámějších skupin savců; - uvede příklad embryonálního vývoje bezobratlého živočicha;	Embryologie - embryogeneze člověka - asistovaná reprodukce - interrupce - srovnání lidské embryogeneze s ostatními savci - embryogenetický vývoj bezobratlých	
Hodinová dotace celkem: 102 hodin		

4. ročník – 3h / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinová dotace
Žák/yně: -na konkrétních příkladech vysvětlí dobovou podmíněnost pojetí živé přírody a biologického poznávání; - diskutuje o významu přelomových objevů a základních teorií 19. a 20. století pro vývoj biologie a společnosti; - na základě zhodnocení současných trendů v biologii diskutuje otázky dalšího vývoje biologického výzkumu; - na příkladech praktických a technologických aplikací dokáže vliv biologie na společnost a svět; - vyhledá relevantní odborné články k danému tématu; - přečte odborný článek (v českém či anglickém jazyce) a shrne podstatná fakta; -zhotoví mikroskopický preparát, provede jeho nákres a postup práce zachytí v laboratorním protokolu; - na základě mikroskopických pozorování samostatně zformuluje adekvátní závěry; - podle typických znaků rozliší rostlinnou, živočišnou a bakteriální buňku a vysvětlí úlohu jednotlivých organel a struktur buňky;	Způsoby vědecké práce v biologii - historická podmíněnost biologického poznávání - současná biologie a otázky jejího dalšího vývoje - klíčová témata biologického výzkumu a jejich praktická aplikace - biotechnologie - odborné články, odborná periodika, odborné publikace - vedení laboratorního protokolu - charakter rostlinné, živočišné a bakteriální buňky - buňky pletiv a tkání - mnohobuněčných organismů - základní obory vědeckého výzkumu	84

- vysvětlí rozdíl ve stavbě buňky jednobuněčného organismu a specializovaných buněk pletiv a tkání;		
- zasadí etologii jako vědu do historického kontextu a vysvětlí její význam; - na konkrétních příkladech vysvětlí některé charakteristické rysy chování a jeho vývoje u vybraných skupin živočichů; - vysvětlí rozdíl mezi vrozeným a získaným chováním a posoudí jejich výskyt u člověka a zvířat; - uvede příklady fyziologicky a kulturně podmíněného chování u člověka a zvířat; - uvede příklady forem sociálního a sexuálního chování člověka a zvířat, popíše podobné a rozdílné rysy; - v rozhovoru formuluje základní etické otázky vyplývající z etologie člověka a zvířat, obhájí své postoje a názory, logicky argumentuje;	Etologie - historie a význam etologie - chování zvířat a jeho vývoj v ontogenezi a fylogenezi - vrozené a získané chování u zvířat a člověka - fyziologie a psychologie chování - sociální a sexuální chování člověka a zvířat - etické otázky etologie	
Hodinová dotace celkem: 84		

5.10.3 Fyzika v zaměření (FvZ)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Fyzikální vzdělávání je vypracováno z RVP podle **varianty C** s nižšími nároky na fyzikální vzdělávání. Zvláštní postavení fyziky a chemie mezi ostatními předměty spočívá v tom, že může být vycházeno z pokusů skutečně vykonaných v učebně před žáky. Žáka je možné nechat odkázaného na vlastní pozorování a kreativní schopnost myšlení, díky kterým dojde k poznání fyzikální zákonitosti, aniž by mu musela být dopředu sdělena nebo popsána. Tím jsou kladeny obzvláštní nároky na schopnost pozorování, schopnost vlastního úsudku a také na schopnost oddělit pozorovanou skutečnost od myšlené souvislosti. Takové schopnosti může žák uplatnit nejen v ostatních přírodovědných ale i společenských předmětech. V předmětu Fyzika je na ně kladen důraz především prostřednictvím popisů pozorování jednotlivých pokusů.

Charakteristika učiva

V oblasti mechaniky (pevných těles a tekutin) je usilováno o celistvý pohled na okolní svět z hlediska tvaru, rozměru, hmotnosti a z hlediska pohybu. Žáci jsou motivováni k rozvíjení kauzálního myšlení.

V oblasti elektřiny a magnetismu se žáci poprvé seznamují se skutečnostmi, které nejsou smysly přímo vnímatelné a které zásadním způsobem určují podobu soudobé technické civilizace obklopující člověka. V oblasti termiky se jedná o poznání zákonitostí týkajících se tepla a o nahlédnutí na způsob přeměny tepelné energie v pohybovou. V optice a kvantové fyzice jsou kladeny nároky na vědomé zacházení s modelovými představami nutnými pro pochopení zákonitostí v mikrosvětě.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Většinu tematických okruhů, se kterými se žáci během vzdělávání setkají, znají již ze základní školy. Cílem výuky fyziky na Waldorfském lyceu je prohloubení dosavadních znalostí a sžití s fyzikálními jevy prostřednictvím četných pokusů. Ve vymezených částech epochové výuky a ve cvičných hodinách budou procvičovány výpočty fyzikálních úloh s ohledem na aktuální matematické kompetence daného ročníku.

Strategie výuky

Učivo je realizováno částečně frontální výukou, částečně aktivními metodami výuky (frontálními a demonstračními pokusy, skupinovou prací, vyhledáváním informací na internetu, v knihách, zpracováním laboratorních protokolů). Výuka je doplňována videem, ukázkami z internetu, referáty, prezentacemi, exkurzemi.

Hodnocení výsledků žáků

Stěžejním způsobem výuky fyziky v každém ročníku je epochové vyučování. Žáci se musí především umět soustředit na provádění pokusů a na utváření závěrů na základě těchto pokusů. Proto jsou velmi významným podkladem pro hodnocení vyhotovené popisy pozorování v epochovém sešitu. V epochách bude hodnocena účast na společných diskusích, zodpovídání otázek kladených vyučujícím, případně přednesení referátu. Na konci každé epochy bude psán závěrečný písemný test.

Práce v hodinách bloku a ve cvičných hodinách bude hodnocena na základě vyhotovených elaborátů na zadané téma nebo na základě řešení souboru fyzikálních úloh.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

V oblasti kompetence k učení bude absolvent schopen:

- Přijmout hodnocení své práce a zpětnou vazbu použít ve svém vzdělávání
- Pracovat s chybou, odhalit záměrné chyby ve výkladu a chyb ve využívání daných poznatků v jejich okolí (nechá žáky srovnat výsledek jejich měření s ověřenou fyzikální skutečností)

V oblasti kompetence k řešení problémů žák:

- je schopen vlastními slovy vysvětlit, jak pochopil zadaný úkol
- je schopen samostatné práce či laboratorního cvičení k tomu, aby si osvojil rozebírání problému a stanovení cíle práce
- využívá učiva z jiných předmětů k uvědomění si souvislostí

V oblasti kompetence komunikativní žák:

- dokáže argumentovat a vyjádřit svůj názor, dokáže také naslouchat pohledu jiných účastníků komunikace
- dokáže vhodně pojmenovat situaci či problém
- vyjadřuje se kultivovaně, používá vhodné jazykové prostředky dle situace

V oblasti kompetence sociální a personální žák:

- je schopen a ochoten pracovat ve skupinkách při řešení úloh
- dodržuje stanovená pravidla v sociálním prostředí

V oblasti kompetence občanské žák:

- plní pravidelně zadané úkoly a tím si osvojuje osobní zodpovědnost za svůj život

V oblasti kompetence k podnikavosti žák:

- stanovuje vlastní postup práce, kontrolu výsledků a výsledky sám zhodnotí
- směřuje svou přípravu na budoucí povolání s ohledem na své osobní předpoklady
- projevuje svou vlastní iniciativu, tvořivost, aktivní přístup, zejména při samostatné práci a při praktických cvičeních
- je schopen získávat informace o pracovních otázkách a příležitostech, pracovních oborech a uplatnění

Ve fyzice velmi záleží nejen na schopnosti zobecňování zákonitostí ale především na vidění souvislosti mezi touto zákonitostí a vnímaným přírodním jevem. Žáci se naučí vnímat, že myšlená zákonitost musí mít svůj protějšek v přírodě a naopak, vnímané přírodní jevy v sobě zákonitosti obsahují a tyto jsou uchopitelné myšlením.

Žáci se učí jisté kultivovanosti při provádění a vyhodnocování fyzikálních experimentů. Každý experiment nastoluje konkrétní téma pro následnou diskusi. Nepřesné pozorování je myšlením korigováno a na druhou stranu nepatřičná myšlenka je usměrněna výstavbou a kontextem experimentu.

Na základě popisů provedených pozorování by se měli žáci naučit odlišit vyhodnocení pokusu od vlastního pozorování a tím si osvojit schopnost odlišit vymyšlenou souvislost od souvislosti získané myšlenkovým úsilím na podkladě svědomitého pozorování. Důraz na experimenty podpoří žáky ve snaze rozlišit, co je modelová představa a co je vjem.

Diskusní části epochové výuky vyžadují schopnost naslouchat ostatním a umět správně a exaktně formulovat vlastní myšlenky. Žáci by si z vyučování měli odnést pozitivní zkušenost týkající se významu společné diskuse. Zároveň si vyzkouší význam přesného vyjadřování a užívání správných fyzikálních termínů, veličin.

Při řešení fyzikálních úloh si musí žáci osvojit jistá pravidla zapisování řešení, správné zacházení s fyzikálními veličinami a jednotkami a odhadování výsledků.

Proniknutí do fyzikálních zákonitostí má žákům přinést větší porozumění vynálezům a prostředkům technické civilizace. S posíleným vědomím v této oblasti mohou žáci získat šetrnější vztah ke spotřebovávání energie a tím i opatrnější přístup k životnímu prostředí.

Člověk a životní prostředí: Fyzika může přispět k pochopení významu přírody a životního prostředí pro člověka, k pochopení možných negativních dopadů působení člověka na přírodu a životní prostředí (diskuse o energii, o otázkách spojených s radioaktivitou, nebezpečí jaderných havárií, ozónová díra, globální oteplování aj.), žáci by měli umět posoudit zneužití přírodovědného výzkumu a měli by si uvědomit nutnost ochrany životního prostředí a zdraví člověka.

Člověk a svět práce: Fyzika by měla tvořit základ pro další studium žáků na vysoké škole. Vyučující může pomoci žákům při výběru vhodné vysoké školy informacemi o studiu, o rozsahu fyziky na jednotlivých fakultách a doporučit obor podle jejich zájmu a orientace.

Informační a komunikační technologie: Žáci využívají počítač při zpracování laboratorních prací (učí se používat textový a tabulkový editor), při zpracování samostatných referátů (Internet). Fyzika může rovněž přispět k pochopení stavby počítače (integrované obvody, výroba CD, zápis dat).

Obsah učiva v 3. ročníku – 2 hod/týden

Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Hodinová dotace
Žák: - popíše elektrické pole z hlediska jeho působení na bodový elektrický náboj; - vysvětlí princip a funkci kondenzátoru; - řeší úlohy s elektrickými obvody s použitím Ohmova zákona; - zapojí elektrický obvod podle schématu a změří napětí a proud; - popíše princip a praktické použití polovodičových součástek; - určí magnetickou sílu v magnetickém poli vodiče s proudem; - vysvětlí podstatu elektromagnetické indukce a její praktický význam; - popíše princip generování střídavých proudů a jejich využití v energetice;	Elektrina a magnetismus - elektrický náboj tělesa, elektrická síla, elektrické pole, kapacita vodiče - elektrický proud v látkách, zákony elektrického proudu, polovodiče - magnetické pole, magnetické pole elektrického proudu, elektromagnet, elektromagnetická indukce - vznik střídavého proudu, přenos elektrické energie střídavým proudem	68
Hodinová dotace celkem: 68		

Obsah učiva v 4. ročníku – 2 hod/týden

[illegible]

5.10.4 Chemie v zaměření (CHZ)

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Obecný cíl předmětu chemie v přírodovědném zaměření na waldorfském lyceu je poskytovat studentům hluboké a komplexní porozumění chemickým principům a procesům prostřednictvím propojení teoretických znalostí s praktickými zkušenostmi. Vyučování chemie je organizováno formou epoch, což umožňuje intenzivní a soustředěné studium jednotlivých témat a podporuje hlubší pochopení chemických zákonitostí a jejich aplikací. Důraz je kladen na experimentální práci a projektovou výuku, které stimulují kritické myšlení, kreativitu a manuální dovednosti studentů. Studium chemie na waldorfském lyceu zahrnuje také ekologickou a udržitelnou perspektivu, která umožňuje studentům porozumět vlivu chemie na životní prostředí a podporuje zodpovědné jednání. Cílem je rovněž propojit chemii s dalšími přírodními vědami a uměleckými činnostmi, což přispívá k celostnímu rozvoji studentů a jejich schopnosti aplikovat znalosti v reálném světě. Celkově tento přístup připravuje studenty na další vzdělávání a profesní dráhu v přírodovědných oborech, a zároveň podporuje jejich osobní růst a zodpovědnost vůči společnosti.

Charakteristika učiva

Předmět chemie v zaměření se soustředí na komplexní pochopení chemických procesů a jejich praktické aplikace. V obecné chemii se studenti seznamují se základními chemickými principy, jako jsou struktura atomů, chemické vazby a reakční mechanismy, což poskytuje základ pro další studium. Fyzikální chemie rozšiřuje jejich znalosti o termodynamice, chemické kinetice a rovnováhách, čímž umožňuje hlubší pochopení, jak chemické reakce probíhají a jak jsou ovlivňovány různými faktory. V biochemii se studenti učí o metabolických procesech, enzymech a biologických molekulách, což propojuje chemii s biologickými vědami a ukazuje, jak chemické procesy ovlivňují živé organismy. Výuka je organizována formou epoch, která umožňuje intenzivní a soustředěné studium, a zahrnuje praktické experimenty a projekty, které podporují aktivní učení a kritické myšlení. Tento přístup podporuje celostní rozvoj studentů a připravuje je na aplikaci chemických znalostí v reálném světě i na další studium v přírodovědných oborech.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka předmětu chemie směřuje k tomu, aby žáci:

- uměli logicky uvažovat, analyzovat a řešit jednoduché přírodovědné problémy
- uměli komunikovat, vyhledávat a interpretovat informace a zaujímat k nim stanovisko, využívat získané informace v diskusi k přírodovědné a odborné tematice
- uměli porozumět základním ekologickým souvislostem a postavení člověka v přírodě a zdůvodnit nezbytnost udržitelného rozvoje
- uměli využívat přírodovědných poznatků a dovedností v praktickém životě ve všech situacích, které souvisejí s přírodovědnou oblastí
- uměli pozorovat a zkoumat přírodu, provádět experimenty a měření, zpracovávat a vyhodnocovat získané údaje uměli posoudit chemické látky z hlediska nebezpečnosti a vlivu na živé organismy
- měli pozitivní postoj k přírodě
- měli motivaci přispět k dodržování zásad trvale udržitelného rozvoje v občanském i profesním životě.

Strategie výuky

Na Waldorfském lyceu je výuka chemie vedena celostním a experimentálním přístupem, který klade důraz na propojení teorie s praxí a podporuje hluboké pochopení přírodních jevů. Studenti se učí prostřednictvím praktických experimentů, které jim umožňují objevovat chemické zákonitosti vlastními smysly a zkušenostmi. Tento přístup zahrnuje také projektovou výuku, kde žáci pracují na komplexních úkolech, které integrují znalosti z chemie s dalšími obory. Praktická cvičení a experimenty jsou navrženy tak, aby podněcovaly zvědavost, kreativitu a kritické myšlení. Celostní přístup zohledňuje nejen intelektuální rozvoj, ale i manuální zručnost a emocionální zapojení, čímž podporuje harmonický a vyvážený růst každého studenta.

Hodnocení výsledků žáků

Na začátku epochy v každém ročníku seznámí vyučující žáky s podmínkami pro hodnocení předmětu. Podkladem k hodnocení bude ústní účast žáka v hodinách, písemná účast (vedení sešitu, domácí úkoly, samostatné domácí práce), písemné testy a práce ve skupinách v laboratorním cvičení. Při hodnocení je kladen důraz na porozumění žáka učivu a jeho schopnost aplikovat poznatky v konkrétních úlohách.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a k aplikaci průřezových témat

V oblasti **kompetence k učení** bude absolvent schopen:

- uplatňovat různé způsoby práce s textem, bude posilována jeho čtenářská gramotnost (práce s odborným textem)
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy a pořizovat si poznámky
- posilovat pozitivní vztah k učení a vzdělávání
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí
- sledovat a hodnotit pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímat hodnocení výsledků svého učení od jiných lidí
- znát možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.

V oblasti **kompetence k řešení problémů** bude absolvent schopen:

- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi, schopen pracovat v týmu či skupině
- uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace

V oblasti **komunikativní kompetence** bude absolvent schopen:

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat
- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle
- účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje; zpracovávat pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata
- dodržovat odbornou terminologii

V oblasti **personální a sociální kompetence** bude absolvent schopen:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích, stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních i jiných činností, podněcovat práci v týmu vlastními návrhy, nezaujatě zvažovat návrhy druhých
- přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly.

V oblasti **občanské kompetence a kulturní povědomí** bude absolvent schopen:

- chápat význam životního prostředí pro člověka a jednat v duchu udržitelného rozvoje
- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních.

V oblasti **matematické kompetence** bude absolvent schopen:

- správně používat a převádět běžné jednotky
- používat pojmy kvantifikujícího charakteru
- provádět reálný odhad výsledku řešení dané úlohy
- nacházet vztahy mezi jevy a předměty při řešení praktických úkolů, umět je vymezit, opsat a správně využít pro dané řešení
- číst a vytvářet různé formy grafického znázornění (tabulky, diagramy, grafy, schémata apod.)
- efektivně aplikovat matematické postupy při řešení různých praktických úkolů v běžných situacích.

ROZPIS UČIVA A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

3. ročník

Hodinová dotace: 2 hodiny / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák/yně: - charakterizuje skupiny uhlovodíků a jejich derivátů, orientuje se v pravidlech tvorby jejich chemických názvů a vzorců; - popíše rozdíly v chemickém složení prokaryotních a eukaryotních organismů a objasní vztah tohoto složení k základním biochemickým reakcím v těchto organismech; - charakterizuje rozdíl mezi metabolismem rostlin a živočichů; - uvede příklad skladných a rozkladných reakcí v biochemii; - na příkladu konkrétních biokatalyzátorů vysvětlí princip enzymové katalýzy; - vysvětlí základní principy metabolismu sacharidů, lipidů a proteinů - vysvětlí principy chemické výroby základních látek; - věcně posoudí vhodnost určité reakce pro průmyslovou výrobu; - na příkladech praktických a technologických aplikací dokáže vliv chemie na společnost a svět;	Rozšíření základů názvosloví organických sloučenin, jejich vlastnosti a použití Reakce v organické chemii - substituce, adice, eliminace, přesmyk Indukční a mezomerní efekt Chemické složení organismů a podstata biochemických reakcí Přírodní látky, bílkoviny, sacharidy, lipidy a jejich metabolismus Anabolismus a katabolismus Enzymová katalýza Technologie výroby základních chemických látek Klíčová témata chemického výzkumu a jejich praktické aplikace - biotechnologie, chemie vody a chemie energie
Celková dotace: 68 hodin	

4. ročník

Hodinová dotace: 2 hodiny / týden

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák/yně: - definuje základní veličiny (např. látkové množství, molární hmotnost); - zná pravidla pro stechiometrické výpočty a používá je v praxi; - objasní historickou podmíněnost pojmu atom; - dokáže sestavit vzorce a názvy anorganických i organických sloučenin; - použije adekvátní modelovou představu (atomu, vazby aj.) pro řešení zadaného úkolu; - na příkladech vysvětlí vztah struktury a vlastností látek (anorganických i organických); - s pomocí návodu prakticky vyřeší jednoduchý laboratorní úkol; - rozlišuje exotermní a endotermní děje na základě energií chemických vazeb výchozích látek a produktů reakce; - provádí základní výpočty vyplývající z termodynamických zákonů; - vysvětlí princip chemické rovnováhy a uvede příklady praktického využití jejího ovlivnění; - vysvětlí podstatu chromatografie a uvede příklad jejího využití; - na základě porozumění podstatě elektrochemických dějů vysvětlí princip fungování elektrolýzy a elektrochemického článku;	Základní pojmy, definice a veličiny v chemii - hmota, látka, atom, molekula, prvek, směs, sloučenina, soustava látek, hmotnost, látkové množství, molární hmotnost, typy chemických vzorců Stechiometrické výpočty Atom - objevy dílčích částic atomu, pudinkový model atomu, planetární model atomu, kvantový model atomu Molekulová struktura, typ chemické vazby, krystalová struktura Základy laboratorní techniky a bezpečnost laboratorní práce Chemická termodynamika Reakční kinetika Chemická rovnováha Chromatografie Elektrochemie
Celková dotace: 56 hodin	

6 Popis materiálního a personálního zajištění výuky

6.1 Personální podmínky zajištění realizace ŠVP

Odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků školy je velmi dobrá. Pedagogická práce jednotlivých učitelů, ale i společné výchovné a vzdělávací působení na žáky je velmi silně podporováno každotýdenními pedagogickými konferencemi kolegia. Výraznou pomocí jsou i občasné pobyty zkušených waldorfských učitelů nebo mentorů, kteří pracují s našimi učiteli formou koučování. Důraz klademe i na další vzdělávání učitelů. Pedagogové jezdí na semináře do jiných waldorfských škol. Všichni učitelé pak mohou studovat na víceletých seminářích waldorfské pedagogiky.

Vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá podle plánu DVPP. Naplňování tohoto plánu je uvedeno ve výroční zprávě školy za školní rok.

Hospitační činnost je prováděna interně v rámci kolegia SŠ, ale i s přesahem na ZŠ. Škola realizuje i hospitační činnost od externích mentorů, včetně zahraničních.

6.2 Materiální podmínky zajištění realizace ŠVP

Střední škola se nachází v prostorách společných s Waldorfskou základní školou Olomouc. Pro žáky lycea jsou vyhrazeny čtyři kmenové učebny, a dále žáci využívají následující prostory školy: učebna výtvarné výchovy, ateliér, počítačovou učebnu s 30 počítači a 3D tiskárnami, interaktivní tabulí a dataprojektorem, odborné učebny pro dřevořezbu, práci s hlinou, eurytmický sál, jídelnu a společný centrální prostor školy.

Každá učebna je vybavena nábytkem s potřebnými doplňky a dataprojektorem s audio vybavením. Vyučující mají k dispozici dataprojektory, přenosné přehrávače, počítače, tiskárny, kopírku. Vzhledem k tomu, že se jedná o novou budovu, má škola moderní prostorové, technické a hygienické podmínky pro výuku. Škola je vybavena pomůckami pro výuku odborných předmětů a literaturou potřebnou k výuce. Postupně je doplňováno materiální zázemí školy novými lavicemi, židlemi a dalším nábytkem.

Pro výuku tělesné výchovy je využíván sportovní sál v areálu školy a profesionální sportoviště určené pro veřejnost (fitness, badmintonová hala, bazén a další)

Stravování žáků je zajištěno ve vlastní kuchyni v areálu školy.

V nejbližších letech bude dostavěn pavilon s dalšími učebnami pro lyceum a další kabinet pro pedagogy lycea. Přibude i relaxační a studijní zázemí pro žáky lycea.

7 Charakteristika spolupráce se sociálními partnery

Školy:

- **Univerzita Palackého** - spolupráce probíhá především v oblasti praxí, které studenti univerzity na naší škole vykonávají.
- **Waldorfská základní a mateřská škola Olomouc s.r.o.** – interní spolupráce na úrovni vzájemné pedagogické a další odborné spolupráce mezi institucemi.

Účastníme se i sami organizujeme setkávání na různých úrovních s pracovníky středních, ale i základních waldorfských škol:

- víkendové setkání waldorfských učitelů
- setkání ředitelů
- setkání pracovníků ŠPP
- vzdělávací akce a semináře

Waldorfské školy v České republice:

- Waldorfská škola v Ostravě, Příbrami, Českých Budějovicích
Předpokladem pro kvalitní práci školy je i spolupráce se školskými institucemi, které sledují stejné výchovně vzdělávací cíle. Na regionální úrovni je tato spolupráce nejintenzivnější, protože tyto instituce připravují žáky, kteří mají nejvhodnější předpoklady pro studium oboru Waldorfské lyceum. Dlouhodobým strategickým cílem všech waldorfských institucí je pak spojení do jednoho silného subjektu, který by zajišťoval vzdělávání od mateřské až po středoškolskou úroveň.

Asociace waldorfských škol ČR (AWŠ ČR)

- Škola se po svém vzniku stala členem AWŠ ČR, která sdružuje základní a střední waldorfské školy v České republice. Jejím prostřednictvím také probíhá vzdělávání waldorfských pedagogů. AWŠ ČR také koordinuje součinnost waldorfských škol při přípravě výukových dokumentů a zaujímání stanovisek k přijímaným legislativním změnám (školský zákon, rámcový vzdělávací program (RVP) pro základní školství, RVP Kombinované lyceum a vytváří základ pro spolupráci se zahraničními partnery.

Spolupráce a členství:

- Sdružení soukromých škol Čech, Moravy a Slezska

Spolupráce s rodiči

Waldorfská škola je postavena z velké části na spolupráci s rodiči, z nichž mnozí jsou členové zapsaného spolku Waldorfská iniciativa Olomouc, tedy sdružení rodičů, které organizuje tradiční jarmarky, bazárky, koncerty, jazykové aktivity, pravidelné dílničky pro rodiče a mnoho dalších aktivit. Zástupci Waldorfské iniciativy se pravidelně setkávají na pracovních schůzkách, kde jsou zastoupeny všechny třídy. Pracovníci Waldorfské iniciativy se rovněž účastní zástupci vedení střední školy. Členové jsou informováni o činnosti školy, jejích záměrech a dalším rozvoji a předávají tyto informace dále.